

Uvodnik

Informacije o Europskoj uniji u narodnim knjižnicama

Narodne knjižnice su mjesta na kojima se postavljaju demokratski temelji društva i gdje se ostvaruju bitni pomaci u kulturi. Kao informacijski centri, nalaze se i u najudaljenijim mjestima Hrvatske te su mjerilo opće i informatičke pismenosti i kulture određene zajednice. Pod tim se ponajprije podrazumijevaju informacije dostupne svim slojevima društva, posebice onima koji nemaju drugi pristup svijetu pisanih i elektroničkih informacija, njegovanje multikulturalnosti i brige za osobe s posebnim potrebama.

Knjižničari u narodnim knjižnicama su u svojim, posebice manjim sredinama iznimno cijenjeno zanimanje koje je uglavnom na rubu tekućih političkih interesa, a time i financiranja. Narodne knjižnice su po definiciji rasadnici naprednih ideja u svojim zajednicama te im je stoga potrebna pomoć oko provedbi programa koji se rade za opću dobrobit.

Službene publikacije državnih tijela, tijela državne uprave i tijela lokalne uprave i samouprave prijeko su potreban izvor informacija svakom građaninu u svakodnevnom životu i radu. Stoga službene publikacije moraju biti sastavnim dijelom fonda narodnih knjižnica u skladu sa specifičnim potrebama stanovništva kojima knjižnica služi. Zato je potrebno da knjižnice prate potrebe svojih korisnika za službenim publikacijama u tiskanom i elektroničkom obliku.

S obzirom na nastojanja Republike Hrvatske da postane članicom Europske unije i na prilagodbu njezina zakonodavstva *acquisu*, kao i slijedom ciljeva zacrtanih u Komunikacijskoj strategiji za informiranje o Europskoj uniji koju je izradilo Ministarstvo europskih integracija RH 2002. godine, te u skladu s UNESCO-ovim *Manifestom za narodne knjižnice, Smjernicama Vijeća Europe/EBLIDA-e o knjižničnom zakonodavstvu i politici u Europi*, a vodeći računa o nacionalnoj strategiji razvitka iskazanoj u dokumentu *Informacijska i komunikacijska tehnologija – Hrvatska za 21. stoljeće*, knjižničarska se zajednica početkom rujna 2004. godine javila na natječaj Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva s prijedlogom projekta kojim bi se pridonijelo osposobljavanju djelatnika narodnih knjižnica za pronalaženje, korištenje i daljnje širenje informacija o

Europskoj uniji, te na taj način kompetentno odgovaranje na upite lokalne zajednice vezane uz različita pitanja europskih integracijskih procesa. Kroz program bi se financijeri na državnoj i lokalnoj razini upozoravali na potrebu da narodne knjižnice postanu mjesta javnog pristupa umreženim informacijama za sve građane.

Projektom se, putem mreže narodnih knjižnica, željelo potaknuti kulturu inspiracije, inovacije i hrabrost da se radi na promjenama u smjeru partnerskog života u europskoj, multikulturalnoj obitelji, a trenutačno lošu komunikacijsku infrastrukturu podignuti na razinu koja će knjižničarima omogućiti daljnje širenje i korištenje znanja i vještina usvojenih tijekom pohađanja predavanja i radionica. Željelo se također da se pitanja korisnika (građana) koja se ne mogu riješiti na lokalnoj razini mogu uputiti mreži za pomoć pri pronalaženju ili korištenju specifičnog izvora informacija.

Projekt je prihvaćen, predavanja i radionice će se tijekom tri godine održavati u svim županijama, a kao rezultat provedbe projekta očekujemo da lokalna uprava i samouprava prepozna važnost osiguranja slobodnog pristupa internetu u knjižnicama za sve građane te da dostatno financira narodne knjižnice kao mjesna, obrazovna, kulturna i informacijska središta. Također očekujemo da će povezane i umrežene knjižnice te obrazovani knjižničari pružati građanima informacije potrebne u vremenu uključivanja Hrvatske u Europsku uniju.

Ž. Baršić-Schneider

Sadržaj

- 2 Razgovarali smo
- 3 Iz rada Društva
- 9 Iz regionalnih društava
- 11 Iz knjižnica
- 17 Hrvatsko knjižnično vijeće
- 19 Međunarodna zbivanja
- 20 Vijesti iz EBLIDA-e
- 21 Skupovi i predavanja u zemlji
- 27 Skupovi u inozemstvu
- 32 Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara (CSSU)
- 34 Novi naslovi
- 34 Prikazi knjiga
- 37 Osobne vijesti
- 37 Kalendar skupova

Žarko Puhovski

Prof. dr. sc. Žarko Puhovski predaje Filozofiju politike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Autor je šest knjiga i dvjestotinjak radova iz filozofije politike, etike, filozofije kulture, filozofije prava i teorije socijalnih znanosti.

Suosnivač je i programski utemeljitelj Hrvatskoga helsinškog odbora za ljudska prava i znanstveni direktor Europskoga univerziteta mira u Stadtschlainingu u Austriji. S prof. Ž. Puhovskim razgovarali smo u povodu njegova sudjelovanja na Okruglom stolu o slobodnom pristupu informacijama u akademskoj zajednici, održanom 10. prosinca 2004. u Zagrebu.

U svom ste izlaganju na Okruglom stolu o slobodnom pristupu informacijama u akademskoj zajednici govorili o profesionalnoj etici kao o vrijednosti. Suvremena tehnologija mijenja naš način života, pa i naše ponašanje u mnogim situacijama. Mijenja li se i profesionalna etika?

U naše doba, pa i s razvojem suvremene tehnologije, profesionalna se etika ponajprije tek uspostavlja (još razmjerno nedavno ona je bila tek izvedenicom iz općenitih, religijski ili drukčije svjetonazorski zadanih vrijednosnih sustava). Upravo su razvoj tehnologije i socijalne konzekvencije toga razvoja uvjetovali fragmentiranje nekih poželjnih moralnih paradigmi. Postalo je, naime, iskustveno očitim da se – ponajprije s obzirom na epohalno zadanu diobu rada – npr. od liječnika i novinara, od političara i znanstvenika, od policajaca i profesora, očekuje realiziranje različitih vrijednosti (ili različit način realiziranja identičnih vrijednosti), pa se odatle nužno izvode i različiti kodeksi.

Kako objašnjavate današnje povećano zanimanje za etička pitanja u mnogim strukama?

Strukovno obraćanje moralnome horizontu vlastita djelovanja slijedi iz činjenice da se svjetonazori posljednjih desetljeća više ne prihvaćaju neupitno – ili se, dapače, u postmodernističkome ili nekome drugom ključu rastvaraju u (više-manje) samoosviještenoj praksi. Istodobno je liberalno-demokratskim relativiranjem samoga koncepta vlasti u državi došlo do stanja u kojemu je moć

(djelomice) “iscurila” iz tradicionalno političkih zabrana postavši odrednicom koja obilježava cijeli niz profesija (od liječnika do profesora, od novinara do svećenika). Zbog toga se i kod sve većega broja profesija pojavljuje potreba za etičkim ustrojem unutrašnjih odnosa, ali i za samosustezanjem u obnašanju (djelomične) društvene moći.

Pristajete li uz tvrdnju da naši akademski krugovi, pa i intelektualci, uopće ne pokazuju zanimanje za knjižnice? Nove se knjižnice rijetko otvaraju, postojeće nemaju dovoljno prostora, građu i opremu koju bi trebale imati, ili pak ne obavljaju svoje zadaće kako bi trebale, pa se ipak nitko ne buni, barem ne javno.

Kod nas se i u tom pogledu slikovito iskazala temeljna značajka domaće kulture – predpostmoderna. Riječ je o tomu da se neprestance predmoderni primitivizam koji zakašnjelo traje u zaostaljoj sredini amalgamira s recentnim legitimacijskim obrascima, pa se u ime novuma opravdava stari primitivizam. U ime toga što se načulo nešto o krizi knjige u elektroničkome epohalnom postavu, sustavno se reciklira tradicijska nepismenost. Nitko se ne buni, jer svi oni (malobrojni) koji čitaju kao akademijski hrčci privatiziraju biblioteke za vlastitu uporabu (pa tako imaju veću šansu za isključenje konkurencije).

Ostajete li pri tvrdnji izrečenoj na Okruglom stolu da je Hrvatska znanstvena bibliografija “samoposluživanje”, jer svatko u nju može unositi podatke? Ne čini li Vam se čudnim da hrvatski znanstvenici već godinama unose podatke u tu bibliografiju, bez protivljenja i bez komentara?

Upozorio sam na pogrešan koncept “otvorenosti” koji karakterizira Hrvatsku znanstvenu bibliografiju, jer je riječ o službenome izvoru podataka u koji mogu za sebe upisati da sam, primjerice, napisao *Ilijadu*, a uz malo informatičkoga znanja mogu intervenirati i u tuđe bibliografije. Takav “izvor” naprosto nema informacijsko opravdanje.

Što je za Vas Nacionalna i sveučilišna knjižnica? Mislite li da doista postoje korisnici kojima ona treba od 0 do 24 sata?

NSK je – ne tek frazealno – društveno ustrojena memorija zajednice. Memorija – kako je to iz ozbiljnijih rasprava filozofa, psihologa i, nadasve, neurologa poznato – funkcionira tako da se neprestance može “buditi”, dakle svagda je u “hold” funkciji. Otvori li se NSK danonoćno – što je u većini ozbiljnih svjetskih gradova (odnosno univerziteta) slučaj, njezina će funkcija tek dobiti puni smisao. Uvjeren sam da baš svi oni koji manje spavaju (ili spavaju neuobičajenim ritmom) ne moraju samo gledati noćne porniče na satelitskim TV-postajama.

Što mislite o novoj knjižnici Filozofskoga fakulteta? Kako je Vi zamišljate?

Nova bi knjižnica trebala imati kakvoću kakvu odsječke knjižnice danas ne dosežu, naime - omogućiti uvid u cjelinu. A to je, kako je znano, i bitna odredba istine.

Zapisnik s 1. (konstituirajuće) sjednice Stručnog odbora Hrvatskog knjižničarskog društva održane 19. studenog 2004. s početkom u 10.00 sati u prostorijama Hrvatskog knjižničarskog društva

Prisutni: **Marina Mihalić** (predsjednica Stručnog odbora, Komisija za statistiku), **Alemka Belan Simić** (predsjednica HKD-a), **Ana-Marija Dodigović** (stručna tajnica HKD-a), **Blaženka Peradenić-Kotur** (Komisija za državne i službene informacije, zamjena), **Igor Mladinić** (Komisija za glazbene knjižnice), **Edita Bačić** (Komisija za visokoškolske knjižnice, Radna grupa za javno zagovaranje), **Zdenka Sviben** (predsjednica Sekcija za narodne i školske knjižnice, Komisija za narodne knjižnice), **Dunja Marija Gabriel** (Komisija za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama), **Spomenka Petrović** (Komisija za pokretne knjižnice), **Evica Tihomirović** (Komisija za školske knjižnice), **Đurđica Posarić** (Komisija za zavičajne zbirke), **Ljiljana Sabljak** (Radna grupa za čitanje), **Robert Ravnić** (Komisija za katalogizaciju), **Mirjana Vujić** (Komisija za klasifikaciju i predmetno označivanje), **Vesna Golubović** (Komisija za međuknjižničnu posudbu), **Mihaela Kovačić** (Komisija za povijest knjige i knjižnica), **Kluk Giunio** (Komisija za automatizaciju), **Andreja Silić** (Komisija za izgradnju i opremu knjižnica), **Jasna Kovačević** (Komisija za upravljanje), **Slavko Amulić** (Komisija za zaštitu knjižnične građe), **Jasenka Zajec** (Radna grupa za normizaciju), **Jadranka Stojanovski** (Komisija za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje), **Marica Šapro-Ficović** (Komisija za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja), **Dora Sečić** (Komisija za teoriju i znanstveni rad)

Pozvani: **Tanja Sušec** (urednica Vodiča HKD-a), **Višnja Bošnjak** (urednica Priručnika za otpis i reviziju)

Nisu prisustvovali: **Mirjana Zandt** (Komisija za medicinske knjižnice), **Marina Vinaj** (Komisija za muzejsko-galerijske knjižnice), **Alisa Martek** (predsjednica Sekcije za visokoškolske i specijalne knjižnice, Komisija za tehničke knjižnice), **Katarina Tlustenko** (Radna grupa za manjinske knjižnice), **Sonja Avalon** (Komisija za nabavu i izgradnju fondova), **Ivanka Kuić** (Radna grupa za serijske publikacije), **Daniela Živković** (Komisija za stručno nazivlje, Radna grupa za autorsko pravo)

Dnevni red

1. usvajanje dnevnog reda
2. konstituiranje Stručnog odbora i potvrđivanje članova
3. izbor zamjenice/-ka predsjednika Stručnog odbora
4. program rada Stručnog odbora
5. prijedlozi godišnjih programa rada sekcija, komisija i radnih grupa
6. izvješće o zahtjevima za financiranje programa javnih potreba upućenim na Ministarstvo kulture

7. izvješća pozvanih urednica:
 - a. Vodiča HKD-a
 - b. Priručnika o otpisu i reviziji
8. razmatranje nominacija za IFLA Governing Board i IFLA Standing Committee Members za razdoblje 2005.-2009.
9. informacija s radionice "Izrada i pisanje projekta", Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva CARDS 2002. program Europske unije u Hrvatskoj
10. informacija o programu edukacije u sklopu CSSU-a
11. razno.

Ad 1

Dnevni red je jednoglasno prihvaćen.

Ad 2

Predsjednica Stručnog odbora mr. sc. Marina Mihalić predstavila je novu blagajnicu HKD-a Vesnu Golubović i novu stručnu tajnicu HKD-a Ana-Mariju Dodigović, obje djelatnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice.

Ad 3

Predsjednica Stručnog odbora Marina Mihalić pozvala je prisutne da predlože kandidate za novu zamjenicu predsjednice Stručnog odbora, te sama predložila Ljiljanu Sabljak iz Sekcije za narodne knjižnice i predsjednicu Radne grupe za čitanje. Drugih prijedloga nije bilo. Prijedlog je jednoglasno prihvaćen.

Ad 4

Program rada Stručnog odbora za razdoblje 2004.-2005., a prema prijedlogu programa (privitak br.1), detaljnije će se razraditi na temelju pristiglih programa pojedinih sekcija, komisija i radnih grupa.

U svrhu bolje komunikacije između svih članova Stručnog odbora uspostavljena je neka vrsta diskusijske liste jer su primijećene poteškoće s administriranjem pravih mailing lista (strucni-odbor@hkdrustvo.hr). Za obavještanje sviju - potrebno je koristiti naredbu *Reply to All* - odgovori svima. Predloženo je da se sve obavijesti i komunikacija između članova pojedinih komisija i unutar Stručnog odbora odvija elektroničkom poštom.

Predsjednica je zahvalila i pohvalila poslanih programe rada, te utvrdila da su pristigli planovi i programi pojedinih komisija (ukupno od 16 komisija/radnih grupa, od ukupno 31 aktivne komisije). Iznimno pregledan popis članova svoje Komisije za narodne knjižnice, u obliku Excel tablice, izradila je kolegica Zdenka Sviben. Zamoljene su sve komisije da što prije ažuriraju i pošalju svoje programe i planove rada za iduću godinu te popise članova.

Ad 5

Nakon što su predsjednici i zamjenici predsjednika pojedinih sekcija, komisija i radnih grupa izvjestili o svojim budućim programima i planovima, preporučeno je da se svi podaci koji se tiču radnih skupina komisija redovito ažuriraju na mrežnim stranicama Društva.

4

Iz rada Društva

Ad 6

Predsjednica HKD-a, Alemka Belan Simić, izvijestila je o prijavljenim projektima za 2005. godinu za Ministarstvo kulture RH i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Upozoreni su članovi da su rokovi za prijavu projekta za iduću godinu za Ministarstvo kulture 15. rujna, a za Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa 1. studenoga. Predloženo je da se svi predsjednici informiraju o strukturi potrebnih podataka za svaku prijavu projekta na mrežnim stranicama ministarstava.

Za Ministarstvo kulture za 2005.g. prijavljen je pod Redovnu djelatnost udruga 1 program, za Knjižničnu djelatnost, razvojnu djelatnost (seminari, radionice) 8 programa, za Informatizaciju - nabavku računalne opreme 2 programa, te za Međunarodnu kulturnu suradnju 3 programa, ukupno u iznosu od 804.608,00 kn. Natječaji se mogu pogledati na mrežnim stranicama Ministarstva kulture (http://www.min-kulture.hr/novosti/natjecaji_ft.html) i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa (<http://www.mzos.hr>).

Ad 7

Izveštaji urednica:

a) Kolegica Tanja Sušec, urednica *Vodiča kroz HKD*, izvijestila je da se s njegovom izradom započelo 13. prosinca 2000. godine, te da su materijali prikupljeni, ali bi ih trebalo ažurirati s novim podacima. Nakon diskusije je zaključeno da je riječ o vrlo važnoj publikaciji za promicanje HKD-a te da bi se s izradom svakako trebalo nastaviti i požuriti. Potvrđeni su i postojeći članovi uredništva (Tanja Sušec, Alemka Belan Simić, Vedrana Juričić, Dunja Marija Gabriel i Dubravka Stančin-Rošić). Predlaže se ponovni dogovor uredništva oko koncepcije i strukture publikacije, te prijedlog za njegovo dovršenje.

b) O stanju izdanja *Priručnika za provođenje revizije i otpisa* izvijestila je urednica g. Višnja Bošnjak, koja je još 17. rujna 2004. g. priredila Izvješće o radu radne grupe za izradu Priručnika. Kolegica Blaženka Peradenić-Kotur, u svojstvu članice uredništva, obrazložila je da zbog nepostojanja temeljnih podzakonskih akata ne može surađivati na Priručniku u dijelu za otpis građe u specijalnim knjižnicama.

Zaključeno je da se uredništvo sastane još jedanput do kraja prosinca, te da se nastavi s radom. Zatražit će se od Komisije za visokoškolske i specijalne knjižnice da imenuje novog člana.

Ad 8

Predsjednica SO HKD-a je izvijestila o pozivu za nominaciju u IFLA-in Upravni odbor i o kandidaturi za članove komisija u razdoblju od 2005. do 2009. godine. Nominacije su otvorene do 2. veljače 2005., a šalju se u IFLA Section Nominations u IFLA HQ u Haag.

Za članstvo u IFLA-inoj Komisiji Libraries Serving Disadvantaged Persons, Komisija za osobe s posebnim potrebama predlaže da se nominira Dunja Marija Gabriel. Obrazac za predlaganje članova komisija IFLA-e nalaze se u uredu HKD-a.

HKD ima članove u komisiji broj 10 - *Libraries for Children and Young Adults* (Ivanka Stričević), zatim broj 40 - *Management of Library Associations* (Edita Bačić), Odboru IFLA/FAIFE (Marica Šapro - Ficović) i Odboru CLM - IFLA Copyright and Legal Matters (Daniela Živković). Kako nijednom članu zasad ne ističe mandat (do 2007. godine), predlaže se da HKD zadrži isti broj članova.

Ad 9

Predsjednica SO HKD-a ukratko je izvijestila da će se nakon završene edukacije na radionici *Izrada i pisanje projekta* (u organizaciji *Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva i Ramboll Management iz Danske*) razmotriti mogućnost organizacije slične radionice u okviru Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara tijekom 2005. godine, koju preporučuje svim predsjednicima komisija. (Prilog točki 9).

Ad 10

Pozvani su svi članovi Stručnog odbora, sekcija, komisija i radnih grupa da aktivno sudjeluju u radionici za javno zagovaranje koja će se održati u sklopu CSSU-a u programu za 2005. godinu. Na Programskom odboru CSSU-a je predloženo da se u okviru programa edukacije za 2005. godinu uvrsti radionica na temu *Vođenje, definiranje i izrada projekta* (veljača 2005).

Ad 11

Pod točkom *Razno* dogovoreno je da će se idući sastanci Stručnog odbora održati u svibnju te u studenom 2005. godine, a točni će se datum dogovoriti kasnije.

Predsjednica je podsjetila na važne stručne aktivnosti na mrežnim stranicama.

Forum o školovanju još je aktivan, i uputila je molbu da se svi u njega uključe.

Do 31. siječnja 2005. otvoren je i *Forum - Strategija razvoja narodnih knjižnica* (<http://www.hkdrustvo.hr>).

Sastanak je završen u 14.30 sati.

Zaključke priredile:

Marina Mihalić,
predsjednica Stručnog odbora

Ana-Marija Dodigović,
stručna tajnica

U Zagrebu, 3. studenoga 2004.

Radovi za Novosti broj 29 primaju se na adresu Uredništva do **30. travnja 2005.**

Zapisnik s 2. sjednice Glavnog odbora Hrvatskoga knjižničarskog društva

održane 17. prosinaca 2004.

s početkom u 10.30 sati u prostorijama HKD-a

Sjednici su prisustvovali: **Alemka Belan-Simić** (predsjednica HKD-a), **Marina Mihalić** (predsjednica Stručnog odbora HKD-a), **Nada Profozić** (predsjednica DK-a Karlovac), **Ilija Pejić** (predsjednik DK-a Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja), **Mile Mečev** (predsjednik DK-a Like, zamjena za Jelku Pavičić), **Emilija Pezer** (predsjednica DK-a Slavonije i Baranje), **Ružica Junačko** (DK Slavonski Brod), **Mihaela Kovačić** (predsjednica DK-a Split), **Martina Dragija Ivanović** (predsjednica DK-a Zadar), **Marica Šapro-Ficović** (predsjednica KD-a Dubrovnik), **Danica Pelko** (predsjednica KD Krapinsko-zagorske županije), **Senka Tomljanović** (predsjednica KD-a Rijeka), **Vesna Ivanković** (predsjednica KD-a Sisačko-moslavačke županije), **Dunja Seiter-Šverko** (predsjednica Zagrebačkog KD-a), **Borivoj Radojčić** (zamjena za predsjednicu KD-a Međimurske županije), **Amelija Tupek** (predsjednica Kluba knjižničara), **Tomislav Silić** (predsjednik Nadzornog odbora), **Višnja Čanjevac** (predsjednica Etičkog povjerenstva), **Rajka Gjurković Govorčin** (glavna urednica niza Izdanja HKD-a), **Mirna Willer** (glavna urednica niza Povremena izdanja HKD-a), **Sofija Klarin** (glavna urednica mrežnih stranica), **Tinka Katić** (glavna urednica Vjesnika bibliotekara Hrvatske), **Vesna Golubović** (blagajnica HKD-a), **Ana-Marija Dodigović** (stručna tajnica HKD-a)

Sjednici nisu prisustvovali: **Marija Smolica** (predsjednica DB-a Istre), **Melinda Grubišić** (predsjednica KD-a Šibenik), **Željanić Čeč** (predsjednik KD-a Varaždinske županije)

Dnevni red:

1. usvajanje dnevnog reda
2. realizacija zaključaka s 34. skupštine HKD-a
3. financijski izvještaj o radu HKD-a
4. primanje novih članova
5. izvještaj o zapošljavanju djelatnika na određeno vrijeme, zamjena za bolovanje/porodiljski
6. izvještaj predsjednice Stručnog odbora HKD-a
7. izvještaj urednica izdanja HKD-a
8. plan rada HKD-a u 2005.
9. dogovor o mjestu i datumu održavanja 35. skupštine HKD-a
10. informacije o CARDS programu
11. razno.

Ad 1

Nakon što su dodane točke pod brojem 2. i 4., dnevni red je jednoglasno usvojen. Zatim su se predstavili novi članovi Glavnog odbora te predsjednici Nadzornog odbora i Etičkog povjerenstva, a predsjednica HKD-a Alemka Belan-Simić predstavila je i novu stručnu tajnicu Ana-Mariju Dodigović.

Ad 2

Predsjednica HKD-a obavijestila je članove Glavnog odbora o ostvarenju zaključaka s 34. skupštine:

1. otvoreni su forumi o formalnom obrazovanju te o strategiji razvoja narodnih knjižnica
2. upućeno je pismo Ministru znanosti, obrazovanja i športa vezano uz nužnost donošenja standarda za visokoškolske i specijalne knjižnice, kao i zapošljavanje stručnog suradnika za te vrste knjižnica pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa
3. kako nije bilo dovoljno vremena da se razmotre sve odredbe Zakona o pravu na pristup informacijama vezano uz obvezu objavljivanja nacrtu zakona i pod zakonskih akata, još nije upućen dopis saborskim odborima
4. Radna grupa za javno zagovaranje dogovorila je održavanje radionice za članove Radne grupe i članove Glavnog odbora, što će se vjerojatno realizirati u siječnju
5. Komisija za visokoškolske knjižnice je uputila dopis s primjedbama na Preporuku Hrvatskoga knjižničnog vijeća od 8. travnja 2003. kojom se Povjerenstvo za predlaganje dodjele zvanja višeg knjižničara i knjižničarskog savjetnika rukovodi pri ocjenjivanju zadovoljava li kandidat kriterije za napredovanje. Upozoreno je da je Pravilnik o mjerilima vrednovanja časopisa i publikacija s međunarodno priznatom recenzijom, kao i s njima po vrsnoći izjednačenih časopisa i publikacija (NN 2/97), udio doprinos do tri autora odnosno urednika vrednovao 100%, dok Preporuka Hrvatskoga knjižničnog vijeća takav doprinos vrednuje 50%. Glavni odbor je istaknuo potrebu da se Preporuka izmijeni na način da se doprinos svakoga od tri autora recenzirana članka/rada odnosno svakog od tri urednika recenzirane publikacije vrednuje kao jedan autorski rad, jer iako Pravilnik o mjerilima vrednovanja časopisa ... (NN 2/97) više nije na snazi, neki drugi pravilnici, poput Pravilnika o sadržaju, rokovima i postupku stručnog usavršavanja i prijavi stručnog skupa za usavršavanje psihologa Hrvatske psihološke komore, donesen 6. rujna 2004. godine, na isti način vrednuje doprinos prva tri autora/urednika, a vrednuje i recenzentski rad, izlaganja na skupu, izlaganja na posteru i dr. (vidi: čl. 11, točka 4 Pravilnika o sadržaju, rokovima i postupku stručnog usavršavanja i prijavi stručnog skupa za usavršavanje psihologa). Jednoglasno je prihvaćeno da se dopis s takvim prijedlogom izmjene Preporuke uputi Hrvatskom knjižničnom vijeću, a istaknuto je da treba razraditi cjelovito vrednovanje stalnog stručnog usavršavanja knjižničara, te preispitati kriterije za napredovanje u knjižničarskoj struci.

Ad 3

Financijski izvještaj o radu HKD-a i plan utroška sredstava do kraja godine podnijela je blagajnica HKD-a Vesna Golubović. Alemka Belan-Simić, predsjednica HKD-a, izvijestila je da su sva odobrena sredstva za 2005. uplaćena. Predsjednica i blagajnica društva

predložile su da se Jadranki Ševo i Tini Matošević isplate božićnice u iznosu od 1000 kn, što je jednoglasno prihvaćeno. Kako je došlo do određenih izmjena u načinu ispunjavanja putnih naloga, blagajnica je predložila da će izraditi naputak kako ih treba ispunjavati te će ga mailom poslati društvima i ustanovama, što je također prihvaćeno. Predloženo je da se započne s makar simboličnim vrednovanjem rada glavnih urednika izdanja te da se od 2005. glavnim urednicima za sve poslove oko prijave, traženja sredstava i recenzenata, dogovora s tiskarom i uređivanja publikacije do 150 str. plaća 500 kn, a iznad 150 str. 1000 kn. Prijedlog je jednoglasno prihvaćen. Predloženo je da se za ovu godinu glavnim urednicima izdanja HKD-a isplati jednokratno naknada u visini božićnice (1000 kn). Predloženo je također da se Mati Šikiću isplati 1000 kn za poslove oko distribucije publikacija. Prijedlog je jednoglasno prihvaćen.

Predsjednica je izvijestila da se izdane knjige ne prodaju u dovoljnom broju, a izostao je i otkup publikacija od strane Ministarstva kulture, te bi trebalo razmotriti mogućnost da se sklopi ugovor s profesionalnim distributerom. Vesna Golubović je zadužena za pronalaženje mogućeg distributera te dogovora oko najpovoljnijeg načina sklapanja ugovora.

Ad 4

Gospođa Jelena Petrovska, ravnateljica Univerzitetske knjižnice "Sv. Kliment Ohridski" u Bitoli (Makedonija), a rođena u Zagrebu 1961. godine, uputila je Izvršnom odboru Hrvatskoga knjižničarskog društva molbu za članstvo u HKD-u kako bi mogla primati sve obavijesti o skupovima, događanjima i novim stručnim publikacijama. Nakon rasprave i konzultiranja Statuta zaključeno je da se g. Petrovska učlani u Klub knjižničara kao redovni član, o čemu će biti obaviještena.

Predsjednica HKD-a predložila je da svi dosadašnji predsjednici HKD-a u mirovini postanu počasni članovi HKD-a, što je jednoglasno prihvaćeno.

Ad 5

Predsjednica HKD-a izvijestila je članove Glavnog odbora da je Izvršni odbor nakon provedenog razgovora s tri kandidatkinje na mjesto poslovne tajnice zaposlio Jadranku Ševu (SSS, INDOK) na određeno vrijeme, do povratka Tine Matošević s bolovanja/porodiljskog, uz probni rok od 3 mjeseca.

Ad 6

Predsjednica Stručnog odbora Marina Mihalić ukratko je izvijestila o radu Stručnog odbora te o nominacijama za stručna tijela IFLA-e koje su otvorene do 5. veljače 2005. Izvijestila je da je Komisija za osobe s posebnim potrebama HKD-a za IFLA-inu Sekciju za osobe s posebnim potrebama nominirala Dunju Mariju Gabriel iz NSK, da je za Komisiju za stalno stručno usavršavanje nominirana prof. dr. sc. Aleksandra Horvat s Katedre za bibliotekarstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a za Komisiju za katalogizaciju kolegica mr. sc.

Ana Barbarić, također s Katedre za bibliotekarstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Nakon rasprave zaključeno je da Komisije mogu dostavljati obrazložene prijedloge do kraja prosinca, a potom će Glavni odbor donijeti konačnu odluku koga će nominirati za IFLA-ine sekcije, jer sadašnjim članovima sekcija i odbora IFLA-e (4 člana) ne ističe mandat.

Ad 7

Rajka Govorčin Gjurković, urednica Izdanja HKD-a, izvijestila je da su izašle dvije publikacije - zbornik *Arhivi, knjižnice i muzeji 7*, te *Slobodan pristup informacijama 2 i 3*. Izvijestila je i da je 2. dio Pravilnika i priručnika za izradbu abecednih kataloga – Kataložni opis (plava Verona) rasprodan, te da bi trebalo objaviti drugo izdanje. Kako se odustalo od izdavanja spomenice posvećene Evi Veroni, dogovoreno je da se sastane uredništvo Društvenih izdanja i Komisija za katalogizaciju kako bi se dogovorili hoće li se objaviti reprint ili izmijenjeno i dopunjeno izdanje, što je Glavni odbor podržao.

Mirna Willer, urednica Povremenih izdanja HKD-a, izvijestila je da je Priručnik za UNIMARC u tiskari i da će za nekoliko dana izaći, standard FRBR je prelomljen i na korekturi, ISBD(CR) standard je prelomljen i korigiran te je poslan u tiskaru, ISBD(M) standard je preveden i lektoriran te je sada u postupku prijeloma, a Smjernice za građu laku za čitanje su također u izradi.

Tinka Katić, urednica Vjesnika bibliotekara Hrvatske, je izvijestila da je uredništvo održalo sastanak 13. rujna na kojem je Alemka Belan Simić priopćila svoju odluku da zbog preopterećenosti drugim obvezama istupa iz uredništva, što je uredništvo prihvatilo, a primljena je nova članica, Iva Melinščak Zlodi. Izvijestila je da je objavljeno elektroničko izdanje VBH 1-2 (2004.), da je u tisku tematski dvobroj posvećen nacionalnoj bibliografiji (br. 3-4(2004.), a u pripremi su br. 1(2005.) i 2(2005.).

Sofija Klarin, urednica mrežnih stranica HKD-a, izvijestila je da je na mrežnim stranicama objavljen novi broj elektroničkog izdanja Vjesnika bibliotekara Hrvatske, da je donesen plan rada za ovu godinu te da su otvorene dvije nove rubrike. Nastavlja se s radom na engleskoj verziji stranica, a zasad se na početnoj stranici nalazi pozdravno pismo predsjednice. Izvijestila je o pokretanju *mailing* liste i problemima s ubacivanjem slika, te pozvala na suradnju pri pojačanoj izradi *linkova*.

Alemka Belan Simić je izvijestila da je u uredništvu Novosti došlo do izmjena, te da uredništvo Novosti sada čine: Mihaela Kovačić, Irena Kranjec, Zdenka Sviben, Vedrana Juričić, Alemka Belan Simić i Ana-Marija Dodigović. Kako nitko od članova uredništva nije mogao preuzeti mjesto glavnog urednika, Alemka Belan Simić je uredila broj 27 HKD Novosti, koji je prelomljen i ide u tiskaru, a do 31. siječnja 2005. se prikupljaju prilozi za br. 28. Glavni odbor je Alemku Belan-Simić imenovao na mjesto glavne urednice, a kako ona zbog brojnih obveza neće moći i dalje obavljati taj zahtjevan posao, uredništvo će pokušati što prije riješiti problem glavnog urednika.

Ad 8

Predsjednica je izvijestila da je za 2005. godinu planirano 7 skupova, a Kalendar skupova će biti objavljen u broju 27 HKD Novosti te na mrežnim stranicama. Kako je projekt Komisije za osobe s posebnim potrebama dobio sredstva i za 2005., nastavlja se s provedbom, a ovih će dana stići i ugovor za projekt *Lektira na kotačima* koji je podržalo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, a koji će zajedno u 2005. provoditi Komisija za knjižnične službe i usluge za djecu i mlade i Komisija za pokretne knjižnice. Zajednički trogodišnji projekt *Informacije Europske unije u narodnim knjižnicama* ušao je u uži izbor Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, te se očekuje da će biti podržan.

Ad 9

Predsjednica HKD-a iznijela je pred GO-om potrebu za što ranijim dogovorom o održavanju 35. skupštine HKD-a i zatražila da se iznesu prijedlozi. Kako nije bilo konkretnih prijedloga, zaključeno je da će članovi Glavnog odbora prijedloge o mjestu, vremenu i temi skupštine moći dostavljati u tajništvo HKD-a do lipnja 2005. godine.

Ad 10

Predsjednica HKD-a je izvijestila o radionicama za program CARDS 2002 koje su pohađale ona i predsjednica Stručnog odbora Marina Mihalić. Kako natječaj za programe još nije raspisan, vjeruje da ćemo uspjeti organizirati radionicu za članove Glavnog i Stručnog odbora, na kojoj će ih se pobliže upoznati s načinom izrade i prijave projekta.

Ad 11

Predsjednica je izvijestila da je kolega Srećko Jelušić zatražio ispred neovisnih nakladnika adresar članova Društva kako bi mogao distribuirati novine za knjigu, čije se izlaženje uskoro planira. Zaključeno je da se adresar može dostaviti za potrebe distribucije novih novina za knjige, uz uvjet da se pri dostavi 1. broja svakom pojedinom članu ponudi mogućnost da se izjasni želi li novine i nadalje primati ili ne.

Zapisnik sastavila:

stručna tajnica HKD-a:
Ana-Marija Dodigovićpredsjednica HKD-a:
Alemka Belan-Simić

Komisija za izgradnju i opremanje knjižnica u posjetu Gradskoj knjižnici "Ivan Goran Kovačić" u Karlovcu

(Karlovac, 10. prosinca 2004.)

Vijest da će se knjižnica u Karlovcu uskoro nadograditi i proširiti za dvije tisuće kvadratnih metara bila je povod posjeta Komisije za izgradnju i opremanje knjižnica, koja je tom prigodom u prostorijama knjižnice održala i redoviti sastanak.

Nada Eleta, ravnateljica Gradske knjižnice, i Frida Bišćan, voditeljica matične službe i potpredsjednica Komisije za izgradnju i opremanje knjižnica, upoznale su članice Komisije s prostorom knjižnice koja je u sedamdesetima izgrađena kao prva namjenski građena knjižnica u Hrvatskoj.

Knjižnica sada ima ukupno 1600 m². U podrumu zgrade smješten je glazbeni odjel, dvorana za predavanja, spremište za fond knjižnice i bibliobusa te knjigovežnica. U prizemlju se nalazi informativno-posudbeni odjel, čitaonica dnevnog tiska i izložbeni prostor, a na prvom katu nalazi se odjel za djecu i mlade, igraonica za djecu, odjel nabave i obrade, tajništvo i ured ravnatelja. Na drugom je katu smješten studijski odjel, zavičajna zbirka i matična služba.

Projekt knjižnice nikada u cijelosti nije izveden zbog nedostatka sredstava. Međutim, prostor koji je bio predviđen za drugi dio zgrade ostao je slobodan za proširenje knjižnice. Prema planovima, nova će zgrada biti povezana sa starom u skladnu cjelinu. Dobivanjem većih prostornih okvira, raspored pojedinih funkcionalnih dijelova knjižnice bit će promijenjen u skladu s prostornim potrebama, funkcionalnošću i logikom pružanja knjižničnih usluga.

Oba projekta potpisuje Zavod za arhitekturu. Arhitekt Vodička izradio je prvi projekt knjižnice, a projekt proširenja arhitekt Juričić koji je sudjelovao i u izradi prvog projekta. Na taj će se način, uz uvažavanje postojećeg stanja, u dogradnji i adaptaciji nastaviti jedinstveni koncept zgrade, uz izmjene i osuvremenjivanje prema novim potrebama knjižnice i trendovima u arhitekturi.

A. Silić

Hrvatsko knjižničarsko društvo u suradnji s 10 regionalnih društava i Nizozemskim udruženjem narodnih knjižnica započelo je s provedbom trogodišnjeg programa *Informacije o Europskoj uniji u narodnim knjižnicama*.

Program koji je u prosincu 2004. prihvatila Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, organizirat će se u različitim gradovima Hrvatske, a provodit će se kroz predavanja i radionice namijenjene knjižničarima narodnih knjižnica i lokalnoj upravi, a Hrvatske. Ove će se godine radionice održati u Dubrovniku, Puli, Rijeci, Splitu, Zadru i Zagrebu. Više o programu možete naći na mrežnim stranicama HKD-a (<http://www.hkdrustvo.hr/euinfo>).

Trogodišnji program Hrvatskoga knjižničarskog društva i udruga partnera *Informacije o Europskoj uniji u narodnim knjižnicama*

Kao što je u Uvodniku najavljeno, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva prihvatila je trogodišnji program "**Informacije o Europskoj uniji u narodnim knjižnicama**" koji je Hrvatsko knjižničarsko društvo (kao udruga nositelj) prijavilo zajedno s Društvom bibliotekara Istre, Društvom knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, Društvom knjižničara Split, Društvom knjižničara Zadar, Knjižničarskim društvom Dubrovnik, Knjižničarskim društvom Krapinsko-zagorske županije, Knjižničarskim društvom Rijeka, Knjižničarskim društvom Sisačko-moslavačke županije, Knjižničarskim društvom Varaždinske županije, Zagrebačkim knjižničarskim društvom i Nizozemskim udruženjem narodnih knjižnica (NPLA). Program će provoditi, osim voditeljice programa mr. sc. Žanete Baršić-Schneider, voditeljice Odjela službene dokumentacije Republike Hrvatske HIDRA-e, mr. sc. Sandra Čar, voditeljica Europskoga dokumentacijskoga centra, dr. sc. Aleksandra Horvat, redovni profesor na Odsjeku za informacijske znanosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu i predstojnica Katedre za bibliotekarstvo, dr. sc. Marian Koren, voditeljica Odjela za istraživanje i međunarodne poslove u Nizozemskom udruženju narodnih knjižnica u Haagu (NPLA), te Blaženka Peradenić-Kotur, voditeljica Zbirke službenih publikacija u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, u suradnji s osobama odgovornim za program u svakom pojedinom društvu te suradnicima iz zemlje i inozemstva.

Ciljevi i svrha programa je proširiti znanje knjižničara iz narodnih knjižnica, kao "prvih linija" kulturnog i demokratskog razvoja društva, o Europskoj uniji i njenim informacijskim izvorima te pridonijeti razvoju narodnih knjižnica kao informacijskih centara, gdje se lokalnoj zajednici pruža obrazovanje o europskim informacijama i konkretne informacije o Europskoj uniji iz područja od interesa za pojedine regije Republike Hrvatske. Poseban naglasak pri osmišljavanju programa izobrazbe stavljen je na ovladavanje radom s bazama podataka i službenim publikacijama Europske unije i Republike Hrvatske te uspostavljanje informacijske mreže knjižničara/djelatnika na informacijskim poslovima specijaliziranim za područje Europske unije i hrvatskih službenih i drugih informacija vezanih za procese približavanja Europskoj uniji. Ova bi mreža, uspostavljena i temeljena na internetu kao sredstvu komunikacije, omogućila razmjenu informacija o Europskoj uniji te lakše, jednostavnije i brže rješavanje korisničkih upita na lokalnoj razini.

Provedba trogodišnjeg programa uključuje održavanje skupova i radionica na temu informacijskih izvora Europske unije i hrvatskih izvora informacija o Europskoj uniji u svim županijama.

Prvi skup i radionica za voditelje županijskih matičnih službi održat će se u Zagrebu 25. i 26. veljače 2005., a potom će se za djelatnike narodnih knjižnica u regiji u

organizaciji regionalnih knjižničarskih društava održati radionice u Dubrovniku, Puli, Rijeci, Splitu i Zadru tijekom 2005., a u Bjelovaru, Krapini, Sisku, Varaždinu i Zagrebu tijekom 2006. godine. U 2007. godini se planiraju predavanja i radionice za predstavnike narodnih knjižnica iz županija čija knjižničarska društva nisu partneri u programu – Karlovačke, Ličko-senjske, Požeško-slavonske, Virovitičko-podravske, Osječko-baranjske, Brodsko-posavske i Vukovarsko-srijemske županije. Na kraju 2007. godine bi se održao dvodnevni evaluacijski skup u Zagrebu s međunarodnim sudjelovanjem za voditelje matičnih službi uz mogućnost razgovora i dogovora o budućim zajedničkim projektima iz područja koja pokriva Europska unija.

Program radionica bit će predstavljen u primjereno oblikovanim tiskanom materijalima. Za informiranje o programu radionica, kao i za predstavljanje njihovih rezultata, koristit će se i internet. Kako narodne knjižnice imaju dobro razvijenu promotivnu aktivnost i suradnju s lokalnim glasilima, obavijesti će se davati putem sredstava javnog informiranja u regionalnim i lokalnim zajednicama. Društva uključena u program o aktivnostima će izvijestiti putem svojih mrežnih stranica te kroz svoja glasila.

Rezultati programa će se ocijeniti u skladu s: evaluacijom radionica i programa u cijelosti od strane knjižničara (upitnik), evaluacijom koju će dati korisnici knjižnica (upitnik), analizom tiska i drugih sredstava javnog priopćavanja u lokalnim zajednicama, zaključcima evaluacijskog skupa 2007. godine.

Kontinuirano obrazovanje iz područja informacija o Europskoj uniji za knjižničare u narodnim knjižnicama nastavit će se i po isteku trogodišnjeg programa putem *mailing* liste za kontinuirano međusobno razmjenjivanje informacija. Planira se i proširenje programa vezanog uz obrazovanje o Europskoj uniji u Centru za stalno usavršavanje knjižničara.

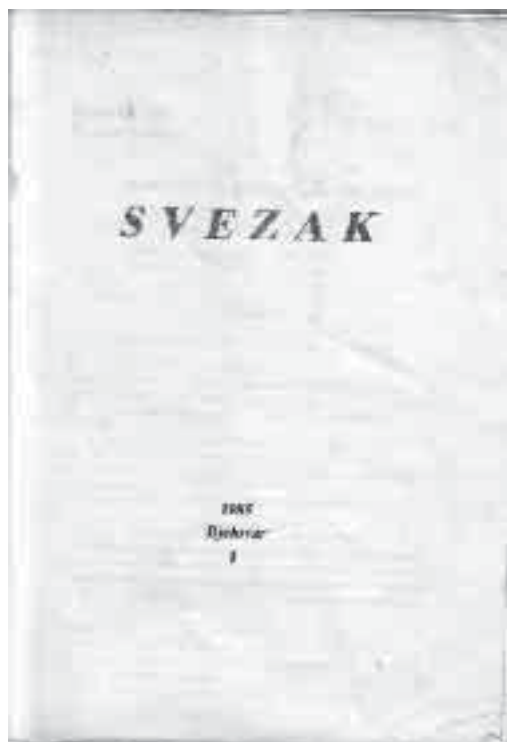
Kako je partner u programu NPLA, svake će godine nekoliko knjižničara iz udruga partnera biti upućeno na edukaciju u Nizozemsku.

S obzirom na povećan obim knjigovodstveno-administrativnih poslova vezanih uz rad na programu, odobrena su sredstva za zapošljavanje tajnice programa. Hrvatsko knjižničarsko društvo zaposlilo je na određeno vrijeme, od 1. siječnja do 31. prosinca 2005., na pola radnog vremena (4 sata) Ameliju Tupek.

Ž. Baršić-Schneider, A. Belan-Simić

Dvadeset godina Sveska

Današnje Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog Prigorja sa sjedištem u Bjelovaru osnovano je 1977. godine kao Društvo bibliotekara Zajednice općina Bjelovar. Osim redovnim članovima, knjižničarima, otvoreno je i drugima. Danas je u Društvu 110 članova, a predsjednik je Ilija Pejić.

Stručni časopis *Svezak* Društvo je pokrenulo 1985. godine, kao prvo regionalno društvo koje je imalo svoje glasilo. Urednici prvog broja bili su Tina Gatalica i Dimitrije Stefanović. Nakon trećeg broja, od 1987. godine je nastala podulja stanka jer, prema riječima tadašnje urednice T. Gatalice, temeljen ponajviše na entuzijazmu nekolicine i bez ikakve materijalne podrške, nije se mogao dugo održati. Osim nezaobilaznih tema BIS-a i izobrazbe te usavršavanja knjižničara, tih 80-ih godina 20. st. *Svezak* je na svojim stranicama donio i nekoliko vrijednih priloga iz povijesti čitaonica i knjižnica na našem području.

Društvo 1999. godine obnavlja *Svezak* (nova serija) u novom, bogatom ruhu (višebojan, bogat ilustracijama, fotografijama, A4 format, 64 str., s UDK-oznakom i ISSN-brojem). Do danas je izašlo šest brojeva zahvaljujući naporima pojedinih knjižničara, članova Društva, zalaganjima urednika (Marijana Janeš-Žulj uredila brojeve 1-5) i autora, ali i svesrdnoj financijskoj potpori Bjelovarsko-bilogorske županije, Grada Bjelovara i samih knjižnica.

Posljednji, šesti broj *Sveska* (Bjelovar, 2004., urednica Ljiljana Vugrinec) zaslužuje malo više pozornosti.

Knjižničarskim temama sustava knjižnica, odnosno mreže, a napose online mreže knjižnica, njihovim uređenjem i opremanjem, informatizacijom i digitalizacijom građe, obrazovanjem knjižničara i radu s korisnicima, ostaje u okvirima stručne zajednice, ali novim spoznajama o čitanju, programima za najmlađe, disleksiji, potom njegovanju zavičajnosti ili načinima provođenja slobodnog vremena, otvara se i čitateljima izvan knjižničarske zajednice željnima znanja i informacija.

Osim stalnih rubrika (*Iz narodnih knjižnica, Iz školskih knjižnica, Iz specijalnih knjižnica, Stručni skupovi za knjižničare, Županijsko nakladništvo*), svaki broj *Sveska* ima i središnju temu, pa su tako u šestom broju tri rada o *pokretnim knjižnicama*, dok za sedmi, koji će izaći u svibnju 2005., najavljujemo *digitalizaciju knjižnične građe*. Časopis će i nadalje donositi kratke vijesti i preglede o svakodnevnom radu knjižnica, ali u njemu će naći mjesta i ozbiljniji stručni recenzirani članci.

Osim u tiskanom, *Svezak* se od 2003.g. pojavljuje i u elektroničkom obliku na stranicama (www.geocities.com/svezak).

I. Pejić

Njemački izdavač BibSpider objavio je početkom 2005. engleski prijevod knjige *Elektronička knjiga*, autorice Daniele Živković, pod nazivom *The electronic book: the change of paradigm for a changing bookmarket*.

Zadarske novosti

Na skupštini Društva knjižničara Zadar, održanoj 15. prosinca 2004. godine, dvadesetak je knjižničara doznalo novosti o njegovom radu. Dio sastanka se odnosio na plan rada za 2005. godinu, kad se obilježava 150 godina djelovanja Znanstvene knjižnice i očekuje tiskanje Vodiča kroz knjižnice Zadarske županije.

Voditeljica Sekcije za narodne knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva, djelatnica mreže Knjižnica grada Zagreba i voditeljica tamošnjeg informacijsko-posudbenog odjela i hrvatskog internetskog projekta *Pitajte knjižničare*, kolegica Zdenka Sviben, pozdravila je skupštinu zadarskih knjižničara. Sutradan je održala radionicu na temu vrednovanja internetskih informacija.

Vijest o preuređenju bivše zgrade Tehničkog školskog centra u sveučilišnu knjižnicu je iznenađenje godine, a članovi strukovne udruge knjižničara podsjećaju donositelje odluka da u svim daljnjim koracima uvažavaju mišljenja knjižničarske struke jer radovi na preuređenju neke zgrade u knjižnicu nisu isključivo građevinski, nego je prilikom uređenja knjižnica presudno znanje o knjižničarstvu. Znanja o knjižničarstvu u Zadru ne bi smjelo nedostajati jer na Zadarskom sveučilištu od ove godine postoji redovni studij knjižničarstva, a praksa zadarskih knjižnica pokazuje zapažene rezultate.

M. Masar; F. Pehar

Društvo knjižničara u Splitu

Članovi Društva knjižničara u Splitu ispratili su 2004. godinu predavanjem kolegice Edite Bačić - *IFLA i knjižničarska društva* - održanim 22. prosinca u Zavodu za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Splitu.

Kolegica Bačić, kao dugogodišnja sudionica mnogih IFLA-inih konferencija diljem svijeta i prva članica našega Društva birana u Stalni odbor IFLA-ine Sekcije za upravljanje knjižničarskim društvima (Management of Library Associations Sections – Standing Committee),

približila nam je djelovanje ove međunarodne udruge knjižničara.

Kako 2005. godina u susjednom gradu Zadru protiče u znak obilježavanja 150 godina otkako je Pietro Alessandro Paravia (1797.-1857.) osnovao Biblioteca Comunale, članovi DKS-a izrazili su želju da posjete zadarske kolege i upoznaju se s njihovim radom. Posjet je realiziran 12. veljače 2005. godine, u okviru kojeg smo u posjetili Gradsku knjižnicu, Znanstvenu knjižnicu i Državni arhiv.

U Gradskoj knjižnici srdačno nas je dočekaio ravnatelj Ivan Pehar s djelatnicima i predsjednica Društva knjižničara Zadar, kolegica Martina Dragija Ivanović. Nakon razgledavanja prostora i odjela knjižnice, kolega Mladen Masar slikovito nam je prikazao organizaciju knjižnice, njeno izdavaštvo, manifestacije i tečajeve.

Napuštajući ovaj informacijski i multimedijalni centar Zadra koji savršeno funkcionira u adaptiranom zdanju, uputili smo se na poluotok, prema zgradi bivše austrijske vojarnje podignute 1848. godine, gdje prostor dijele Znanstvena knjižnica i Državni arhiv.

Zgrada Znanstvene knjižnice u Zadru

U Znanstvenoj knjižnici dočekala nas je ravnateljica Milenka Bukvić konstatirajući da smo drugo regionalno društvo knjižničara u posjetu knjižnici koja ove godine obilježava 150 godina od osnutka. Uz predano vođenje kolegice Željke Aleksić, upoznali smo se s djelovanjem knjižnice koja je ne samo općeznanstvena nego i riznica pisane i tiskane baštine. Za ovu priliku domaćini su nam pokazali brižno čuvane ilustrirane rukopise na pergameni, prvotiskovine i prvo izdanje Marulićeve *Judite* iz 1521. godine.

S poviješću i bogatstvom građe Državnog arhiva upoznao nas je arhivist Serđo Dokoza, a kolegica Mirisa Katić s fondom arhivske knjižnice, osnovane još 1894. godine i izrasle iz Namjesničke knjižnice.

Napuštajući Znanstvenu knjižnicu, uputili smo se prema samostanu Sv. Marije, gdje su nas kroz stalni postav izložbe crkvene umjetnosti provele sestre benediktinke.

M. Kovačić

Novi bibliobus i novo stajalište bibliobusa Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar

"Ako ne možete doći do knjižnice, knjižnica će doći vama svojim bibliobusom." S ovim sloganom bjelovarski bibliobus već 32 godine obilazi rubne dijelove grada Bjelovara, udaljena sela Bilogore i Moslavine, te ustanove i poduzeća podržavajući obrazovanje, kulturu, obavještenost i sve vrste pismenosti svih kategorija stanovnika ovoga kraja.

Povodom Međunarodnog dana pismenosti, 8. rujna 2004. godine, predstavljen je novi bibliobus Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar, te otvoreno novo stajalište u općini Ivanska, udaljenoj dvadesetak kilometara od Bjelovara.

Specijalno je vozilo izgrađeno i opremljeno na kamionskom podvozju *Iveco* u poduzeću *Vrh Dugo Selo*. Vozilo je dugačko 7 m, visoko 3,5 m, a kapacitet mu je 2500 knjiga i druge građe. Opremljeno je zračnim grijanjem, klima-uređajem, AV-opremom (TV-prijemnik, DVD, CD i VHS player), prijenosnim računalom za posudbu i pretraživanje fonda te mobitelom.

Nabavu vozila omogućili su Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Bjelovarsko-bilogorska županija, dok grad Bjelovar financira osoblje bibliobusa i održavanje. Nabavu AV- opreme pomogli su *Croatia* osiguranje Bjelovar i *Wüstenrot* stambena štedionica. U novom bibliobusu korisnici će moći koristiti i neknjižnu građu poput videokaseta, DVD-a, CD-a i CD-ROM-ova. Bibliobus će značajnu pažnju posvetiti korisnicima s posebnim potrebama: starima i nemoćnima, zatvorenicima, predškolicima i pripadnicima manjina.

Nazočne mještane, učenike Osnovne škole Ivanska, ravnateljice i osoblje bibliobusa iz cijele Hrvatske pozdravili su ravnatelj knjižnice Marinko Iličić, predsjednica Radne grupe za pokretne knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog sruštva Spomenka Petrović i predstavnica Ministarstva kulture Ankica Janković.

Načelnik općine Ivanska Ivica Bok ucrtavanjem novog stajališta u kartu mreže stajališta na stražnjoj strani

bibliobusa simbolično je otvorio novo stajalište, gdje su prvi korisnici mališani Dječjeg vrtića "Ivančica" Ivanska.

Važno je spomenuti da je u sklopu promocije novog vozila knjižnica organizirala trinaest predstava "Pavao i njegov glavao" glumca Hrvoja Zalara u najudaljenijim naseljima Županije, a izrađeni su promidžbeni baloni, kišobrani i olovke.

M. Iličić

Novi županijski bibliobus Gradske knjižnice Rijeka

Knjiga svima! Knjigom do svih! – naziv je projekta Gradske knjižnice Rijeka čiji su ciljevi, putem nove županijske bibliobusne službe, osigurati dostupnost osnovnih knjižničnih usluga stanovnicima Gorskog kotara i rubnih područja ostalog brdsko-planinskog dijela Primorsko-goranske županije, gdje trenutno nema organizirane djelatnosti narodne knjižnice, odnosno omogućiti pristup izvorima znanja i informacija, bez obzira na mjesto stanovanja, tj. udaljenost od općinskih i gradskih središta.

Važnost projekta prepoznali su Primorsko-goranska županija i Ministarstvo kulture Republike Hrvatske koji su u jednakim omjerima sufinancirali nabavu novog vozila. Njegova cijena bez računalne opreme i knjižnične građe iznosi 999 180,00 kn.

Vozilo je izrađeno na kamionskom podvozju marke *Iveco EuroCargo ML 120E 24/FP-tector*, 176 kW(240KS), proizvođača *Iveco S.p.A.* Torina, Italija, uvoznik: Eurokamion d.o.o. Donji Stupnik. Nadogradnju je izvelo poduzeće *Vrh d.o.o.* iz Dugog Sela.

Vozilo je dužine 8,83 m, širine 2,38 m, visine 3,65 m. Masa praznog vozila je 7 850 kg, ukupna dopuštena masa 11 990 kg, kapacitet 3 500 - 4 000 svezaka. Unutrašnji i vanjski dizajn bibliobusa izradio je Aljoša Brajdić, poduzeće *Sagita d.o.o.* Opatija.

Bibliobus je opremljen dvama prijenosnim računalima, televizorom, VHS/DVD i CD playerom. Knjižnični fond čine knjižna građa, zbirka glazbenih CD-a i zbirka filmskih DVD-a.

Županijski bibliobus započeo je s radom 16. studenog 2004. godine svečanošću u Ravnoj Gori uz nazočnost predstavnika Općine Ravna Gora, Primorsko-goranske županije i drugih općina i gradova Županije, kolega knjižničara narodnih i školskih knjižnica te brojnih mještana. Prigodnim riječima gostima se obratio Miroslav Svetličić, načelnik Općine Ravna Gora, župan Zlatko Komadina i Marija Šegota-Novak, ravnateljica Gradske knjižnice Rijeka.

Najmlađima je bibliobus poklonio predstavu "Slon i mrav" u izvedbi glumca Ranka Lipovčeka i njegovog sina Jakoba. U nekoliko je mjesta prisutne svojim mađioničarskim trikovima razveselio Andrej Škedel.

Županijski je bibliobus do kraja 2004. godine imao 23 stajališta (sva naselja iznad 200 stanovnika). Stajališta su u središtima naselja te pokraj osnovnih, odnosno

područnih škola, a obilaze se svaka dva tjedna u isto vrijeme.

Valja napomenuti da je do kraja 2004. godine članarina bila besplatna, a od početka 2005. simbolična - 10,00 kn. Od 16. 11. 2004. do 31. 12. 2004. u bibliobus je upisano 709 članova. U tom kratkom razdoblju svoga djelovanja županijski je bibliobus naišao na veliki interes stanovnika područja koja obilazi.

Značajno je napomenuti da su prepoznate pojedine korisničke skupine koje bi zahtijevale posebne programe i dodatni angažman, primjerice romska djeca i djeca s posebnim potrebama.

U vezi s raspoloživim knjižnim fondom i daljnjim smjernicama za njegovu nabavu, treba reći da je fond dobro profiliran te se stalno prate i bilježe potrebe i želje korisnika za daljnje popunjavanje.

Lj. Črnjar

Knjižnica Teologije u Rijeci

U organizaciji Riječke nadbiskupije i Bogoslovnog sjemeništa Ivan Pavao II na lokaciji Tizianove br.13-15 izvedena je adaptacija dviju odvojenih prostorija namijenjenih za spremište knjiga. Radovi su započeli početkom studenog 2004., a dovršeni potkraj siječnja 2005. godine. Riječ je o suterenu površine 137 m², što omogućuje smještaj oko 40 000 svezaka knjiga. Prostorije se nalaze ispod razine sadašnje knjižnice Teologije u Rijeci – područnog studija Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu.

Iz knjižnice Nadbiskupijskog doma, zbog nedostatka prostora, uskoro će biti u njih preseljeno oko 30 000 svezaka knjiga, što je polovina ukupnog fonda. Dosad je inventarizirano 25 000 svezaka. Također će se preseliti i police za knjige. Tako će veći dio knjiga i polica biti vraćen u obnovljenu prostoriju u kojoj su bile smještene od 1976. do početka 80-ih. Objedinjeni fond knjižnice Teologije u Rijeci time će porasti na oko 70 000 svezaka knjiga.

B. Benčić

Preradović na internetu

Bjelovarska narodna knjižnica nosi naziv pjesnika Petra Preradovića o kojem je objavljeno mnogo monografija i drugih tiskanih publikacija. No, na internetu je bilo dostupno vrlo malo informacija o njemu sve dok u Bjelovaru nije realiziran projekt *Preradović na internetu*.

Ciljevi projekta bili su: stvaranje samostalne baze podataka o Petru Preradoviću kao zavičajnom književniku, usvajanje i/ili proširivanje znanja o Petru Preradoviću, razvijanje senzibilnosti za književno stvaralaštvo zavičajnih pisaca, ali i književnika i književnosti općenito, razvijanje senzibilnosti za poeziju i čitanje poezije. Stvaranje baze podataka o Petru Preradoviću kao zavičajnom piscu obuhvaća bibliografiju radova Petra Preradovića, bibliografiju radova o Petru Preradoviću, njegov životopis, kronologiju života i stvaralaštva, fotografije, slike, notne zapise, zvučne zapise, izbor iz poezije. Svaki posjetitelj mrežnih stranica moći će preuzimati dostupne podatke ili se informirati o građi o Petru Preradoviću i koristiti ih za različite teme, referate, radnje, znanstvena istraživanja, ali i iz obavijesnih razloga.

Korištena je gotovo sva dostupna literatura. Konzultirani su pregledi hrvatske povijesti, književnosti i glazbe. Kao dopuna su poslužili materijali iz muzeja - rodne kuće Petra Preradovića u Grabrovnici te građa iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Tijekom rada i proučavanja te građe jedan je dio digitaliziran, čime je postala dostupna i na mrežnoj stranici i u Zavičajnoj zbirci bjelovarske knjižnice. Sadržaji su popraćeni fotografijama, autografima, slikama, skicama, ilustracijama, videozapisom i audiozapisima.

Projekt je realiziran zahvaljujući doniranim sredstvima T-mobilea, što je bilo dostatno za dizajn mrežne stranice, dok je ostale troškove snosila knjižnica.

Baza se nalazi na mrežnim stranicama Knjižnice Petra Preradovića (www.preradovic.bjelovar.com). Autoricama i voditeljicama projekta Zorki Renić i Tatjani Cifrak Kostelac najveća je želja da se i ostale knjižnice potrudu oblikovati slične sadržaje o svojim zavičajnim književnicima kako bi se stvorila jedna velika baza dostupna svima, s obzirom na kroničan nedostatak sličnih sadržaja na hrvatskom jeziku.

Z. Renić, T. Cifrak Kostelac

Mrežne stranice Knjižnice Vladimira Nazora iz Zagreba

Mrežne stranice Knjižnice Vladimira Nazora idejno je osmislila radna grupa knjižnice. Nakon pomnog pregledavanja, uspoređivanja i analiziranja mrežnih stranica drugih, domaćih i stranih knjižnica, pristupilo se promišljanju vlastite koncepcije. Pritom je posebna pozornost dana i posebnostima same knjižnice. Praćenjem zahtjeva i potreba korisnika, te kasnije testiranjem mrežnih stranica, dobile su se dragocjene povratne informacije. Nakon pažljive i precizne pripreme, pristupilo se izradi

stranica. Dizajn je povjeren tvrtki *Ador* iz Zagreba koja ga je uspješno odradila, o čemu svjedoči nominacija časopisa *Vidi* i uvrštavanje među deset najboljih mrežnih stranica u kategoriji znanosti, obrazovanja i kulture 2004. godine. E-katalog izradila je tvrtka *Sovapro* iz Zagreba.

Otvorite li mrežne stranice Knjižnice Vladimira Nazora, pojavit će se oku ugodno zeleno-narančasto sučelje s animacijom koja ističe neke posebnosti knjižnice, odnosno usluge i/ili zbirke koje se preporučuju korisnicima. Na naslovnici su pregledno poslagnani: glavni izbornik (koji nudi opće podatke o knjižnici - adresar, radno vrijeme, cjenik usluga, pravilnik i kratku povijest knjižnice, uvjete upisa i posudbe, e-katalog – podijeljen na *odrasle* i *djecu*, te specifičnosti – pojedinačne knjižnice u mreži Knjižnice Vladimira Nazora i Galeriju VN – predstavljenu bazom podataka - zbirkom umjetničkih djela iz vlastitog fundusa) i sporedni izbornici (*česta pitanja*, *linkovi*, *pitajte*, *pregled stranica*, *sažetak mrežnih stranica na engleskom jeziku*). Na naslovnici se također daju svakodnevno ažurirani pregled obavijesti, aktualnosti i događanja koja se zbivaju u knjižnici. Tu je i link na zbirku preporučenih anotiranih knjiga, posebnu bazu podataka koju stvaraju informatori i preporučuju korisnicima.

Kao što je već rečeno, nastojalo se istaknuti posebnosti knjižnice: anotirana zbirka znanstveno-fantastične literature, novine i časopisi, već spomenute preporučene knjige, aktivnosti dječjih odjela, bilten novih knjiga, (su)djelovanja knjižnice na skupovima, seminarima i drugim aktivnostima te link na projekt narodnih knjižnica *Pitajte knjižničare*. Posebnom uslugom *Teme, radnje, seminari* korisnicima se nastoji dati što precizniji popis literature koju knjižnica ima s obzirom na traženu temu. Radna grupa i dalje osmišljava razvoj mrežnih stranica prateći potrebe i zahtjeve korisnika. I dalje je aktualna koncepcija – pregledno, jednostavno za korištenje, informativno, oku ugodno i privlačno, precizno i fleksibilno s obzirom na razvoj mrežnih alata te sve sofisticiranijim potrebama i zahtjevima korisnika.

T. Radović Ravnić

Umrežavanje knjižnica Zadarske županije

Gradska knjižnica Zadar u 2004. godini je nastavila s projektom umrežavanja narodnih i školskih knjižnica Zadarske županije. Umrežene knjižnice koriste računalni program za knjižnično poslovanje CROLIST koji se u Gradskoj knjižnici Zadar uspješno primjenjuje niz godina.

Do sada su umrežene narodne knjižnice: Knjižnica i čitaonica Biograd n/m, Gradska knjižnica Benkovac, Knjižnica i čitaonica Obrovac, Knjižnica Pag, Narodna knjižnica Kali, Knjižnica i čitaonica Gračac, Hrvatska knjižnica i čitaonica Sali, potom školske knjižnice - OŠ Šimuna Kožičića Benje, OŠ Smiljevac, OŠ Jurja Dalmatinca, Pag, OŠ Pakoštane, Pomorske škole, Nadbiskupske klasične gimnazije, Gimnazije Jurja Barakovića i knjižnica Arheološkog muzeja.

Informacije o knjižnicama koje sudjeluju na projektu mogu se pročitati na mrežnoj stranici (<http://161.53.142.3/ucat/index.html>). Stručne poslove vezane uz umrežavanje Gradska knjižnica Zadar provodi sama, a tehničku pripremu za projekt informatičari Gradske knjižnice Zadar rade u suradnji s tvrtkom *Unibis*.

Osim preuzimanja zapisa i stvaranja vlastite baze, knjižnice su usporedno sređivale i svoje poslovanje - od otpisa do revizije. Knjižničari dolaze na edukaciju u Gradsku knjižnicu Zadar, ali što je još važnije, uspostavila se uska suradnja između narodnih, školskih i specijalnih knjižničara. O svojim iskustvima u radu s programom CROLIST knjižničari su govorili na redovitim edukacijama i aktivima. S obzirom na stanje na terenu, ovaj je projekt od iznimnog značaja za daljnji razvoj knjižničarstva u Zadarskoj županiji.

M. Dragija-Ivanović

Pretraživač Glazbene zbirke Gradske knjižnice Zadar: nove mrežne usluge za knjižničare i korisnike

U suradnji s tvrtkom *Unibis* testirana je i prihvaćena i implementirana u CROLIST nova verzija programa *ILKO 2.0* za kreiranje specijalnih kataloga u obliku statičkih HTML abecednih popisa iz kataložne baze CROLIST.

Program *ILKO 2.0* je nastao na inicijativu Gradske knjižnice Zadar. Omogućuje pretraživanje popisa autora i naslova prema vrstama građe i idealan je za specijalne zbirke unutar knjižnice koje želimo istaknuti, a korisnicima olakšati pristup. Namijenjen je svim knjižničarima koji koriste operativni sustav CROLIST, bez obzira o kakvoj je vrsti knjižnice riječ ili kakvom vrstom fonda raspoložu.

Nakon dugotrajnih napora, po prvi je put u Hrvatskoj na mrežnim stranicama neke knjižnice dostupan cjelokupan fond jedne zbirke. Krajem 2004. godine kreirali smo HTML abecedne popise autora i naslova za potrebe Glazbene zbirke Gradske knjižnice Zadar.

Do praktičnih rješenja došlo se nakon:

- analize i utvrđivanja stanja postojećih kataložkih zapisa od početka obrade glazbenih sadržaja u Gradskoj knjižnici Zadar
- analize korisničkih zahtjeva i problema prilikom pretraživanja fonda (otežano pronalaženje željenih rezultata, potrebno glazbeno predznanje, nepristupačnost, zahtjevi za kvalitetnim elektroničkim katalogom, pretraživanje po vrsti medija itd.)
- nadopune i korekcije postojećih kataložkih zapisa (UDK, signature, predmetnice, primarna i sekundarna odgovornost autora, navodi sadržaja notne građe...).

Sistematski je ponuđeno pretraživanje fonda Glazbene zbirke GKZD-a prema:

- vrsti medija (CD, knjige, note, videokasete...)
- vrsti glazbenog sadržaja (jazz, etno, klape, filmska, klasična glazba, šansone...)

- glazbenom interesnom području (psihologija, metodika, estetika, filozofija, povijest, rječnici, leksikoni, instrumenti, polifonija, harmonija, etnomuzikologija, biografije glazbenika...).

Korisniku je omogućena kvalitetnija usluga pretraživanja fonda Glazbene zbirke nego prijašnjih godina (brže, jednostavnije, pristupačnije, preglednije, lakše dolaženje do željenih informacija), odnosno više nije nužan preduvjet točnog poznavanja autora, naslova ili određenog interesnog glazbenog područja da bi se istražio ili eksperimentiralo fondom jedne zbirke.

Novi katalog možete pretražiti na mrežnim stranicama Gradske knjižnice Zadar (www.gkzd.hr/glazbeni.php).

Do rezultat pretraživanja dolazi se u samo "4 klika":

1. na popisu HTML listi odabiremo jednu (npr. "GLAZBENA ZBIRKA - CD – filmska glazba")
2. unutar popisa autora ili naslova krećemo se abecednim izbornikom "A-Z" (jedini uvjet je poznavanje početnog slova traženog autora ili naslova, npr. autor unutar slova "Z")
3. odabiremo željenog autora (npr. "Zimmer, Hans") i dobijemo popis svih djela
4. odabiremo željeni naslov i dobijemo kataložni zapis sa stanjem građe u posudbi (npr. "Gladiator").

Pretraživanje je završeno. Jednostavno, zar ne?

Iskustvo pokazuje da se i korisnici sve više uključuju u kreiranje fonda zbirke sugestijama i preporukama. Knjižničaru je olakšano pružanje informacija, uvid u stanje fonda, a olakšana je i nabava građe. Smatramo da je preciznost pretraživanja na visokoj razini te da je kvalitetan pretraživač preduvjet i temelj za daljnji razvoj i mrežnih stranica Glazbene zbirke i fonda zbirke uopće.

Osobito želimo istaći da smo korisnicima na isti način omogućili online pregled i pretraživanje fonda Studijske čitaonice (rječnici, enciklopedije, leksikoni...), Zavičajne zbirke (Zadar i zadarska županija) i Dječjeg odjela (slikovnice, igrokazi, knjige za niže i više razrede osnovne škole).

M. Belevski

Dobar dan, gospodine Andersen

Dobar dan, gospodine Andersen naziv je projekta Knjižnica grada Zagreba – Hrvatskog centra za dječju knjigu kojim se i Hrvatska priključila brojnim zemljama koje 2005. godine obilježavaju dvjestotu obljetnicu rođenja Hansa Christiana Andersena, znamenitog danskog pisca bajki.

Ova je proslava najveći kulturni projekt u danskoj povijesti i odvija se pod pokroviteljstvom kraljice Margrethe II, u organizaciji Zaklade HCA2005 i vodeće marketinške agencije *Have PR*. Raznovrsni programi proslave pokrivaju brojna područja kulture, umjetnosti, obrazovanja i turizma (o proslavi i hrvatskom projektu informacije se nalaze na adresi <http://www.hca2005.com>).

Projekt *Dobar dan, gospodine Andersen* osmišljen je na poticaj Veleposlanstva Republike Hrvatske u Kopenhagenu. Vrijednu i trajnu potporu projektu, od pripremnog razdoblja do danas, pruža veleposlanica gospođa Ana Marija Bešker. Upravo njezinim zalaganjem je i Hrvatska dobila dva veleposlanika Hansa Christiana Andersena, čelisticu Moniku Leskovar i redatelja Vinka Brešana.

Hrvatske ambasadore imenovao je 18. siječnja 2005. godine princ Joachim na velikoj svečanosti u dvorskom kazalištu u Kopenhagenu. Tako su se i hrvatski umjetnici našli među stotinjak imenovanih ambasadora koji će promovirati proslavu obljetnice i zastupati humanitarnu akciju *HCA-abc* zaklade za borbu protiv nepismenosti u svijetu. Među veleposlanicama iz svijeta su i spisateljica Isabel Alende, bivši predsjednik Češke Vaclav Havel, glumci Susan Sarandon i Roger Moore, glazbenici Sun Yan i Suzanne Vega te nogometna legenda Pele.

Proslava Andersenove obljetnice u Hrvatskoj započela je 20. siječnja 2005. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici međunarodnom izložbom koja je posredstvom Hrvatskog centra za dječju knjigu dobivena iz Danske, a pripremili su je muzeji grada Odensea. Na dvadeset panoa izvrsnog grafičkog dizajna predstavlja se Andersenov život i djelo, slikama i dokumentima njegova vremena.

Hrvatsko izdanje ove izložbe obogaćeno je izložbom knjiga i slikovnica iz fondova Nacionalne i sveučilišne knjižnice i Knjižnica grada Zagreba. Izložene su i originalne ilustracije Andersenovih priča poznatih hrvatskih umjetnika Svjetlana Junakovića, autora vizualnog identiteta projekta – plakata, pozivnica i publikacija, zatim Dubravke Kolanović i Manuele Vradić Maštruko, kao i originalne ilustracije slikara Ljube Babića koje se čuvaju u Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Otvorenju izložbe prisustvovao je i gospodin Vinko Brešan kao veleposlanik Hansa Christiana Andersena, koji je tom prilikom uručio priznanje koje je Zaklada HCA2005 dodijelila hrvatskom prevoditelju Josipu Tabaku za promicanje vrijednosti Andersenova djela.

Program proslave nastavit će se 2. travnja u Zagrebačkom kazalištu lutaka, gdje će uz predstavu "Mala sirena" biti proslavljen Andersenov rođendan i biti dodijeljene nagrade djeci, sudionicima kreativnih likovnih i literarnih radionica koje se održavaju u brojnim knjižnicama.

Međunarodni stručni skup o životu i djelu Hansa Christiana Andersena održat će se 5. travnja u Hrvatskom centru za dječju knjigu. Osim hrvatskih, izlagat će i stručnjaci iz Danske, Slovenije, Mađarske, Makedonije i Srbije.

Projekt *Dobar dan, gospodine Andersen* nastavit će se na Međunarodnom dječjem festivalu u Šibeniku promocijama knjiga, izložbom i literarnim radionicama, a završit će u Mjesecu hrvatske knjige nacionalnim kvizom za poticanje čitanja.

R. Javor

Suradnja British Councila u Hrvatskoj i Knjižnica grada Zagreba

British Council u Hrvatskoj i Knjižnice grada Zagreba potpisale su 23. studenog 2004. godine Sporazum o suradnji. Potpisnici su bili Roy Cross, direktor British Councila u Hrvatskoj, i Davorka Bastić, ravnateljica Knjižnica grada Zagreba. Taj je čin nastavak višegodišnje uspješne suradnje tih dviju ustanova, čime je British Council ujedno obilježio i 70 godina djelovanja na promicanju kulturnih i obrazovnih veza između Ujedinjenog Kraljevstva i više od sto zemalja diljem svijeta.

Suradnja British Councila s Knjižnicama grada Zagreba omogućava bolje informiranje građana i knjižničara Zagreba o uslugama i djelatnostima knjižnično-informacijskog centra British Councila, a **svim članovima Knjižnica grada Zagreba** (osim umirovljenicima koji već imaju u British Councilu značajan popust za upis) **odobravaju 50 % popusta na upisninu u knjižnicu.**

U programu suradnje predviđena su i gostovanja suvremenih britanskih pisaca u sklopu tribine *Književnog petka*, a radit će se i na zajedničkom razvijanju programa čitalačkih skupina koji je u Velikoj Britaniji iznimno popularan i razvijen. British Council će Knjižnicama grada Zagreba redovito donirati i tridesetak popularnih britanskih časopisa, među kojima su *Cosmopolitan*, *She*, *Vogue*, *Film Review*, *Geographical*, *In Britain* i *New Musical Express*.

Z. Sviben

Prosinac u Gradskoj knjižnici Vukovar

Programi koji su se odvijali tijekom cijele godine u Gradskoj knjižnici Vukovar dobili su svoju završnicu u prosincu upotpunjujući na taj način blagdansko ozračje.

Upriličen je svečani prigodni domjenak za polaznike tečaja *Naučimo glagoljicu* koji je tijekom kolovoza, pod stručnim vodstvom prof. dr. Darka Žubrinića, organiziran za građane Vukovara. Tim povodom je nova ravnateljica knjižnice Antonija Kukuljica uručila svjedodžbe polaznicima tečaja i zahvalila im na uloženom trudu i zanimanju za sudjelovanje u tom projektu.

Početkom prosinca, kao stalni postav, izloženo je faksimilno izdanje *Trogirskog evanđelistara* iz 13. st., zasigurno jednog od najljepših kodeksa stare hrvatske književne djelatnosti i jedan od najljepših beneventanskih rukopisa na svijetu, zatim najstarija sačuvana knjiga u Hrvatskoj *Splitski evanđelistar* i kopija mramorne glave djevojke *Solinjanke*.

U mjesecu darivanja Gradska knjižnica Vukovar je odlučila svojim korisnicima ponuditi otpisane knjige. Tijekom blagdanskih dana u knjižnici je upriličen i prigodni program za djecu predškolske i školske dobi pod nazivom *Torta za Djeda Mraza*, ostvaren u suradnji s dječjim vrtićem "Vukovar 1". Knjižnica je tom prigodom nagradila petero djece - najčitača za 2004. godinu. Djeci su uručeni i promotivni materijali s novim službenim

logotipom knjižnice, koji se počeo službeno koristiti početkom 2005. godine. Logotip sadrži sivo glagoljično slovo V, a plavi kvadrat u logotipu asocira kvadratu hrvatskoga grba i vode Dunava i Vuke.

I. Manojlović, A. Baier-Jakovac, Ž. Matuzović

Što su znali naši stari, a mi o tome pojma nemamo

Na prošlogodišnjem javnom natječaju *Donacije za dječje zanimacije*, koji već četiri godine raspisuje mljekarska tvrtka Lura d.d., među dvadeset i pet nagrađenih projekata našao se i projekt Dječjeg odjela Gradske knjižnice Zadar pod nazivom *Što su znali naši stari, a mi o tome pojma nemamo*.

Projekt je nagrađen u kategoriji *Baš ih fura umjetnost i kultura*. Cilj je projekta upoznavanje djece i mladih sa starim obrtima, zanatima i običajima Zadra i okolice. U knjižnici je tijekom jeseni 2004. godine održano niz izložaba, radionica i drugih aktivnosti vezanih za baštinu. Djeca i mladi pokazali su veliko zanimanje za nove sadržaje uživajući u izradi spara (spara, špara, kolačina - nazivi za okrugli jastučić koji služi za nošenje tereta na glavi), u izradi jela prema starim receptima, radionicama veza.

Krajem siječnja 2005. grupa djece, vrijednih korisnika Dječjeg odjela, uputila se u pratnji knjižničarki u posjet Brbinju, središnjem mjestu na Dugom otoku. Cilj izleta bio je posjet brbinjskom brodogradilištu - škveru, gdje brodograditelj-kalafat Mladen Ušković desetljećima sam izrađuje brodove od drva. Barba Mladen je djeci na zanimljiv način pokazao sve faze izrade broda, od nabave drva koje se suši i po dvije godine, izrade makete do izrade nacrtu za svaki dio, a na kraju im je objasnio i samu gradnju.

Nakon škvera, djeca su posjetila i brbinjsku uljaru u kojoj se na tradicionalan način proizvodi maslinovo ulje. Želja za ponovnim dolaskom u Brbinj najbolji je pokazatelj kako su djeca doživjela dodir s tradicijom i kolika je njihova želja za upoznavanjem zapostavljene nam baštine.

D. Brunac

Stručno usavršavanje knjižničara Zadarske županije

Matična služba za narodne i školske knjižnice Zadarske županije u 2004. je godini organizirala niz predavanja iz različitih područja knjižničarstva kako bi se knjižničarima omogućio uvid u najnovije trendove u knjižničarstvu, ali i utvrdila stara znanja.

Posebna je pozornost posvećena obrazovanju školskih knjižničara. Na početku školske godine po prvi je put organiziran trodnevni tečaj za školske knjižničare. Novi su kolege upoznati s radom u knjižnici pa su "provedeni" kroz sve segmente knjižničnog poslovanja. S ostalim knjižničarima na radionicama su se rješavali problemi iz prakse, kao što su problemi signiranja i slično. Predavanje Višnje Bošnjak o reviziji i otpisu u školskoj

knjižnici zainteresirao je veliki broj knjižničara jer zbog umrežavanja većina knjižničara priprema fondove školskih knjižnica za novi način poslovanja.

Ines Galić-Jušić, logoped, i Dunja Gabriel, predsjednica Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama Hrvatskoga knjižničarskog društva, održale su predavanje o disleksiji i ulozi knjižnica u pružanju usluga dislektičnim osobama. Predavanje je pobudilo veliku pozornost jer se s tim problemom susreće sve veći broj i nastavnika i knjižničara.

U suradnji s Centrom za stalno stručno usavršavanje u Gradskoj knjižnici Zadar održano je predavanje i radionica Zdenke Sviben o vrednovanju internetskih informacija. Ta je tema za knjižničare od vitalnog značenja jer usluge koje se sve više traže u knjižnicama, svakodnevno pretraživanje informacija i rad na projektu *Pitajte knjižničare*, zahtijevaju znanje i spretnost u pronalazenju i vrednovanju informacija s interneta.

U 2004. godini Gradska knjižnica Zadar imala je posjete i iz inozemstva: knjižničari iz Knjižnice Otona Župančića iz Ljubljane, Ida Mlakar, Alenka Novak i Amer Hajdarpasić, predstavili su svoju knjižnicu. Posebnu su pozornost posvetili uslugama za djecu i mladež po kojima je ta knjižnica nadaleko poznata. Greg Notess održao je izlaganje namijenjeno ponajprije narodnim knjižničarima o budućnosti znanstvenih informacija i literature.

Gradska knjižnica Zadar u srpnju 2004. godine otvorila je *Računalnu učionicu*. Organizirane su radionice iz osnova interneta, izrade prezentacija u PowerPointu i naprednog pretraživanja interneta.

M. Dragija-Ivanović

Informacijski stručnjaci u potrazi za informacijama

Nova je godina za knjižničare koji rade u fakultetskim, institutskim i sveučilišnim knjižnicama započela neugodnim iznenađenjem. Naime, ostali su bez pristupa zbirci elektroničkih časopisa *Science Direct*. Osim sadržajno nelogične *Obavijesti o nabavi inozemnih znanstvenih časopisa* na mrežnim stranicama MZOŠ-a, nikakve obavijesti o tome nije bilo. Nažalost, takav razvoj događaja nije iznenadio knjižničare koji teško dolaze do potrebnih im informacija.

Ministarstvo je prije tri godine napravilo pomak u nabavi stranih časopisa odlukom o nabavljanju elektroničkih inačica tiskanih časopisa i cijelih zbirki elektroničkih časopisa izravnom pogodbom između Ministarstva i dobavljača/izdavača. Na taj smo način uz znatnu uštedu sredstava dobili cijele zbirke uz relativno mali broj pretplaćenih tiskanih časopisa. Knjižničari su znali da se elektronički izvori neće početi koristiti sami od sebe – za to je potrebno informiranje i edukacija korisnika (znanstvenika, sveučilišnih profesora i studenata). No, za to su potrebni informirani i educirani knjižničari.

Knjižničari su znali da je Ministarstvo kupilo elektroničke časopise, no nisu uspjeli naći osobu kojoj bi se mogli obratiti s pitanjima koja ih zanimaju. Od onog jednostavnog pitanja o tome kako ostvariti pravo pristupa,

koja je njihova uloga i obveza, što trebaju učiniti i što je to IP-adresa, preko toga kako mogu doći do statistike pristupa svojih korisnika na elektroničke časopise na nekom udaljenom poslužitelju, do toga koje podatke im davatelj usluge pruža na korištenje, u kojim formatima, koje točno usluge im pruža i što mogu s tim uslugama, koje protokole za razmjenu podataka i međusobno povezivanje elektroničkih izvora podržavaju njegove tehnologije.

Unatoč svim problemima, elektronički izvori su se počeli koristiti zahvaljujući i činjenici da je knjižničarska zajednica u Hrvatskoj mala pa se mnogo informacija može saznati neformalno, kroz druženja s kolegama iz struke. Elektronički časopisi su nam postali iznimno potrebni, a što je više rasla potreba za njima, to je više knjižničara pokušalo doći do informacije o tome kako ostvariti pravo korištenja, što im je sve na raspolaganju, kako i kome mogu reći što bi im još trebalo (potonje, doduše, nije baš funkcioniralo niti s tiskanim časopisima).

Sam način distribucije u osnovi nije drukčiji za elektroničke izvore nego za tiskane (imamo one koji daju novac, one koji obave trgovačke transakcije sa strancima, one koji posreduju informaciju i oblikuju je u oblik prilagođen lokalnoj zajednici korisnika, i imamo neke veze među njima), a i cilj je isti: da informacija dođe do korisnika. No, praksa distribucije se radikalno izmijenila. To više nije distribucija robe, nego distribucija informacije. Za distribuciju robe imamo već odavno razrađene servise – poštanske usluge. Distribucija informacija odvija se komunikacijskim tehnologijama za prijenos informacija. Te tehnologije su također razrađene i dostupne, a još su i prilagodljive. U čemu je onda problem? Ono što je ključno za uspješan prijenos informacije jest jasna komunikacija koja se odvija tim komunikacijskim tehnologijama. Tu je kod nas, čini se, zapelo. Časopisi su završili u nedokučivom virtualnom prostoru, daleko od naše male tople knjižnice. Ne znamo niti koliko ih imamo, niti kome možemo poslati reklamaciju. Tko preuzima obvezu dostaviti časopise na prave IP-adrese? Kako izložiti časopise na virtualnoj polici?

Ne postoji osoba kojoj se možemo obratiti za informacije vezane uz elektroničke časopise. Osoba koja se u jednoj nedavno istekloj licenci potpisuje kao *Croatian Consortium Representative* nije službena osoba i *Croatian Consortuim* zapravo ne postoji. Znamo za jednu mrežnu stranicu na IRB-u, no na njoj isto piše da je neslužbena.

Znamo također da nije teško napraviti bazu podataka u kojoj će se zabilježiti naslovi časopisa, podaci o ustanovama, pravila pristupa, adrese zaduženih za podršku korisnicima, podaci o dobavljaču i još koji podatak koji se treba povezati s nekim drugim da bi se dobile korisne informacije. Znamo i da takvu bazu nije teško učiniti pretraživom.

Prezentacije koje smo odradili s dobavljačima, a koje su nas trebale "educirati" o dostupnim izvorima, alatima i uslugama koje su nam na raspolaganju, nisu se pokazale korisne, u svakom slučaju nisu dovoljne. Zato se zalažemo za promjenu pristupa. Pitamo se što mi možemo učiniti?

M. Glavica

Izveštaj s 12. i 13. sjednice Hrvatskoga knjižničnog vijeća

12. sjednica Hrvatskoga knjižničnog vijeća održana je 30. studenoga 2004. godine. Sjednici su prisustvovali: predsjednica **Davorka Bastić** te članovi **Alemka Belan-Simić, Marina Mihalić, Jelka Petrak, Senka Tomljanović** i **Mira Zovko**. Iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice su u radu Vijeća sudjelovali glavi ravnatelj **Josip Stipanov** i savjetnica za narodne knjižnice **Jadranka Slobodanac**, a iz Ministarstva kulture pomoćnica ministra **Branka Šulc**, načelnica Odjela za knjižnice i nakladništvo **Ankica Janković**, voditeljica knjižnice Uprave za kulturni razvitak i kulturnu politiku **Bojana Dimitrijević** te viša stručna savjetnica **Dunja Seiter-Šverko** i stručna suradnica **Lada Žigo** iz Odjela za knjižničnu djelatnost. U radu jednog dijela sjednice sudjelovao je viši stručni savjetnik Odjela za informatizaciju **Boris Jurinić**.

Dvije točke dnevnog reda bile su posvećene matičnim županijskim knjižnicama. U prvoj se raspravljalo o "Prijedlogu sustava matičnih knjižnica u Republici Hrvatskoj" iz 2001. godine koji nije usvojen jer veći dio matičnih županijskih knjižnica ne udovoljava standardima propisanim Pravilnikom o matičnoj djelatnosti. Vijeće je u raspravi istaknulo da je Pravilnik razvojni dokument i da su neke knjižnice napravile bitne pomake u dostizanju standarda te zaključilo da se ministru kulture uputi prijedlog da potvrdi postojeći sustav županijskih matičnih knjižnica, uz obvezu Vijeća da na temelju godišnjih izvješća Koordinacije matičnih knjižnica pri NSK prati razvoj županijskih knjižnica u dostizanju standarda.

Druga je točka, temeljem analize izvješća o radu matičnih službi županijskih knjižnica koju je pripremio Ministarstvo kulture, otvorila raspravu o strategiji razvoja knjižnica vezano uz usklađivanje propisa s Europskom unijom te položaj i status voditelja matičnih službi. Nakon rasprave Vijeće je zaključilo da je nužno da Nacionalna i sveučilišna knjižnica, kao središnja matična knjižnica, organizira sastanak voditelja matičnih službi i ravnatelja matičnih knjižnica kako bi se raspravila bitna pitanja vezana uz ulogu i mjesto voditelja matičnih službi u županijskoj narodnoj knjižnici.

Na temelju informacije o stanju digitalizacije vrijedne građe u narodnim knjižnicama koju je pripremila Dunja Seiter-Šverko, raspravljalo se o potrebi sustavne registracije i digitalizacije vrijedne građe u knjižnicama. Vijeće je predložilo da Nacionalna i sveučilišna knjižnica i Hrvatsko knjižničarsko društvo predlože članove radne grupe za digitalizaciju, koji će zajedno s predstavnicima arhivske i muzejske struke pristupiti izradi nacionalnog plana digitalizacije.

Kako je jedna od točaka dnevnog reda bio prijedlog za pokretanje strategije umrežavanja knjižnica, Vijeće je zaključilo, nakon ponovljenih upita o statusu projekta NISKA II, da državni tajnici Ministarstva kulture i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa utvrde status projekta i o tome izvijeste Vijeće, koje će temeljem toga odrediti polazišta za umrežavanje.

Prijedlog Povjerenstva za dodjelu zvanja višeg knjižničara i knjižničarskog savjetnika skinut je s dnevnog reda jer na sjednici nije bila predstavnica Povjerenstva.

Vijeće je upoznato s više pojedinačnih dopisa i informacija o kojima se izjasnilo: a) ponovljeni dopis A. Lešaje vezan uz prigovore na rad u Knjižnici "Ivan Vidal" bez rasprave je odbačen pozivom na stav Vijeća iz 2002. jer su iscrpljeni svi modusi komunikacije i pitanje se smatra završenim; b) Vijeće je upoznato s informacijom o stanju i potrebama knjižničnih usluga u Virju i Ferdinandovcu; c) Vijeće nije moglo prihvatiti prijedlog Hrvatske udruge školskih knjižničara da se njihov član uključi u rad Vijeća jer je izbor članova Vijeća reguliran Zakonom o knjižnicama; d) nakladničku kuću Kašmir promet koja je uputila zahtjev za financiranje međunarodne izložbe ilustracija na Interliberu uputilo se da u suradnji sa Zajednicom nakladnika planira sredstva u okviru sredstava koja Ministarstvo osigurava za program Interlibera; e) Vijeće je podržalo stručnu obradu "Šikove biblioteke" kao dijela knjižnice Židovske općine upućujući osnivača knjižnice na stručne konzultacije s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom. Zahtjev bi se trebao razmatrati u sklopu programa pristiglih na Poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi u 2005. godini; f) Vijeće je upoznato s ponovljenim dopisom Rektorskom zboru visokih učilišta Republike Hrvatske o potrebi imenovanja novog člana Vijeća umjesto gospodina J. Lokmera.

13. sjednica Vijeća održana je 25. siječnja 2005. godine. Sjednici su prisustvovali: predsjednica **Davorka Bastić** te članovi **Alemka Belan-Simić, Marina Mihalić, Jelka Petrak, Kata Ivić** i **Mira Zovko**. U radu Vijeća su sudjelovali i **Vedrana Juričić**, predsjednica Povjerenstva za dodjelu viših zvanja, glavi ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice **Josip Stipanov** i savjetnica za narodne knjižnice **Jadranka Slobodanac**, a iz Ministarstva kulture pomoćnica ministra **Branka Šulc**, načelnica Odjela za knjižnice i nakladništvo **Ankica Janković** te viša stručna savjetnica **Dunja Seiter-Šverko**. U prvom dijelu sjednice Vijeća sudjelovali su ministar kulture **Božo Biškupić** te pomoćnik ministra **Branko Štulić**.

Nakon što je Vijeće pozdravilo novog člana, Katu Ivić, koju je imenovao Rektorski zbor visokih učilišta Republike Hrvatske, raspravljalo se o prijedlogu Povjerenstva za dodjelu viših zvanja. Vijeće je prihvatilo prijedlog da se zvanje višeg knjižničara dodijeli Tamari Krajini, Mariji Škoro, Ivici Zvonaru, a ne dodijeli Dragi Pažinu. Vijeće nije podržalo prijedlog Povjerenstva da se Marini Mihalić ne dodijeli zvanje knjižničarskog savjetnika, nego je većinom glasova odlučeno da se ministru uputi prijedlog da joj se dodijeli zvanje knjižničarskog savjetnika.

Ministar B. Biškupić ukratko je izvijestio Vijeće o aktivnostima Ministarstva kulture vezanim uz narodne knjižnice. Obavijestio je Vijeće i da je potvrdio postojeći sustav matičnih županijskih knjižnica te da je izgradnja knjižnica u Karlovcu, Splitu i Rijeci među prioritetima, ali da Split mora riješiti vlasničke odnose, a čim stigne ponuda Rijeke, podržat će se. Ministarstvo planira organizaciju velikog međunarodnog skupa o

međunarodnim projektima u kojima sudjeluju narodne knjižnice iz Hrvatske. Također je izjavio da će nedavno osnovana Radna skupina za reformu politike prema knjizi predložiti izmjene sustava otkupa kako bi se odgovorilo na stalne prigovore i knjižnica i nakladnika na postojeći sustav.

Na Vijeću su potom razmatrani prijedlozi za raspodjelu sredstava za nabavu knjižne i neknjižne građe te zahtjevi pristigli na Poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi u 2005. godini. Vijeće je podržalo prijedloge Koordinacije matičnih službi o raspodjeli sredstava za nabavu knjižne i neknjižne građe za narodne knjižnice, a potom je predložilo da se podrže prijedlozi programa koji imaju nacionalni značaj, dok programi lokalnog značaja u skladu s kriterijima navedenim u Pozivu nisu podržani. Vijeće je predložilo da se podrže sljedeći programi Hrvatskoga knjižničarskog društva: 3. savjetovanje za narodne knjižnice, Okrugli stol *Pismenost i čitanje u javnim knjižnicama*, Međunarodni znanstveni skup povodom 100. godišnjice rođenja Eve Verone, 5. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama te program *Knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama*. Zahtjevi HKD-a za financiranje projekata *Zaštita starih hrvatskih novina (2. faza)* te *Istraživanje uređenosti samostanskih knjižnica u RH*, kao i zahtjevi za objavljivanje publikacija, nisu dostavljeni Vijeću na razmatranje. Vijeće je podržalo zahtjev NSK za sufinanciranjem Centra za stalno stručno usavršavanje, zahtjev Gradske knjižnice Rijeka za sufinanciranje 7. okruglog stola o pokretnim knjižnicama i "festival" bibliobusa te zahtjev Narodne knjižnice i čitaonice Sisak za pokrivanje dijela troškova organizacije 3. savjetovanja za narodne knjižnice. Vijeće je predložilo da se podrže i zahtjevi za financiranje programa koje organiziraju

Knjižnice grada Zagreba, projekte *Dobar dan, gospodine Andersen* i *Pitajte knjižničara* te manifestaciju *Mjesec hrvatske knjige 2005*.

Temeljem zaključaka 12. sjednice HKV-a, Nacionalna i sveučilišna knjižnica i Hrvatsko knjižničarsko društvo predložili su da članovi radne grupe za digitalizaciju budu: Sofija Klarin, stručna savjetnica za digitalizaciju u Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo, Ivan Kosić, voditelj Zbirke rukopisa i stare knjige u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, Đurđica Posarić, voditeljica zbirke *Zagrabiensia* u Gradskoj knjižnici u Zagrebu (KGZ) te predsjednica Komisije za zavičajne zbirke HKD-a, Jablanka Sršen, djelatnica u Čitaonici novina i časopisa u Gradskoj knjižnici u Zagrebu (KGZ) te članica Komisije za zaštitu knjižnične građe, i Daniela Živković, docent na Katedri za knjigu i nakladništvo Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, predsjednica Radne grupe za autorsko pravo HKD-a te članica IFLA-inog Odbora za autorsko pravo i zakonska pitanja. Vijeće je prijedlog članova jednoglasno prihvatilo.

Vijeće je upoznato da je Hrvatsko knjižničarsko društvo uputilo Prijedlog za izmjenu Preporuke Hrvatskoga knjižničkog vijeća od 8. travnja 2003. te je donijelo odluku da se Prijedlog prosljedi Povjerenstvu za dodjelu viših zvanja.

Pomoćnica ministra Branka Šulc izvijestila je Vijeće o posjeti Kopenhagenu te o planiranom međunarodnom skupu u listopadu u Dubrovniku.

Na kraju je Vijeće upoznato s ponudom Nakladničke kuće Dominović koja u suradnji s partnerom K.G. Saur i Thomson nudi učlanjenje u Konzorcij za arhive, knjižnice, muzeje i ostale srodne institucije.

A. Belan-Simić

Kay Raseroka u Zagrebu

Organizacijske pripreme 14. europske konferencije o čitanju *Literacy without Boundaries / Pismenost bez granica* u punom su jeku. Konferencija će se održati od 31. srpnja do 3. kolovoza 2005. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a već sada izaziva veliku pozornost jer je zaprimljeno 220 prijava izlaganja iz 41 zemlje, a predavači dolaze sa svih kontinenata. Očekuje se oko 400 sudionika, a rok za ranu, financijski najpovoljniju registraciju (50 eura) je 18. travnja 2005. Registracijski obrazac i sve obavijesti o konferenciji mogu se naći na stranici Hrvatskoga čitateljskog društva (www.hcd.hr/conference).

Konferenciju organiziraju Hrvatsko čitateljsko društvo i Europski odbor Međunarodne čitateljske udruge (International Reading Association). Organizaciju od samih početaka prati Ministarstvo kulture RH, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH, Turistička zajednica grada Zagreba i Hrvatska turistička zajednica.

Za nas knjižničare posebno je zanimljivo da će među plenarnim, pozvanim predavačima biti i Kay Raseroka, predsjednica IFLA-e 2003.-2005., koja će održati predavanje na svečanosti otvaranja konferencije, te idući dan sudjelovati na okruglom stolu s **Dickom Allingtonom**, predsjednikom Međunarodne čitateljske udruge 2005., na temu *Pismenost i demokracija*. Osim Kay Raseroke, na svečanosti otvaranja govorit će i **dr. Aleksandar Stipčević**. Radni jezik konferencije bit će engleski, a posljednjeg dana konferencije održat će se i tzv. *Hrvatski dan*, na kojem će u jednom stručnom bloku sudjelovati naši predavači s izlaganjima na hrvatskome jeziku.

Ne propustite jedinstveni stručni skup u Zagrebu koji će vas obogatiti u stručnom i u društvenom pogledu. Registrirajte se već danas, kako biste bili dio međunarodne stručne zajednice koja slavi pismenost!

D. Sabolović-Krajina

IFLA-ina tri potporna: društvo, članstvo i struka

Na ovoj tjednom je sastanku Upravno Vijeće odlučilo podržati novi model IFLA-inog djelovanja, tri potporna koji definiraju povezanost IFLA-inih osnovnih zadaća s društvenim kontekstom u kojemu knjižnice i informacijske službe djeluju, IFLA-inim članstvom te stručnim pitanjima. IFLA-ina središnjica pruža podršku tim potpornjima svojom infrastrukturom, IFLANET-om i upravnom strukturom Saveza.

Društveni se potporanj bavi ulogom i utjecajem knjižnica i informacijskih službi u društvu te kontekstualnim čimbenicima koji uvjetuju i određuju okruže u kojem knjižnice djeluju. Ta se pitanja trenutno rješavaju u okviru FAIFE, CLM-a, Blue Shielda te sudjelovanjem naših predstavnika na Svjetskom sastanku na vrhu o informacijskom društvu (WSIS) i drugim događanjima. Iduće godine, naravno, posebnu pozornost moramo obratiti na Svjetski sastanak na vrhu o informacijskom društvu u koji je IFLA dosad toliko mnogo uložila, što je polučilo vrlo dobre rezultate. Sada moramo izvući konkretne koristi iz uložena i postignutih rezultata te u cijelosti iskoristiti mogućnosti koje nam se pružaju u drugoj fazi i susretu na vrhu koji će se održati u Tunisu u studenom 2005. godine i na taj način realizirati naše dugoročne ciljeve.

Stručni potporanj usredotočuje se na pitanja kojima se bave davno uspostavljene osnovne djelatnosti – ALP, ICABS, PAC, UNIMARC – te sekcije i podsekcije. To su središnja pitanja naše stručne prakse koja pomažu knjižnicama i informacijskim službama da ostvare svoju svrhu i oblikuju svoje usluge u skladu s potrebama korisnika u globalnom okružju koje se drastično mijenja.

Središnji potporanj u IFLA-i jest članstvo. Ono uključuje usluge koje pružamo članovima, administraciju njihovog članstva u IFLA-i, konferencije i publikacije. Moramo zajednički raditi kako bismo IFLA-u učinili življom i privlačnijom i korisnijom članovima diljem svijeta.

Naravno, sva tri potporna i pripadajuća infrastruktura međusobno su ovisna i ne isključuju jedan drugoga. Oni omogućavaju razumijevanje i prikazivanje IFLA-e kao cjeline knjižničnom i informacijskom sektoru, vladama te široj zajednici. Potpornji trebaju također osigurati okvir za vođenje IFLA-e i njihovi se ciljevi trebaju odražavati u financiranju programa.

Radna tijela Upravnog Vijeća usmjerena su na društveni potporanj i unapređivanje IFLANET-a te novi pristup upravljanja proračunom, a njihovo se djelovanje treba utvrditi početkom 2005. U prioritetima se naglašava značaj WSIS-a, WIPO-a i drugih tekućih inicijativa zagovaranja, važna uloga IFLANET-a kao medija komunikacije i sudjelovanja unutar i izvan Saveza te potreba za suvremenijim oblicima upravljanja i financiranja. Ostali potpornji i područja djelovanja razmatrat će se naknadno.

Kao što je objavljeno, gospodin Ramachandran dao je ostavku na mjesto glavnog tajnika. Gospodin Sjoerd Koopman, koordinator stručnih aktivnosti, imenovan je privremenim glavnim tajnikom dok se ne izabere novi. Sjoerd će nastaviti s promjenama i podržati izmjene IFLA-inih programa u idućim mjesecima. O IFLA-inim aktivnostima treba se obratiti gospodinu Koopmanu na (ifla@ifla.org).

Kako se promjene u IFLA-i ubrzavaju, važno je da svi zajedno radimo na jačanju našeg Saveza. Moramo izgrađivati resurse koji će nam omogućiti da se bavimo pitanjima koje su IFLA-ini članovi odredili prioritetnim. To se ponajprije odnosi na program zagovaranja, širenje stručnih djelovanja, beneficije koje donosi članstvo i učinkovitost infrastrukture. Svi se članovi trebaju priključiti IFLA-inom osoblju i izabranom rukovodstvu kako bi osigurali financijsku stabilnost, prijeko potrebnu za ostvarenje tih ciljeva. Svi trebaju promicati IFLA-u i njene prioritete – a posebice Svjetski sastanak na vrhu o informacijskom društvu.

I na kraju, kako bismo dobili najbolje moguće rukovodstvo, potičemo nominacije kolega iz svih krajeva svijeta za mjesta u Stalnom odboru, Upravnom Vijeću te za mjesto predsjednika, zaključno sa 2. veljače 2005. godine. Oni se ne trebaju nominirati kao predstavnici određenih sekcija ili određene zemlje ili regije, nego kao uvjerljivi kandidati koji predstavljaju najbolje u našoj struci, odražavaju našu raznolikost i koji će moći značajno pridonijeti razvoju kroz djelovanje snažne i djelotvorne IFLA-e.

Kay Raseroka
Predsjednica

Alex Byrne
Izabrani predsjednik

Hag, 10. prosinac 2004.

Prevela I. Kranjec

Sastanak Stalnog odbora IFLA-ine Sekcije za upravljanje knjižničarskim društvima (Canberra, 3.–5. veljače 2005.)

Redoviti polugodišnji sastanak Stalnog odbora IFLA-ine Sekcije za upravljanje knjižničarskim društvima (IFLA/MLAS Standing Committee) ove je godine održan u australskoj prijestolnici Canberri uz organizacijsku podršku Australskog knjižničarskog i informacijskog društva (Australian Library and Information Association - ALIA). Izvršna direktorica Jennefer Nicholson i njezini suradnici pokazali su se kao vrlo gostoljubivi domaćini. Sastanku je prisustvovalo dvadesetak stalnih članova i promatrača, a specijalni gost ovogodišnjeg susreta bio je Alex Byrne, izabrani predsjednik. Budući predsjednik IFLA-e sudjelovao je u diskusiji vezanoj uz dva značajna dokumenta, oba inicirana od strane MLAS-a: *Dokument o tri potpornja (Three Pillars Document)* i *Razvoj globalnog knjižničarskog društva (Global Library Association Development-GLAD)*. Njihova primjena može imati veliki utjecaj na daljnji rad IFLA-e na međunarodnom planu, a posebice na jačanje uloge knjižničarskih društava unutar same IFLA-e. Tome naročito pridonosi GLAD, dokument koji je predložen na konferenciji u Buenos Airesu, u međuvremenu prihvaćen od strane Upravnog Vijeća.

- Dokument o tri potpornja govori o tri interesna područja na koja će IFLA usmjeriti svoje djelovanje:
- Društveni potporanj – usmjeren je na ulogu i utjecaj knjižnica u društvu, a ovim pitanjima naročito se bave Komisije FAIFE (Freedom of Access to Information) i CLM-a (Copyright and other Legal Matters). Svojim javno zagovaračkim djelovanjem u okviru Svjetskog susreta na vrhu o informacijskom društvu (World Summit on the Information Society - WSIS) i na drugim svjetskim forumima IFLA će zastupati ulogu i značaj knjižnica u demokratizaciji društva.
 - Stručni potporanj – usmjeren je na brigu o razvoju same struke, a uglavnom se ostvaruje kroz aktivnosti ALP, ICABS, PAC, UNIMARC, kao i drugih sekcija i podsekcija. Oni čine jezgru naše profesionalne prakse i pomažu knjižničarima i informacijskim stručnjacima da odgovore na zahtjeve svojih korisnika koji se često mijenjaju i zavise o globalnom okruženju.
 - Članstvo – za samu IFLA-u kao organizaciju ima centralnu ulogu. Ono uključuje sve usluge koje IFLA pruža svojim članovima, upravljanje, kongrese i ukupnu izdavačku djelatnost.

Nakon duže diskusije jednoglasno je zaključeno kako MLAS i u narednom dvogodišnjem razdoblju strateško opredjeljenje za svoje aktivnosti veže uz traženje što učinkovitijih načina utjecaja na donosiocima odluka unutar organizacijskog vrha IFLA-e. Trenutna nastojanja kreću se u pravcu što uže suradnje sa čelnicima odbora FAIFE i CLM-a sukladno spomenutim dokumentima.

Također je odlučeno da se uputi prosvjedna nota Upravnom Vijeću vezano uz dosadašnje sastanke s

predsjednicima Nacionalnih knjižničarskih društava – obrazloženje: pristupali su im previše formalano i nisu im pridavali odgovarajući značaj (prošlogodišnji sastanak u Buenos Airesu održan je bez posebnog dnevnog reda, a sveden je samo na razinu izvještavanja bez mogućnosti utjecaja).

Odbor je raspravljao i o programu koji će biti predstavljen na konferenciji u Oslu. Prihvaćen je prijedlog predsjedavajućeg Keitha Fielsa (izvršni direktor Američkog knjižničarskog društva), a glavna tema dvosatnog programa glasi: *Snažna profesionalna udruženja = snažne knjižnice*.

Domaćini su iskoristili priliku da predstave neke od svojih projekata pa su tako prezentirali i rad novoosnovane inicijative mladih knjižničara i informacijskih stručnjaka pod nazivom New Generation Policy and Advisory Group (NGPAG). ALIA pruža prostor i podršku toj vrlo uspješnoj grupi mladih profesionalaca nastojeći na taj način proširiti svoje članstvo i utjecaj.

Na sastanku je bilo govora i o posljedicama katastrofalnog plimnog vala koji je teško poharao fondove indonezijskih knjižnica i odnio živote mnogih naših kolega. Prema riječima Alexa Byrnea, IFLA će aktivirati neke od svojih fondacija za pomoć i razvoj koje se nalaze u različitim krajevima svijeta i u suradnji s nacionalnim udruženjima organizirano će pružati pomoć.

I na kraju, jednoglasno je prihvaćen prijedlog Hrvatskog knjižničarskog društva da se idući polugodišnji sastanak MLAS-a održi u Zagrebu u veljači 2006. godine. Tome je svakako pridonijela i Winnie Witzansky, koja je o svom boravku na našoj Skupštini u Šibeniku govorila vrlo pohvalno. Zadovoljstvo mi je sa svojim kolegama koji dolaze iz različitih krajeva svijeta održati sastanak i u našoj matičnoj kući.

E. Bačić

Vijesti iz EBLIDA-e

EBLIDA bira novog predsjednika i članove Izvršnog odbora

Za EBLIDA-u je 2005. izborna godina. Bira se novi predsjednik i članovi Izvršnog odbora za period 2005. - 2007. Izbori će se održati tijekom godišnjeg sastanka EBLIDA-inog Vijeća u Corku, od 13. do 14. svibnja 2005.

Poziv za nominacije poslan je EBLIDA-inim punopravnim članovima koji imaju pravo glasa u Vijeću (Hrvatska je pridruženi član). EBLIDA-in statut dostupan je na mrežnim stranicama (<http://www.eblida.org/eblida/constitution.htm>). Članci 14(c), 15.5, 29 i 35 Statuta odnose se na izbornu proceduru. Na istim stranicama bit će objavljen popis kandidata i njihove biografije.

Prevela I. Kranjec

5. seminar projekta *Sustav znanstvenih informacija Pretraživanje znanstvenih informacija. Što je u šeširu?*

(Zagreb, 5. i 6. studeni 2004.)

U Zagrebu je 5. i 6. studenog 2004. godine održan jubilarni, 5. seminar knjižničara visokoškolskih i specijalnih knjižnica koje djeluju u sustavu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Seminar, koji se već tradicionalno održava u prostorijama zagrebačkog Fakulteta elektrotehnike i računarstva, je i ove godine organizirao Savjet Sustava znanstvenih informacija (SZI). Naziv okupljanja bio je *Pretraživanje znanstvenih informacija. Što je u šeširu?*

Ovogodišnji je seminar zabilježio rekordnu posjećenost – više od dvadeset predavača i tristotinjak sudionika. Ugledni stručnjaci iz zemlje i inozemstva u dva su dana održali jedanaest posjećenih predavanja i osam radionica. Poseban su interes sudionici pokazali za **Davidu Bawdena** iz Londona, čije je predavanje o tematskim portalima i radionica pod nazivom *Information Literacy*, da se izrazimo u duhu podnaslova seminara, bilo organizatorski zec iz šešira, nenajavljeno ugodno iznenađenje.

Greg Notess, gost iz SAD-a (Montana State University-Bozeman) održao je predavanje pod naslovom *Web Searching for Scientific and Technical Information*. Od niza zanimljivih predavanja ističemo ono **Vedrane Juričić** (HAZU) *Pretraživanje informacija iz područja glazbe*, koje je za većinu sudionika bilo pravo otkriće. **Predrag Pale** sa zagrebačkog Fakulteta elektrotehnike i računarstva otkrio nam je *Što je u šeširu*. U zajedničkom izlaganju **Jadranka Stojanovski** (Institut Ruđer Bošković u Zagrebu) i **Jelka Petrak** (zagrebački Medicinski fakultet) predstavile su nam razvoj tematskog portala SZI-a.

Nakon izlaganja, svaki je sudionik mogao odabrati dvije radionice na kojima će sudjelovati. Teme radionica bile su: *Biseri iz povijesti hrvatske kulture i znanosti na Internetu*, *Google – don't be evil*, *Što studenti traže u*

narodnim knjižnicama?, *Advanced Web Searching Features and Strategies*, *Može li i bez "Favorites"?* *Odabrane web-adrese u osobnom šeširu*, *Grafika iz šešira*, *Nabava preko Interneta - iskustva knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu*, *Službene informacije na hrvatskom webu: netokracija u našem dvorištu?*

Velika posjećenost i razmjena iskustava u ugodnoj i poticajnoj atmosferi još su jednom naglasile namjeru visokoškolskih knjižnica da ne posustanu u suradnji koju je projekt Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa *Sustav znanstvenih informacija* osmislio i održavao, potaknutu ponajprije brigom za korisnika - člana akademske zajednice - i ulogom knjižnice u nastavi i znanstveno-istraživačkom radu na sveučilištu.

Rezultati ankete o zadovoljstvu sudionika organizacijom seminara i pojedinim izlaganjima i radionicama dostupni su na mrežnim stranicama (http://www.szi.hr/seminar/ANKETA_2004.pdf). Dostupna je i galerija fotografija sa skupa (<http://nippur.irb.hr/jadranka/images/szi/zec/index.html>).

N. Raos

8. seminar *Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture*

(Poreč, 24.– 27. studenog 2004.)

Prošlogodišnji su seminar organizirali Hrvatsko arhivističko društvo i Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a središnja je tema bila upravljanje digitalnim sadržajima. Izlaganja i radionice okupili su više od stotinu i dvadeset knjižničara, muzealaca, arhivista i informatičara zainteresiranih za razmjenu praktičnih i teorijskih iskustva u svjetlu razvoja i uporabe novih tehnologija u područjima svojega djelovanja.

Trodnevni je program započeo izlaganjem **Tomislava Šole** posvećenim *heritologiji ili općoj teoriji baštine* definiranoj kao "disciplini koja se bavi procesima spremanja i prijenosa informacija". Kao jedinstvena teorijska osnovica djelatnosti koje se bave baštinom, ona tumači istu kao neophodnu mudrost potrebnu za kvalitetni razvoj suvremenog društva. **Ivan Bauer** i **Jasenka Zajec** su u izlaganju *Prijevod norme ISO 5127:2001 Information and documentation – Vocabulary na hrvatski jezik* predstavili rad Tehničkog odbora DZNM/TO 46 Bibliotekarstvo, dokumentacija i informacije te prikazali različite faze rada na prihvaćanju spomenute norme u hrvatskom prijevodu. **Vlatka Lemić** je u *Preuzimanju digitalnog gradiva u arhivima* predstavila osnovne aktivnosti državnih arhiva vezane uz djelovanje tijela javne i državne uprave u elektroničkom okruženju te utjecaj suvremenih tehnologija u stvaranju zapisa na arhivske funkcije preuzimanja i zaštite gradiva, pojašnjene primjerom britanskog National Archivesa, odnosno

njegovih servisa National Digital Archive of Datasets (NDAD) i UK Government Web Archive. **Sofija Klarin** je u *Arhiviranje sadržaja Weba u projektima nacionalnih knjižnica* govorila o ulozi www-a u multimedijском elektroničkom nakladništvu, odnosno pružanju masovnih i distribuiranih izvora informacija. Opisala je različite modele snimanja i pohrane mrežnih stranica u nacionalnim knjižnicama te projekt *Internet Archive*.

Dva su izlaganja bila posvećena zajedničkom projektu Srca i NSK pokrenutom 2003. - *Sustav za preuzimanje i arhiviranje obveznog primjerka hrvatskih mrežnih publikacija*. **Miroslav Milinović** i **Nebojša Topolščak** iz Srca predstavili su rad njihovog stručnog tima na razvoju sustava za arhiviranje mrežnih publikacija - *Digitalni arhiv mrežnih publikacija* (DAMP), dok su **Sonja Pigac** i **Tanja Buzina** opisale rad započet 2000. u NSK-u na identifikaciji, odabiru i bibliografskoj obradi hrvatskih mrežnih publikacija. **Mirna Willer** je u *Prema trećoj generaciji knjižnično informacijskih sustava* izložila tri osnovne faze razvoja knjižnično-informacijskih sustava tijekom posljednjih 35 godina. Također je opisala koncept i funkcionalni model interakcije knjižnično informacijskog sustava sa sustavom za upravljanje digitalnim objektima na primjeru interakcije sustava CROLIST i DAMP te prikazala prijedlog druge faze razvoja sustava DAMP, odnosno njegovo unapređenje i primjene.

Problematika informatičke sigurnosti u AKM domeni, izlaganje **Zorana Osrečkog**, bavilo se aktualnim pitanjima koje je primjena informatike donijela AKM ustanovama. Prikazane su osnovne komponente informatičke sigurnosti (tajnost podataka, integritet podataka, raspoloživost podataka i sustava), osnovni rizici kojima su te komponente izložene (namjerni napadi, nenamjerne štete, štete uzrokovane višom silom), neki koncepti korišteni pri izgradnji sustava zaštite te organizacijske mjere potrebne kod planiranja, uvođenja i kontrole informatičke sigurnosti. *Iskanje toponimov v besedilih s sodobnimi iskalnjimi orodji* **Marka Drpića** bilo je posvećeno pitanjima pretraživanja bibliografskih kataloga prema geografskim odrednicama. Izložio je nove mogućnosti njihova rješavanja na prototipu programa ISPRITO za traženje toponima u riječima.

Jozo Ivanović govorio je o *Primjeni ISO standarda OAIS u dizajnu digitalnog arhiva*. Open Archival Information System (OAIS) Reference Model pruža okvir za dugoročnu pohranu informacija te se uvelike primjenjuje radi standardizacije termina, koncepata i odnosa na tom području. U izlaganju je prikazano kako se implementacijom tog modela mogu učinkovito organizirati radni procesi i podaci potrebni za stvaranje, održavanje i korištenje digitalnog arhiva. Slovenci su arhivisti **Jože Škofljanec**, **Nada Čibej** i **Miroslav Novak** u izlaganju *Implementacija mednarodni arhivskih standardov v programskem orodju InfoArh* opisali dosadašnji rad na razvoju te programske aplikacije. Posebna je pozornost posvećena strukturiranju podataka za opis osoba s ciljem omogućavanja njihove razmjene, zajedno s pripadajućim kontekstom, pri čemu je računalnom podrškom autoru zapisa omogućeno oblikovanje vlastitog korisničkog sučelja unutar zadanih parametara.

Dragutin Katalenac predstavio je *Međunarodni projekt CALIMERA u Hrvatskoj*. CALIMERA (Cultural Applications: Local Institutions Mediating Electronic Resource Access) potiče primjenu i razvoj inovativnih tehnologija i strategija u mjesnim baštinskim (AKM) ustanovama s ciljem približavanja jedinica baštine i omogućavanja njihove dostupnosti širem krugu korisnika. U taj se projekt, koji financira Europska komisija, a nastavlja se na rad i postignuća PULMAN i PULMAN XT projekata za razvijanje mreže izvrsnosti, dosad uključilo 48 konzorcija partnera iz 37 zemalja. **Anto Kovačević**, **Silvester Kmetić** i **Dragutin Katalenac** predstavili su pilot projekt *Digitalna knjižnica Osijek*, koji su zajednički pokrenuli Filмотeka Osijek, Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek i tvrtka Eko-Monitor s ciljem oblikovanja i izgradnje modela digitalne knjižnice u dijelu zbirke digitalnih objekata lokalne baštinske knjižnične i druge građe.

Predstavljanje zbornika prošlogodišnjeg AKM seminara (predsjednica HKD-a A. Belan-Simić, recenzentice M. Willer i Z. Penava, urednica T. Katić)

I ove su godine sudionici seminara imali mogućnost sudjelovati u radu raznovrsnih radionica:

1. *Kulturni turizam: mogućnosti korištenja prostora kulturnih dobara*, u sklopu koje su predstavljene Sekcija kulturnog turizma HMD-a i Zajednice kulturnog turizma HGK, Ured za kulturni turizam pri HTZ-u, Uprava za sustav turističkih zajednica i selektivne oblike turizma Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka RH, Dom Ladislava Ružičke, projekt *Batana* te različite aktivnosti i inicijative na području osmišljavanja novih kulturnih sadržaja kao sastavnog dijela turističke ponude.

2. Radionica *AKM zgrade kao kulturna dobra-konzervatorska i muzejska dokumentacija*, posvećena AKM zgradama koje su spomenici kulture, prikazala je različite dokumentacijske oblike vođene u muzejima i zavodima. Raspravljalo se o mogućnosti razmjene podataka između takvih ustanova te se pokušalo predložiti osnove za izradu smjernica za dokumentiranje AKM zgrada kao dijela graditeljske baštine koji, s obzirom na svoju specifičnu namjenu, zahtijeva kompleksniji pristup od ostalih građevina, kao i smjernice za osiguranje dostupnosti dokumenata (putem digitalizacije građe te online baza podataka).

3. U radionici *Dokumentacija u restauriranju* prikazani su načini vođenja dokumentacije o

konzervatorsko-restauratorskim radovima u Središnjem laboratoriju za konzerviranje i restauriranje HDA, u Odjelu zaštite i pohrane knjižnične građe u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici i Restauratorskoj radionici za slikarstvo i polikromnu plastiku MUO-a. Stručnjaci iz različitih ustanova govorili su o restauriranju pisane baštine oštećene od plijesni, fotodokumentaciji u restauriranju, pitanjima dokumentarne fotografije te različitim problemima osmišljavanja i primjene dokumentacijskih modela u teoriji i praksi.

4. Cilj radionice *Od projekta do digitalne zbirke* bio je razložiti elemente projekata digitalizacije u kontekstu organizacijskih i stručnih zahtjeva koji se javljaju pri oblikovanju različitih digitalnih zbirki. Razmatrani su utjecaji na ukupno poslovanje, radne procese, organizaciju i raspodjelu resursa ustanove koja se odlučuje za takav projekt, na oblikovanje usluga korisnicima i zahtjeve koji se mogu postaviti stručnjacima. Predstavljene su smjernice za pokretanje projekata, organizacija i provođenje projekta masovne digitalizacije građe u većoj instituciji, kao i specifičnosti projekata digitalizacije manjeg obima, prednosti i poteškoće sudjelovanja u međunarodnim projektima digitalizacije te specifični aspekti digitalizacije gradiva s prozirnih medija.

5. Radionica *Digitalne zbirke i korisnici* imala je cilj potaknuti raspravu o odnosu korisnika i postojećih digitalnih zbirki, što je postalo aktualnim pitanjem tek u novije vrijeme. U okviru te teme izdvojena su pitanja: oblici i ograničenja pristupa digitalnim zbirkama, očekivana funkcionalnost zbirki, dizajn sučelja, preuzimanje sadržaja u različitim formatima, konverzija građe u druge formate, upravljanje prikazima objekata, povezivanje sadržaja jedne zbirke sa sadržajima drugih zbirki, vrednovanje digitalnih zbirki općenito i ocjenjivanje kvalitete odnosa korisnik-digitalna zbirka.

6. U sklopu radionice *Opis zbirki* predstavljene su Registar arhivskih fondova i zbirki RH koji vodi HDA, Registar muzejsko-galerijskih ustanova u Hrvatskoj koji vodi MDC te različiti registri/katalozi o knjižnicama i knjižnom gradivu u Hrvatskoj. Opis zbirki i praktični primjeri prikazani su na primjeru škotske kulturne mreže CroColNet.

V. Lemić

4. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama ***Slobodan pristup informacijama i akademska zajednica*** (Zagreb, 10. prosinac 2004.)

Komisija za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja Hrvatskoga knjižničarskog društva u suradnji s Katedrom za bibliotekarstvo i Istraživačko-obrazovnim centrom za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu organizirala je 10. prosinca 2004., povodom Međunarodnog dana ljudskih prava, četvrti okrugli stol posvećen slobodnom pristupu informacijama. Pred velikim brojem slušatelja, a

pod naslovom *Slobodan pristup informacijama i akademska zajednica*, na okruglom se stolu raspravljalo o temama koje su se doticale ponajprije stvaranja i uporabe informacija u akademskom okružju, pravima i odgovornosti akademske zajednice u stvaranju i pristupu informacijama, pravu na učenje i obrazovanje za ljudska prava u akademskoj zajednici te ulozi knjižnica u sustavu visoke naobrazbe u promicanju prava na informacije, informacijskome opismenjavanju i cjeloživotnom učenju.

Predavanje Johna Akeroyda o novoj ulozi i zadaćama visokoškolskih knjižnica

Nakon uvodnih riječi **Aleksandre Horvat** (Katedra za bibliotekarstvo, Filozofski fakultet u Zagrebu), **Alemke Belan-Simić** (predsjednice Hrvatskoga knjižničnog društva) i **Marice Šapro-Ficović** (Komisija za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja), prvo je predavanje održao **Đorđe Gardašević** (Pravi fakultet u Zagrebu) na temu hrvatskoga zakona o pravu na pristup informacijama, s naglaskom na rješenjima koja se izravno ili neizravno odnose na prava i odgovornosti akademske zajednice. **Vjekoslav Afrić** (Filozofski fakultet u Zagrebu) osvrnuo se na današnji položaj sveučilišta u stvaranju, prenošenju i čuvanju znanja te na utjecaj novih tehnologija na te procese, dok su **Gvozden Flego** (Filozofski fakultet u Zagrebu) i **Žarko Puhovski** (Filozofski fakultet u Zagrebu) prenijeli svoja razmišljanja o znanstvenome djelovanju na sveučilištu, etičkim načelima u znanstvenome djelovanju te položaju i specifičnostima malih zemalja na putu u društvo znanja. **Vedrana Spajić-Vrkaš** (Filozofski fakultet u Zagrebu) opsežno je izlagala o pravu na učenje i obrazovanju za ljudska prava u akademskoj zajednici. Na okruglom se stolu sudjelovala i dva inozemna predavača: **John Akeroyd** (South Bank University, Velika Britanija) i **Kemal Bakaršić** (Filozofski fakultet u Sarajevu, BiH). **John Akeroyd** dotaknuo se promijenjene uloge i zadaća knjižnica koje djeluju na sveučilištu u neposrednoj budućnosti, a **Kemal Bakaršić** izlagao je o utjecaju ratnih zbivanja na akademsku zajednicu u Bosni i Hercegovini i preprekama koje tu zemlju čekaju u daljnjemu razvoju. **Marija László** (Filozofski fakultet u Zagrebu) izložila je načela oblikovanja knjižničnih zbirki o ljudskim pravima, dok su **Edita Bačić** (Pravni fakultet u Splitu), **Snježana**

Ivanović (Institut za međunarodne odnose u Zagrebu) i **Jelka Petrak** (Medicinski fakultet u Zagrebu) govore o različitim iskustvima iz svojih sredina, o ulozi knjižnice u neformalnom učenju, informacijskom opismenjavanju studenata kao pripremi za cjeloživotno učenje te dostupnosti informacija s područja međunarodnih odnosa.

J. Petrak

Iz rasprave u kojoj su sudjelovali brojni sudionici okrugloga stola sačinjeni su zaključci koje donosimo u cijelosti.

1. Za razvoj društva znanja prijeko je potrebno osigurati uvjete za doživotno učenje i slobodnu razmjenu informacija, čemu u velikoj mjeri pridonose sveučilišta i visokoškolske knjižnice.
2. Sveučilišna je knjižnica sastavnica sveučilišta, a sveučilišni su knjižničari članovi akademske zajednice. Ciljevi Bolonjske deklaracije i drugih europskih dokumenata o visokom obrazovanju odnose se i na knjižnice i knjižničare.
3. Djelovanje u znanstvenoj i akademskoj zajednici mora promicati načela profesionalne etike, slobodan pristup informacijama, slobodu istraživanja, javnog predstavljanja, objavljivanja i razmjenjivanja znanstvenih postignuća, pravo na autorstvo i pravo na zaštitu privatnosti.
4. Članovi akademske zajednice svoj rad moraju učiniti dostupnim javnosti. Provjera kvalitete njihova rada treba biti javna.
5. Visokoškolski knjižničari odgovorni su za osiguranje slobodnog pristupa informacijskim izvorima i građi svim članovima akademske zajednice.
6. Visokoškolske knjižnice pružaju potporu učenju njegovanjem potrebe za korištenjem različitih izvora informacija te olakšavanjem traženja, izbora i vrednovanja kvalitetnih informacija.
7. Kako bi članovi akademske zajednice u punoj mjeri uživali svoja prava i slobode, potrebno je u sve sveučilišne programe uvesti obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo. Odgovornosti knjižničara za osiguranje slobodnog pristupa informacijama i zaštitu autorskih prava moraju biti uključene u takve programe.
8. Studije knjižničarstva u Hrvatskoj treba učiniti usporedivima s istovjetnim europskim studijima i osigurati bolju pokretljivost studenata i nastavnika.
9. Država mora povećati ulaganja u razvoj temeljnih informacijskih i znanstvenih institucija te poticati razvoj infrastrukture za diseminaciju znanja osiguravajući time temelje za kvalitetno djelovanje sveučilišnih, institutskih i fakultetskih knjižnica.

Treće savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (Topusko, hotel Top-terme, 14.-16. travnja 2005.)

U Topuskom će se od 14. do 16. travnja 2005. održati treće u nizu godišnjih savjetovanja za narodne knjižnice pod nazivom *Sustav narodnih knjižnica – bitna sastavnica informacijske infrastrukture Hrvatske u 21. stoljeću*, u organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Sekcije za narodne knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva i Narodne knjižnice i čitaonice Sisak. Cilj Savjetovanja je razmjena novih saznanja i iskustava u radu narodnih knjižnica, rasprava o pravcima razvoja i problematici narodnih knjižnica, posebice segmenta knjižničnih informacijskih sustava, a sve s ciljem razvoja i unapređenja rada hrvatskih narodnih knjižnica.

J. Slobodanac

PRELIMINARNI PROGRAM

Četvrtak, 14. travnja

9.00 – 10.30	Prijave sudionika
10.30 – 11.00	Otvaranje skupa
11.00 – 12.30	Plenarna izlaganja: Jens Thorhauge (DNLA, Kopenhagen) T. Aparac-Jelušić (Filozofski fakultet Osijek) J. Jednačak : Predstavljanje sustava narodnih knjižnica Sisačko-moslavačke županije moderator: J. Slobodanac
12.30 – 14.30	Ručak
14.30 – 18.00	Primjeri županijskih i gradskih knjižničnih informacijskih sustava koji su u upotrebi u hrvatskim narodnim knjižnicama (CROLIST, MEDVED, METEL, OSA, ZAKI) · postignuća i problemi · mogućnosti suradnje · razvojni plan moderatori: J. Jednačak i R. Holcer Predstavljanje IFLA-inih smjernica za AV i multimedijalnu građu
20.00	Svečana večera za sudionike Savjetovanja u Hotelu Top-terme

Petak, 15. travnja

9.00 – 11.00	Okrugli stol: <i>Programi naši svagdanji - kako odabrati, koristiti, održavati i razvijati računalne programe za integrirano knjižnično poslovanje</i> moderator: Ivan Pehar
11.00 – 11.30	Odmor
11.30 – 13.00	Rasprava o prijedlogu nacrtu strategije razvoja narodnih knjižnica u RH
13.00 – 14.30	Ručak
14.30 – 16.00	Burza knjižničnih programa
16.00 – 17.00	Zaključci Savjetovanja

Subota, 16. travnja – Izlet (Sisak i Lonjsko polje)

7. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica (Opatija, 21. – 23. travnja 2005.)

Čast nam je i zadovoljstvo pozvati Vas na skup s međunarodnim sudjelovanjem - 7. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica, skup koji se već tradicionalno održava u Opatiji. Ove godine skup su organizirali Sekcija za specijalne i visokoškolske knjižnice Hrvatskoga knjižničnog društva, Knjižničarsko društvo Rijeka, Nacionalna i sveučilišna knjižnica i Sveučilišna knjižnica Rijeka. Tema skupa je *Partnerstva u specijalnim i visokoškolskim knjižnicama*.

Organizacija skupa provodit će se kroz pozvana izlaganja, posterska izlaganja, tribine, te prezentacije sponzora i predstavljanja novih izdanja knjiga. Pozivu za

sudjelovanje i izlaganje na skupu odazvali se izlagači iz Hrvatske i inozemstva, kolege iz Sjedinjenih Američkih Država, Velike Britanije, Njemačke i Slovenije, te brojni sponzori. Radni program, radionice i ostali sadržaji ove godine izvodit će se u hotelu *Opatija*.

Formulari za prijavu – hotela, prijevoza i prijavu posterskih izlaganja nalaze se na mrežnim stranicama Hrvatskoga knjižničarskog društva i na mrežnim stranicama Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Rok prijave je 1. travnja 2005.

Nadamo se da ćete nam se pridružiti svojim aktivnim sudjelovanjem i srdačno vas očekujemo u Opatiji!

Programski i organizacijski odbor:

Alisa Martek, Irena Pilaš, Nada Avakumović, Edita Bačić, Andrea Božić, Senka Tomljanović

PROGRAM RADA

Četvrtak, 21. travnja

- 08.30 – 09.30 Prijava sudionika, registracija, postavljanje postera
- 09.30 – 09.50 **Alemka Belan-Simić, Alisa Martek, Senka Tomljanović:** Pozdravne riječi
- 09.50-10.20 **Josip Stipanov:** Knjižnice i partnerstvo - ishodište i odrednice
- 10.20 – 11.00 **Bill Simpson:** Partnership and co-operation: adding value by working together
- 11.00 – 11.30 Pauza za kavu
- 11.30 – 12.00 **Vilenska Jakac-Bizjak:** Prvi benchmarking slovenskih visokoškolskih in specijalnih knjižnic
- 12.00 – 12.30 **Marina Mihalić:** Strateška partnerstva i suradnja kao pomoć u uspostavi novih modela knjižničnih usluga
- 12.30 – 13.00 Predstavljanje sponzora
EBSCO (Cary Bruce) – Going from Print to Online: How the Partnership between Library and Subscription Agent can help ;
EBSCO (Marina Milovanović) – 15 min. o novostima
- 13.00 – 15.00 Pauza za ručak
- 15.00 – 15.30 **Elisabeth Simon:** From cooperation to consortia- how to change from a survivor to actor in a virtual reality
- 15.30 – 16.00 **Maja Jokić:** Konzorcij knjižnica kao ključni oblik partnerstva
- 16.00 – 16.20 **Goran Škvarč:** Uspostava središnjeg centra za elektroničke izvore informacija (on-line baze i elektronički časopisi)
- 16.20 – 16.40 Predstavljanje sponzora
Elsevier – SCOPUS
- 16.40 – 17.00 Pauza za kavu
- 17.00 – 18.00 RADIONICA
Wiley-Interscience

- 18.00 – 19.00 Predstavljanje knjige
Daniela Živković: The Electronic book
- 20.00 Zajednička večera

Petak, 22. travnja

- 09.00 – 09.30 **Robert Goehlert:** Partnering for Integrating Technologies into University Teaching and Learning
- 09.30 – 10.00 **Helena Pečko-Mlekuš:** Partnerstva med visokoškolsko knjižnico in pedagoškim osebjem na univerzi
- 10.00 – 10.2 **Senka Tomljanović:** Sveučilišna knjižnica kao partner u znanstveno-obrazovnom radu: kako početi?
- 10.20 – 11.00 Predstavljanje sponzora
Blackwell
Info Technology Supply (Viktor Herman)
- 11.00 – 11.30 Pauza za kavu
- 11.30 – 11.50 **Blaženka Peradenić-Kotur:** Stvaranje novih partnerstva u pružanju informacija: primjer NSK/ZSP i Ureda Svjetske banke u Zagrebu
- 11.50 – 12.10 **Ivo Tokić:** Prstenova družina : sudbina, partnerstvo ili tek sporadična suradnja?
- 12.10 – 12.30 **Jadranka Stojanovski, Alisa Martek:** Sustav Znanstvenih Informacija : primjer učinkovite suradnje
- 12.30 – 13.30 Predstavljanje sponzora
Dominović d.d. – (SAUR)
Prezentacije sponzora
- 13.30 – 15.00 Pauza za ručak
- 15.00 – 16.00 TRIBINA
Knjižničari - suradnici u nastavi
- 16.00 – 17.00 Posterska sekcija
- 17.00 – 18.00 Zaključci skupa

Subota, 23. travnja

Stručna ekskurzija

Poziv na 2. okrugli stol za osobe s posebnim potrebama

(Zagreb, 16. svibnja 2005.)

Drugi okrugli stol za osobe s posebnim potrebama održat će se 16. svibnja 2005. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Organizatori skupa su Hrvatsko knjižničarsko društvo - Komisija za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama i Radna grupe za čitanje te Nacionalna i sveučilišna knjižnica, a u suradnji s Hrvatskom udrugom za disleksiju.

Objavljivanje prijevoda IFLA-inih *Smjernica za građu laganu za čitanje* i *Smjernica za knjižnične programe opismenjavanja* koje priprema Hrvatsko knjižničarsko društvo, povod su odabira teme 2. okruglog stola *Pismenost i čitanje u javnim knjižnicama i građa laganu za čitanje*.

Gost predavač na skupu biti će Bror Tronbacke, autor *Smjernica za građu laganu za čitanje* i direktor Švedske fundacije za građu laganu za čitanje u Stockholmu. Na skupu će sudjelovati i članovi Udruge hrvatskih nakladnika iz Zagreba, koji su nezaobilazan čimbenik u "proizvodnji" građe lagane za čitanje.

Predviđeno je da se kroz pozvana izlaganja istakne uloga narodnih i školskih knjižnica kao središta poticanja kulture pismenosti i čitanja, koja bi trebala omogućiti ravnopravan pristup informacijama za sve, pa tako i za osobe s posebnim potrebama. Na skupu će biti predstavljeni i prvi pokazatelji istraživanja o čitalačkim ukusima u narodnim i školskim knjižnicama, te rezultati istraživanja o tome kako i zašto problemi čitanja i pisanja uzrokuju promjene u ponašanju djece i mladih.

Program 2. okruglog stola za osobe s posebnim potrebama i poziv na sudjelovanje bit će dostupni na mrežnim stranicama HKD-a (www.hkdrustvo.hr) početkom travnja 2005.

Očekujemo Vaš dolazak!

V. Čelić-Tica, D.-M. Gabrijel

Međunarodna konferencija *Libraris In the Digital Age (LIDA)*: najava

(Dubrovnik i Mljet, 30. svibnja – 3. lipnja 2005.)

Od 30. svibnja do 3. lipnja ove godine održat će se, po šesti puta, u Dubrovniku i na Mljetu, međunarodna konferencija LIDA. I ove godine organizatori su Katedra za knjižničarstvo pri Filozofskom fakultetu u Osijeku i Rutgers Sveučilište iz Sjedinjenih Američkih Država. Kodirektori su Tatjana Aparac-Jelušić (Sveučilište J. J. Strossmayer u Osijeku, Hrvatska), Tefko Saračević

(Sveučilište Rutgers, SAD) i Christine L. Borgman (Sveučilište u Kaliforniji, LA, SAD).

Teme ovogodišnje LIDA-e su: Što mogu učiniti digitalne knjižnice, a da ne mogu tradicionalne? Ili što mogu učiniti bolje? & Izgradnja malih digitalnih knjižnica i mreža digitalnih knjižnica.

Već sada možemo najaviti sudjelovanje nekoliko svjetski poznatih stručnjaka iz područja: Christine L. Borgman (Odsjek za informacijske znanosti, UCLA, SAD), Gary Marchionini (Sveučilište North Carolina, Chapel Hill, SAD), Bernard Frischer (AOL, SAD), Tefko Saračević (Sveučilište Rutgers, SAD); Irene Wormell (Sveučilište Boras, Švedska); Anna Maria Tammaro (Sveučilište Parma, Italija); Emil Levine (Beč, Austrija) te predstavnike OCLC PICA-e. Ovogodišnji počasni gost Konferencije bit će Profesor Emeritus Robert Hayes (UCLA; SAD).

Sve dodatne informacije (preliminarni program, praktične informacije o smještaju, putu, registraciji i sl.) mogu se pronaći na mrežnim stranicama konferencije (<http://www.ffos.hr/lida>) ili slanjem upita na lida@ffos.hr.

S. Faletar

Zabilježite u svom kalendaru 7. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i festival hrvatskih bibliobusa

(Rijeka, 3. i 4. lipnja 2005.)

7. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i festival bibliobusa održat će u Rijeci 3. i 4. lipnja 2005. godine u organizaciji Radne grupe za pokretne knjižnice HKD-a i Gradske knjižnice Rijeka.

U petak, 3. lipnja planiran je stručni i radni dio skupa na kojem će osim hrvatskih knjižničara, sudjelovati i gosti iz inozemstva. Oni će predstaviti dobru praksu i modele zemalja iz kojih dolaze (Portugal, Skandinavija i Grčka). U subotu, 4. lipnja održat će se festival svih hrvatskih bibliobusa na Trgu u Rijeci.

Koristimo prigodu da pozovemo sve hrvatske "posade" bibliobusa, ravnatelje i matičare županijskih knjižnica da u svoj raspored uvrste sudjelovanje na riječkom stručnom skupu. Nove obavijesti bit će dostupne na mrežnim stranicama HKD-a tijekom ožujka, a letke s preciznim informacijama, općim i programskim, Gradska knjižnica Rijeka pripremit će za 3. savjetovanje za narodne knjižnice u RH (Topusko, 13.-16. travnja).

M. Šegota-Novak

Studijsko putovanje u SAD

(10. lipnja -1. srpnja 2004.)

Program za međunarodne posjetitelje (International Visitor Program - IVP) Vlade SAD-a pokrenut je 1940. godine, a organizira ga i financira Ured za međunarodne posjetitelje (Office of International Visitors). Informacije o Programu dostupne su na mrežnim stranicama (<http://exchanges.state.gov/education/ivp/>).

Prošlogodišnji program za knjižničare nazvan *American Libraries* nije bio koncipiran regionalno, nego je formirana skupina od 17 knjižničara iz sljedećih zemalja: Bangladeš, Obala Bjelokosti, Eritreja, Mađarska, Indonezija, Japan, Kazahstan, Macao, Malezija, Meksiko, Portugal, Tajland, Turska i Hrvatska.

Program je trajao od 10. lipnja do 1. srpnja, a obuhvatio je posjet brojnim institucijama i sastanke u Washingtonu, New Yorku, Seattleu, San Diegu, Los Angelesu, te na kraju sudjelovanje na ALA-inoj godišnjoj konferenciji u Orlando (Florida).

Washington, DC

University of Maryland, College of Library and Information Sciences

<http://www.clis.umd.edu/>

National Agricultural Library

<http://www.nal.usda.gov/>

U.S. National Library of Medicine

<http://www.nlm.nih.gov/>

Library of Congress

<http://www.loc.gov/>

Arlington County Library

<http://www.arlingtonva.us/Departments/Libraries/LibrariesMain.aspx>

Program je započeo okupljanjem sudionika u Washingtonu, DC, gdje smo proveli tjedan dana. Ovaj je dio programa zamišljen kao uvod u knjižnični sustav SAD-a, upoznavanje s ulogom nacionalnih knjižnica i Kongresne knjižnice, te upoznavanje s profesionalnim standardima i obrazovanjem knjižničara. Od niza sastanaka izdvojila bih susrete s gospodinom **Akramom**

Eliasom, koji nam je iznio pregled društva, politike i kulture SAD-a, te **Edwinom Samom Clayom III**, koji nas je upoznao s knjižničnim sustavom SAD-a, osnovnim problemima i pitanjima s kojima se naši kolege u SAD-u susreću. Informacije koje smo dobili bile su nam od velike pomoći u posjetima i susretima koji su slijedili.

Od ustanova koje smo posjetili izdvojila bih College of Library and Information Science, University of Maryland, gdje smo dobili detaljne informacije o školovanju knjižničara, mogućnostima zapošljavanja, projektima i sl. Jedan od najaktualnijih problema američkog knjižničarstva je nedostatak kadrova; predviđa se da će u idućih 5 godina veliki dio tzv. baby-boom generacije otići u mirovinu koji neće imati tko zamijeniti.

S obzirom da smo u Washingtonu boravili tjedan dana, posjet Kongresnoj knjižnici koji je trajao samo nekoliko sati nije bio ni približno dovoljan da vidimo i čujemo sve što nas je zanimalo. Osim obilaska, upoznali smo se i s integriranim knjižničnim sustavom Kongresne knjižnice, ulogom Federal Library & Information Centre Committeea (FLICC) u koordinaciji i razvijanju suradnje između nacionalnih knjižnica i Kongresne knjižnice, te posjetili specijalne regionalne zbirke. Većina sudionika složila se da njihova očekivanja od ovog posjeta nisu ispunjena jer mnoga aktualna pitanja i aktivnosti kojima se Kongresna knjižnica aktivno bavi, kao što je zaštita i digitalizacija građe, razvoj digitalnih zbirki, službe i usluge za specijalne grupe korisnika (npr. slijepe), nisu bila pokrivena.

Suprotan dojam na sve ostavio je posjet Nacionalnoj medicinskoj knjižnici, najvećoj medicinskoj knjižnici na svijetu, sa zbirkom od više od sedam milijuna knjiga, časopisa, mikrofilmova i druge građe. Ovdje smo imali priliku zaviriti iza scene i izbliza se upoznat s radom svojih kolega, upoznati se sa MedlinePlus uslugom, razvijanjem i održavanjem Medline baze podataka te saznati više o projektu Britanske knjižnice *Turning the Pages*, a u koji se u SAD-u prva uključila upravo Medicinska knjižnica.

New York

New York Public Library (Main Branch)

<http://www.nypl.org/research/chss/>

Yonkers Public Library

<http://www.ypl.org>

H.W. Wilson

<http://www.hwwilson.com/>

Walsh Library at Rose Hill, Fordham University

<http://www.library.fordham.edu/>

U New Yorku smo boravili samo četiri dana, što je unatoč intenzivnom rasporedu bilo prekratko. U ovom dijelu programa bile su pokrivena tema upravljanja gradskim knjižnicama, uloga izdavačke industrije te knjižnične tehnologije. The New York Public Library je jedan od najvećih sustava narodnih knjižnica u svijetu koji istodobno obuhvaća skup znanstveno-istraživačkih zbirki i mrežu knjižnica u lokalnim zajednicama. Mi smo posjetili Knjižnicu za humanistiku i društvene znanosti (Humanities

& Social Sciences Library), jednu od četiri glavne znanstvene knjižnice u sustavu.

S obzirom na povezanost knjižnične i izdavačke djelatnosti, iznimno zanimljiv bio je posjet tvrtki *H. W. Wilson*, izdavaču elektroničkih baza podataka periodike (više od 44 baza s cjelovitim tekstom, biografskih i drugih baza u kojima je obrađeno više od 2000 časopisa). Knjižničari su vrlo cijenjeni u ovoj djelatnosti i nastoji ih se privući u što većem broju.

Knjižnica Walsh na Sveučilištu Fordham nedavno se preselila u novu zgradu, a najviše nas se dojmio impresivan tehnološki centar – The Walsh Library and Regional Educational Technology Center (RETC) u koji je država New York uložila 9 milijuna dolara. Osim računalnog laboratorija kojim se koriste i srednjoškolci, a za koje je osigurana edukacija, knjižnica ima i vrhunski audio i video studio.

U ovom dijelu programa mene se najviše dojmio susret s **Nancy Kranich**, bivšom profesoricom na Sveučilištu u New Yorku i bivšom predsjednicom ALA-e. Ona je trenutno predsjednica ALA-inog Odbora za intelektualnu slobodu (ALA's Intellectual Freedom Committee), a govorila nam je o utjecaju mjera nacionalne sigurnosti na privatnost knjižničnih korisnika, ulozu knjižnica u razvoj demokracije, projektima za prevladavanje digitalnog raskola i informacijskog opismenjavanja. Gospođa Kranich je neumorna zagovarateljica prava na informacije, borac protiv cenzure i aktivistica u lobiranju i promociji knjižnica.

U New Yorku smo se podijelili u tri grupe – jedna je otputovala u Los Angeles, druga u San Diego, a treća, kojoj sam i ja pripadala, u Seattle.

Seattle

Washington State Library

<http://www.secstate.wa.gov/library/>

Washington State Archives

<http://www.secstate.wa.gov/archives/>

Seattle Public Library

<http://www.spl.org/>

Beacon Hill Library

http://www.spl.org/default.asp?pageID=branch_open&branchID=4

University of Washington

<http://www.washington.edu/>

Seattle se po mnogo čemu pokazao najboljim dijelom cjelokupnog programa. U Državnoj knjižnici i Državnome arhivu imali smo priliku vidjeti najsuvremeniju opremu i tehnike digitalizacije i očuvanja građe.

Nakon posjeta novoj gradskoj knjižnici u Seattlu, složili smo se da bi se cijeli put isplatio i da nismo vidjeli ništa drugo osim nje. Ta je knjižnica i u arhitektonskom i u funkcionalnom smislu postavila sasvim nove standarde. Izgradnja središnje knjižnice stajala je 159 milijuna dolara. Projektiranje je trajalo 2 godine, a izgradnja 2,5 godine. Knjižnica je otvorena u proljeće 2004. godine na površini od 33 000 kvadratnih metara i, po riječima ravnateljice Deborah Jacobs, postala žrtva vlastitog uspjeha. Posudba

je udvostručena, a knjižnicu dnevno posjeti više od 8 000 ljudi. Kad se govori o razvoju knjižnica u budućnosti, u posljednje se vrijeme često može čuti sintagma *Hi-Tech - Hi-Touch*. U ovoj je knjižnici upravo to i ostvareno.

Orlando

Program je završio u Orlando, gdje smo prisustvovali ALA-inoj godišnjoj konferenciji koja je okupila više od 18 000 knjižničara. Održano je više od 2000 predavanja u 9 tematskih cjelina: *Administracija i rukovođenje; Autori, literatura i kulturni programi; Djeca i mladež; Upravljanje zbirka i tehničke službe; Digitalne informacije i tehnologije; Informacijska pismenost; Aktualna pitanja i problemi; Zapošljavanje i osoblje; Korističke usluge i programi za privlačenje korisnika*.

Na pratećoj izložbi bilo je 1600 štandova nakladnika, proizvođača softvera i opreme za knjižnice, knjižničarskih udruga i sl.

Ovaj je program jedinstveno profesionalno iskustvo. Iz kontakata s kolegama u SAD-u, ali i drugih zemalja koji su bili dio ovoga programa, vidljivo je da su problemi knjižničara bez obzira na kulturne različitosti posvuda slični. Prije svega to se odnosi na izazove novih tehnologija koje ne predstavljaju opasnost za našu djelatnost, nego joj pružaju niz novih mogućnosti za osmišljavanje novih usluga, ali i međusobnu suradnju. Jedan korak u tom smjeru su učinili i sudionici ovog programa osnovavši vlastitu *mailing* listu putem koje svakodnevno komuniciraju izmjenjujući dojmove, ali i savjete i iskustva iz vlastite prakse.

I. Kranjec

12. kongres Društva za povijest pisanja, čitanja i tiskanja (SHARP) (Lyon, Francuska, 20.-24. srpnja 2004.)

Društvo za povijest pisanja, čitanja i tiskanja (SHARP – *The Society for the History of Authorship, Reading & Publishing*) osnovano je 1991. godine s ciljem povezivanja povjesničara knjige. Danas SHARP ima više od 1000 članova u više od 20 zemalja svijeta, među kojima su profesori književnosti, povjesničari, knjižničari, povjesničari umjetnosti, izdavači, sociolozi, bibliofili, klasičari, knjižari. Društvo surađuje s više desetaka znanstvenih institucija diljem svijeta kako bi potaknulo istraživanje povijesti knjige.

Na godišnjim konferencijama SHARP-a okupljaju se znanstvenici s različitih područja. Primjerice, domaćin 8. kongresa SHARP-a 2000. godine bio je Gutenbergov Institut za povijest knjige u Mainz, povodom 600 godina rođenja Johanna Gutenberga. Ove je godine održan 12. kongres SHARP-a u Lyonu (Francuska).

Nekoliko je razloga zašto je Lyon izabran kao mjesto održavanja. Svakako treba istaći, kao dva najvažnija

razloga, da je Lyon u prošlosti bio jedan od najjačih tiskarskih središta u Europi, uz Pariz i Veneciju, te da danas ima najbolji fakultet za izobrazbu knjižničara u Francuskoj (*Ecole nationale supérieure des sciences de l'information et des bibliothèques (enssib)*). SHARP se održavao u zgradi *Ecole Normale Supérieure – Lettres et Sciences Humaines*, a organizirao ga je Institut za povijest knjige (*Institut d'histoire du livre*) iz Lyona.

Glavna tema kongresa bila je *Nadilaženje granica* (*Crossing borders*), a prihvaćeno je oko 180 radova. Najviše ih stiglo iz SAD-a i Kanade, te zapadnih europskih zemalja, iako su sudionici bili iz gotovo svih zemalja svijeta, od Novog Zelanda i Australije preko Južne Amerike do Japana i Afrike. S područja bivše Jugoslavije sudjelovale su samo kolege iz Slovenije (Miha Kovač i Anja Dular) i ja, zasad jedini sudionik iz Hrvatske. Sva izlaganja su bila raspoređena u 52 sekcije.

Neke od tema bile su: *Putopisi; Renesansa; Trgovina knjigom; Kultura tiskanja i kozmopolitizam; Tiskarstvo; Materijalna povijest modernog nacionalizma; Znanost i medicina; Prijevodi; Poezija; Religija; Tisak u doba rata; Ilustracije; Cenzura; Politika i propaganda; Autorstvo; Arhivski izvori i bibliografija; Popularna književnost i njezina recepcija; Bibliografija; Izgled knjige; Intervencije izdavača; Periodika; Proizvodnja papira; Tipografija i tiskarstvo; Misionari; Knjižnica, Osoblje i čitanje; Kontrola i sloboda: kontrola odraslih nad štivom djece; Dječja književnost* i dr. Održano je i nekoliko okruglih stolova.

Na samom početku skupa David Shaw, tajnik Konzorcija europskih znanstvenih knjižnica (CERL), predstavio je elektronička pomagala koja je CERL razvio:

- *Hand Press Book database* (HPB) (zapisi 1 700 000 knjiga tiskanih u Europi do 1830. godine koje posjeduju europske knjižnice, dostupni članicama CERL-a)
- *CERL Thesaurus* (višejezično pomagalo za pretraživanje baza podataka starijih tiskanih knjiga i rukopisa koji su dostupni na mrežnoj stranici (www.cerl.org), a sastavni su dio HPB-ove baze podataka).

Moj referat pod naslovom *Prvi tiskari u Dubrovniku: pregled i rezultati dosadašnjih istraživanja* svrstan je u sekciju *Nacionalna povijest knjige*. U radu sam obradila razdoblje s kraja 18. st., kad je Dubrovnik dobio prvu tiskaru, a u uvodu je prikazan razvoj hrvatskog tiskarstva. U kratkom povijesnom pregledu do 18. st. spomenula sam i Dubrovčanina s otoka Lastova - Dobrića Dobrićevića (1454.-1528.) - koji je tiskarstvo izučio u Veneciji kod prvog znanog hrvatskog tiskara Andrije Paltašića iz Kotora, a već kao ugledni tiskar imao je svoju tiskaru i u Lyonu. Razlozi zašto se prije nije mogla otvoriti tiskara u Dubrovniku - nisu poznati, ali je poznato da je prvi dubrovački tiskar Antonio Carlo Occhi uskoro nakon osnutka tiskare financijski propao. Mlečani su bili prvi koji su još za vrijeme Dubrovačke Republike osnivali tiskare u Dubrovniku i tiskali radove na hrvatskom, latinskom i talijanskom jeziku, a učeni Dubrovčani su se uspješno služili tim trima jezicima. U mojem izlaganju je bilo govora i o pisanoj riječi u Dubrovniku, o djelima uglednih

Dubrovčana koja su se tiskala diljem Europe. U zaključnom dijelu rada ističem da su se Dubrovčani u Europi oduvijek osjećali kao kod vlastite kuće, a Europa je u Dubrovniku pronalazila plodno tlo za širenje svojih ideja.

Unatoč činjenici da se do ove godine nitko iz Hrvatske nije uključio u rad ovog svjetski značajnog skupa, ostaje nada da će hrvatski povjesničari knjige uskoro pristupiti SHARP-u. Zato bih ovim putem potakla i pozvala znanstvenike i sve zainteresirane, a posebno povjesničare knjige, da se svojim radovima jave na neki od idućih kongresa SHARP-a, jer je i organiziran s ciljem da povezuje znanstvenike iz cijelog svijeta i da potiče razvoj povijesti knjige.

V. Čučić

Uloga specijalnih i visokoškolskih knjižnica u procesu europskih integracija: uspostavljanje učinkovitih partnerstva

(Ljubljana, 18.-19. studeni 2004.)

Sekcija za specijalne knjižnice i Sekcija za visokoškolske knjižnice Saveza knjižničarskih društava Slovenije održale su u Ljubljani 18. i 19. studenog 2004. godine 10. stručno savjetovanje specijalnih knjižnica i 3. stručno savjetovanje visokoškolskih knjižnica s međunarodnim sudjelovanjem.

U dva je dana održano dvadeset pet izlaganja inozemnih i slovenskih izlagača, a sudjelovali su i izlagači iz Hrvatske. Osim izlaganja, na skupu su održana i predstavljanja sponzora te dva okrugla stola.

Prvi je dan održano nekoliko pozvanih predavanja, primjerice **Larsa Bjornshaugea** i **Ingeborg M. Stoltzenburg** na temu specijalnih knjižnica i organiziranja zbirki i korištenja. Potom je održana rasprava koju su vodili ugledni slovenski knjižničari pod naslovom *Manifest Zveze bibliotekarskih društava Slovenije – o razvoju slovenskega knjižničarstva*.

Daljnji rad skupa odvijao se u cjelinama: *Partnerska uloga knjižnica; Partnerstvo za prijenos znanja između teorije i prakse; Partnerstva u tehnološkom okruženju; Partnerstva u ekonomskom okruženju; Partnerska uloga knjižnica; Forum dobrih iskustva*.

Na temu *Partnerska uloga knjižnica* održana su sljedeća izlaganja: **dr. Žiga Turk**: *Knjižnice u okruženju otvorenog znanstvenog publiciranja* – u radu je riječ o razvoju interneta i mrežnih stranica koji su omogućili promjene u dostupnosti znanstvene literature te kako se postavlja pitanje uobičajenog načina objavljivanja znanstvenih radova. Potom izlaganja **Vilenke Jakac-Bizjak**: *Uspostavljanje uvjeta za jednakovrijedno partnersko sudjelovanje s europskim knjižnicama*, te **Zlatke Razbelj**: *Mogućnosti razvoja knjižnice Ministrastva obrane RS, vezano uz pristupanje slovenske vojske u NATO*.

U sesiji *Partnerstva za prijenos znanja između teorije i prakse* sudjelovali su sljedeći predavači s pozvanim izlaganjima: **dr. Tatjana Aparac Jelušić** (*Distance education in the LIS field : possibilities and limitations*

observed through experience) te **dr. Primož Južnič** s temom *Studij bibliotekarstva i informacijskih znanosti između teorije i prakse*. Pozvano predavanje u okviru dijela *Partnerstva u tehnološkom okruženju* održao je **dr. Srećko Jelušić** (*Electronic publishing and open access – dilemmas and prospectives in Croatia*). Napominjemo da je nabrojeno samo nekoliko izlagača i naslova, dok ih je na skupu održan još cijeli niz vrlo zanimljivih i kvalitetnih. Također bismo željeli naglasiti dobru prezentaciju pojedinih knjižnica i njihovih programa koji se odvijao u dijelu *Forum dobrih praks*.

Na skupu su održana i dva okrugla stola pod nazivom *Status visokoškolskih i specijalnih knjižničara*, na kojem je na poziv ZBDS-a sudjelovala **Irena Pilaš**, te *Konzorciji*, na kojem je sudjelovala kolegica **dr. Jelka Petrak**. Bilo je nazočno i još nekoliko kolegica iz Hrvatske te nova predsjednica Sekcije za specijalne i visokoškolske knjižnice HKD-a **mr. sc. Alisa Martek**.

Skup je bio iznimno dobro organiziran, nudio je dobre mogućnosti izlagačima, sudionicima i sponzorima (EBSCO, ITS, ProQuest, Thomson Gale i dr.) za što aktivnije sudjelovanje u njegovom radu. Detaljnije informacije su dostupne na mrežnoj stranici Zveze bibliotekarskih društava Slovenije (<http://www.zbds-zveza.si/>)

I. Pilaš

Posjet narodnoj knjižnici Århus, Danska

Narodna knjižnica u danskom gradiću Århusu posljednjih nekoliko mjeseci plijeni pozornost stručne javnosti diljem svijeta. Naime, u kolovozu ove godine spomenutoj je knjižnici dodijeljena prestižna nagrada Zaklade Billa i Melinde Gates *Access to Learning*. Više o samoj nagradi i natječaj za 2005. godinu nalazi se na mrežnim stranicama Savjeta za knjižnične i informacijske izvore (<http://www.clir.org/fellowships/gates/gates.html>). Nagrada u iznosu od milijun američkih dolara od 2000. godine se dodjeljuje narodnim knjižnicama i sličnim ustanovama/organizacijama izvan Sjedinjenih Američkih Država koje su se istaknule u pružanju besplatnog pristupa informacijama i informacijskoj tehnologiji te poučavanju svog osoblja i korisnika služenju istom. Knjižnica u Århusu nagradu je dobila za inovativne usluge manjinskom stanovništvu, za program stalnog stručnog usavršavanja knjižničara na daljinu i rad s volonterima.

Århus je drugi grad po veličini u državi i s 300 000 stanovnika slovi za najveći mali grad u Danskoj. Gotovo dvije trećine stanovnika ima barem srednju školu, a 32,5 % su članovi knjižnice. Knjižnični se sustav sastoji od središnjice, 19 područnih i dvije pokretne knjižnice. Iako je prosječna dob uposlenih knjižničara u knjižnici pedeset godina, iznimno je dobro organiziran program stalnog stručnog usavršavanja (od 2002. godine uveden je tzv. *staff-day*, a svo osoblje na usavršavanju provede 4,3 dana na godinu). Knjižnicu godišnje posjeti gotovo 800 000 korisnika koji posude više od dva milijuna jedinica građe. Kako 12 % stanovništva grada pripada različitim etničkim

manjinama (izbjeglice, imigranti), knjižnica za njih nudi brojne programe uključujući poučavanje radu s računalima i oblikovanje različitih elektroničkih i tiskanih izvora na njihovim materinjim jezicima.

Središnja je knjižnica otvorena sedam dana u tjednu i građa posuđena u jednoj knjižnici može se vratiti u bilo kojoj drugoj knjižnici sustava. Iako je učlanjenje u knjižnicu besplatno, naknade za tiskanje, kopiranje i zakasnina se naplaćuju. Sve naknade moguće je plaćati mrežnim putem. Treba istaknuti zanimljivost da u slučaju kad iznos naknade/zakasnine prelazi 400 DKK (otprilike 450 kuna), knjižnica kaznu može izravno naplatiti s bankovnog računa korisnika, i to zahvaljujući ugovoru s jednom vladinom financijskom agencijom.

Osim klasične knjižnične građe (knjige, časopise, AV-građu, multimedijalnu građu, e-publikacije), u knjižnici se odnedavno na duži rok mogu posuditi i plakati, poster i umjetničke slike.

Knjižnica u Århusu prva je u Danskoj uvela iznimno popularne online aukcije otpisane građe. Građa koja se ne proda tim putem prodaje se po iznimno povoljnim cijenama na četiri godišnje rasprodaje koje se organiziraju u samoj knjižnici.

Knjižnica ima vrlo dobro organiziranu suradnju s vanjskim ustanovama. Građa se redovito dostavlja u domove korisnika koji ne mogu doći do knjižnice, a vrlo dobro funkcionira i suradnja s domovima umirovljenika, domovima za nezbrinutu djecu i mladež, dječjim vrtićima, zatvorima, bolnicama, tvrtkama itd. Osobama s posebnim potrebama u knjižnici se nudi niz programa. Tako se za slabovidne osobe i osobe s problemima u čitanju organizira *govorna radionica* na kojoj ih se upoznaje s računalima te ih se poučava kako koristiti računala u svrhu olakšavanja procesa čitanja (primjerice, programi za sintezu govora, programi za povećavanje veličine znakova i sl.).

U cijeloj knjižnici postoji bežični pristup internetu (tzv. *Hotspot* ili *WIFI Zone*), koji je iznimno dobro primljen ponajprije među studentima. Kako još uvijek ne postoji dovoljno dobar filter koji bi sprječavao pristup sumnjivim izvorima, a istodobno osiguravao siguran pristup vrijednim izvorima na internetu, knjižnica ih još uvijek ne koristi.

Svojim najinovativnijim uslugama, naravno, knjižnica drži one mrežne. Kao dio strategije digitalne administracije, uvela je usluge samozaduživanja i samorazduživanja. Zanimljivo je da se nakon očekivanih početnih problema sada na taj način obavlja 90 % svih transakcija, što je znatno rasteretilo knjižničare.

Knjižnica na svojim bogatim mrežnim stranicama (www.aakb.dk) nudi i poslovne informacije, informacije i poveznice na pravne izvore, zakone, Europsku uniju (*EU Info Point*). Knjižnica je potaknula i razvila posebnu, putem interneta dostupnu uslugu *FINFO* (www.finfo.dk). Namijenjena je manjinskom stanovništvu, tako da na 13 jezika (uključujući i hrvatski) pruža korisne informacije o životu u Danskoj, o obrazovanju, politici, kulturi, društvu, o postupku traženja azila, pronalaženju zaposlenja i slično. Na mrežnim stranicama je dostupna i studija knjižnice u Århusu, Sveučilišne knjižnice i knjižnice

Odensee o tome kako etničke manjine u Danskoj koriste knjižnice.

Među brojnim programima poučavanja korisnika služenju računalima treba istaknuti obrazovnu kampanju knjižnice i nacionalne televizije za upoznavanje različitih korisničkih skupina s novom tehnologijom - *Klik-start* (npr. djece, žena, starijih osoba, etničkih manjina), zatim *IT Competence Upgrading/Free IT for @*, te razvojni program *BibCast* koji osigurava korisnicima pristup dugometražnim, kratkim, dokumentarnim i obrazovnim filmovima, program *Music of the Future* koji omogućava besplatno legalno preuzimanje glazbe s interneta, te *Ask Olivia* (digitalna inačica informacijske službe namijenjena djeci) itd.

U sklopu knjižnice djeluje i zavičajna zbirka u čijem radu sudjeluje najviše volontera. Poput ostalih zavičajnih zbirki, i ova prikuplja raznovrsnu građu koja se odnosi na grad Århus i okolice (popisi stanovništva, matične knjige, fotografije itd.). Iznimno dobro surađuje s lokalnim arhivima i muzejima, s kojima nudi nekoliko zanimljivih digitalnih projekata. Valja istaknuti projekt *Slike Århusa* (www.aarhusbilleder.dk), koji je nastao u sklopu nacionalnog projekta *Danske slike* (www.danskebilleder.dk), i vrlo dobar *FilmKlip* putem kojeg se sa mrežnih stranica Zavičajne zbirke može pristupiti filmskim isječcima dokumentarnih zapisa o važnim događajima, osobama, ustanovama i sl. u gradu i okolici.

Unatoč brojnim problemima s kojima se susreću i knjižnice u Danskoj – spomenimo samo smanjenje proračuna koje je u posljednjih nekoliko godina uzrokovalo zatvaranje nekoliko područnih i pokretnih knjižnica te skraćivanje radnog vremena u pojedinim knjižnicama u Århusu – knjižnica je prepoznala prioritete u koje je svjesno ulagala sredstva i trud i zahvaljujući kojemu je, kao što je već rečeno, ove godine primila i službeno priznanje.

Pred knjižnicom se nalazi svijetla i radna budućnost: do 2012. godine planira se potpuna konceptualna i “fizička” preobrazba knjižnice u otvoreno interaktivno informacijsko središte pod nazivom *Multimedia House* koje će biti “mjesto znanja i osobnog razvitka”.

S. Faletar

Bobcatsss 2005. – Knjižničarstvo u informacijskom dobu

(Budimpešta, 31. siječanj - 2. veljače 2005.)

Koncem siječnja u Budimpešti je održan susret informacijskih stručnjaka i knjižničara, profesora i studenata knjižničarstva i informacijskih znanosti. Simpozij, trinaesti po redu, zadržao je svoju prvobitnu strukturu, pa je organizacija i ove godine bila povjerena studentima dvaju sveučilišta - *Oslo University Colege* (Norveška) i *Eötvös Lorand University* (Mađarska).

Ovogodišnji je Bobcatsss bio posvećen knjižničarstvu u informacijskom dobu - temi dovoljno širokoj da

obuhvati mnogobrojne profesionalne izazove, pitanja, dvojbe i interese. Više od pedeset radova, izloženih istodobno u nekoliko prostorija, pripadalo je nekoj od tematskih skupina: elektronička knjiga, dostupnost informacija, obrazovna uloga knjižnica, narodno knjižničarstvo, profesionalni identitet i imidž knjižničara, pojedinačni projekti.

O elektroničkoj knjizi i dvojbama vezanima za njeno korištenje govorila je **L. Ashcroft** iz Velike Britanije. Osvrnula se i na problem i mogućnosti nabave elektroničkih knjiga individualno, sa strane narodnih ili akademskih knjižnica te kroz konzorcijska rješenja. Istaknula je važnost elektroničke knjige u virtualnim obrazovnim okruženjima (učenje na daljinu), zbog čega smatra potrebnim poduzeti dodatne napore osvješćivanja i promicanja važnosti i uloge elektroničke knjige, posebice u visokoškolskom kontekstu.

Jack Andersen iz Danske održao je zanimljivo predavanje o modernom knjižničaru izrazivši stav da je njegova zadaća donositi prosudbe o informacijama i informacijskim sustavima, što ne uključuje samo vrednovanje nego i kritički uvid u funkcioniranje i razloge korištenja sustava koji nas okružuju i o kojima smo sve ovisniji.

Radovi vezani za obrazovnu ulogu knjižnica uglavnom su se bavili informacijskom pismenošću. **Kari Gulbraar** iz Norveške izložila je rezultate svog istraživanja provedenog među norveškim i kanadskim knjižničarima o tzv. središtima učenja (Learning Center) pri akademskim knjižnicama, dok je **Terry Weech** is SAD-a govorio o školovanju knjižničara i njihovoj pripremljenosti za obrazovnu ulogu te integriranosti takvih sadržaja u nastavne planove i programe.

Svanhild AABØ iz Norveške održala je izlaganje temeljeno na istraživačkom projektu pod naslovom *The value of public libraries*. Istraživanje je obuhvatilo reprezentativan uzorak građana Norveške, a pokazalo je da Norvežani u prosjeku ocjenjuju korisnost knjižničnih usluga većom nego cijenu koštanja tih usluga, što neizravno upućuje na podršku populacije za povećanjem količine sredstava koja se izdvajaju za financiranje knjižnica.

Hrvatsku su predstavile grupe profesora i studenata iz Osijeka i Zagreba. Održano je izlaganje **J. Lasić-Lazić**, **Sonje Špiranec** i **Mihaele Banek-Zorica** o informacijskoj pismenosti studenata knjižničarstva i informacijskih znanosti, te sedam izrazito kvalitetnih i zapaženih postera studenata i nastavnika iz Osijeka i Zagreba.

Izlaganja, neformalna druženja i susreti različitih generacija, kao posebne vrijednost Bobcatsssa, još su jednom podsjetili sve sudionike na brojne izazove i uzbudljiva vremena koja predstoje našoj profesiji. U sličnom je duhu najavljen i idući simpozij, čija je glavna tema *Informacije. Inovacije. Odgovornost: informacijski stručnjak u mrežnom društvu*, a održat će se od 30. siječnja do 01. veljače 2006. u Tallinu (Estonija).

S. Špiranec

Stručni seminari za knjižnične djelatnike Osječko-baranjske županije

Iz ciklusa predavanja Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara pri NSK u Zagrebu županijska matična služba Gradske i sveučilišne knjižnice odabrala je tijekom 2004. godine 4 predavanja. U prvoj polovici održana su dva predavanja: *Vrednovanje knjižničnih službi i usluga* i *Revizija i preventivna zaštita knjižnične građe* o kojima je već bilo riječi. U drugoj polovici godine održana su također dva predavanja i to:

- *Knjižnične službe i usluge za mladež*, 17. rujna 2004. godine, za knjižničare narodnih knjižnica i knjižničare srednjih škola. Predavač je bila mr.sc. Ivanka Stričević iz Knjižnice Medveščak u Zagrebu, koja je na vrlo zanimljiv način približila knjižničarima široku lepezu različitih programa i usluga koje se za mlade provode u odjelima za mlade narodnih knjižnica kod nas i u svijetu. Također je uputila srednjoškolske knjižničare na posebne programe za mladež koji se mogu provoditi u suradnji s lokalnom narodnom knjižnicom. Seminaru je prisustvovalo 20 knjižničara.

- *Napredno pretraživanje interneta*, 2. studenoga 2004. godine, za knjižničare narodnih i školskih knjižnica. Predavač je bila viša knjižničarka Zdenka Sviben iz Knjižnica grada Zagreba, Gradske knjižnice. U uvodnom dijelu kolegica Sviben je govorila općenito o internetu i potrebi da se knjižničari nauče njime služiti. Na pristupačan način je govorila o mogućnostima pronalaženja informacija, o najpopularnijim i kvalitetnim tražilicama, o tematskim katalozima i direktorijima, metapretraživačima, načinu spremanja i korištenja dobivenih informacija i *nevidljivoj webu*. Tijekom predavanja bilo je mnogo pitanja, a tijekom vježbe knjižničari su pronalazili odgovore na različite upite koje su postavili putem tražilica. Seminaru je prisustvovalo 11 knjižničara.

Knjižničari su nakon završenih seminara izrazili zadovoljstvo izabranim temama i pohvalili predavače koji su vrlo kvalitetno izložili svoja predavanja te pomogli knjižničarima u njihovom radu.

S. Pavlinić

HRVATSKO KNJIŽNIČARSKO DRUŠTVO
c/o Nacionalna i sveučilišna knjižnica
Hrvatske bratske zajednice 4, 10 000 Zagreb

MB 3236706, Žiro račun: 2360000-1101451830
Tel/Fax: 01/6159-320
E-mail: hkd@nsk.hr, URL <http://www.hkdrustvo.hr>

N A R U D Ž B E N I C A

Naručujemo za knjižnicu (ustanovu) ili osobne potrebe knjige prema sljedećem popisu. Plaćanje virmanom u zakonskom roku.

Ustanova: _____

Adresa: _____

Telefon: _____ Matični broj: _____

Datum: _____ Pečat i potpis: _____

VJESNIK BIBLIOTEKARA HRVATSKE: godišta/godine, brojevi časopisa

33/1990. br. 1-4	100,00 kn	_____	41/1998. br. 1-4	200,00 kn	_____
34/1991. br. 1-4	100,00 kn	_____	42/1999. br. 1-4	100,00 kn	_____
35/1992. br. 1-2, 3-4	240,00 kn	_____	43/2000. br. 1-2, 3, 4	250,00 kn	_____
36/1993. br. 1-4	120,00 kn	_____	44/2001. br. 1-4	100,00 kn	_____
37/1994. br. 1-2, 3-4	200,00 kn	_____	45/2002. br. 1-2, 3-4	200,00 kn	_____
38/1995. br. 1-4	120,00 kn	_____	46/2003. br. 1-2, 3-4	200,00 kn	_____
39/1996. br. 1-2, 3-4	240,00 kn	_____	47/2004. br. 1-2, 3-4	200,00 kn	_____
40/1997. br. 1-2, 3-4	200,00 kn	_____			

Za narudžbu starijih izdanja možete se javiti u Hrvatsko knjižničarsko društvo.

CENTAR ZA STALNO STRUČNO USAVRŠAVANJE KNJIŽNIČARA – CSSU<http://www.nsk.hr/cssu>**PRIJAVA NA TEČAJEVE**

Na svaki od predloženih tečajeva potrebno je *pismeno* se prijaviti. Ispunjene prijavnice pošaljite na adresu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Centra za stalno stručno usavršavanje, Hrvatske bratske zajednice 4, p.p. 550, 10000 ZAGREB, ili faksom na broj 01/616-4186. Prijavnica za tečaj dostupna je na mrežnim stranicama (<http://www.nsk.hr/CSSU>).

- Tečajevi će se održati ako se za pojedini termin prijavi deset polaznika.
- Za programe koji se održavaju u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, u elektroničkoj učionici, može se prijaviti 16 polaznika, a na tečajeve SRCE-a 14 polaznika.
- Molimo Vas da se na tečajeve prijavite *najkasnije* tjedan dana unaprijed.

- Ako je termin već zauzet, obavijestit ćemo Vas o našem sljedećem terminu.
- Molimo, također, da eventualne objave najavite pismeno *najkasnije* tjedan dana prije početka, kako bi mogli jamčiti povrat kotizacije.
- U slučaju spriječenosti iz opravdanog razloga, uplaćena kotizacija vrijedi za neki drugi tečaj.

KOTIZACIJA

U programu je naveden iznos kotizacije za svaki tečaj. Kotizaciju uplaćuju polaznici ili ustanove na žiro račun Nacionalne i sveučilišne knjižnice 2430009-1100010081 m. br. 3205363 s naznakom "Centar za stručno usavršavanje" s oznakom broja tečaja. (Primjer: I.1. ili VI.1.)

Kotizaciju, molimo, uplatiti nakon primitka računa.

Raspored tečajeva travanj-lipanj 2005.**Travanj**

<i>Datum</i>	<i>Predavanja, seminari, radionice...</i>	<i>Mjesto održavanja</i>
4. 4. 2005. V. 3	Vrednovanje internetskih informacija	NKČ Sisak 4 sata
7. 4. 2005. II. 3	Knjižnične službe i usluge za mladež	GK Rijeka 6 sati
12. 4. 2005. IV. 6.	Normativna kontrola	NSK Zagreb 6 sati
19. 4. 2005. II. 12	Digitalizacija stare građe	GK Zagreb 6 sati
25. 4. 2005. II. 4	Knjižnične službe i usluge za djecu	GK Zagreb 6 sati
28. 4. 2005. II. 5	Revizija i preventivna zaštita knjižnične građe	SNKFT Gospić 4 sata
29. 4. 2005. IV. 8	Predmetno označivanje i pretraživanje	GK Zadar 6 sati

Svibanj

5. 5. 2005. III. 5	Multimediji u dječjim odjelima	GISKO Osijek 6 sati
6. 5. 2005. IV. 4	Katalogizacija neknjižne građe u narodnim knjižnicama	NK Dubrovnik 4 sata
9. 5. 2005. IV. 8	Predmetno označivanje i pretraživanje	NSK Zagreb 6 sati
11. 5. 2005. IV. 9	Metapodac	NSK Zagreb 4 sata
12. 5. 2005. III. 1	Izgradnja zbirki u narodnim knjižnicama	K Zagreb 6 sati
17. 5. 2005. I. 2	Javno zagovaranje i odnosi s javnošću	NSK Zagreb 6 sati
19. 5. 2005. III. 5	Multimediji u dječjim odjelima	GK Zagreb 6 sati
23. 5. 2005. V. 2	Knjižnična statistika	NSK Zagreb 5 sati
25. 5. 2005. IV. 8	Predmetno označivanje i pretraživanje	GK Zadar 6 sati
31. 5. 2005. II. 9	Knjižnice i doživotno učenje	NSK Zagreb 6 sati

Lipanj

6. 6. 2005. II. 10	Marketing u školskim knjižnicama	GK Zagreb 4 sata
7. 6. 2005. II. 11	Marketing u knjižnicama u digitalnom okruženju	NSK Zagreb 4 sata
15. 6. 2005. II. 2	Rad s korisnicima : metode i tehnike	NSK Zagreb 5 sati
16. 6. 2005. IV. 5	Katalogizacija omeđene elektroničke građe	GK Rijeka 6 sati
20. 6. 2005. III. 6	Službene publikacije	NSK Zagreb 6 sati
27. 6. 2005. III. 3	Zavičajna zbirka	GK Zagreb 4 sata
28. 6. 2005. IV. 7	Primjena UDK u praksi: prirodne i primijenjene znanosti	NSK Zagreb 6 sati
29. 6. 2005. V. 4	Vrednovanje mrežnih izvora: Prirodne i tehničke znanosti	NSK Zagreb 4 sata

BATINIĆ, Štefka

Zabava i pouka dobroj djeci i mladeži : hrvatski časopisi za djecu i mladež od 1864. do 1945. / [autorica izložbe i kataloga] Štefka Batinić. Zagreb : Hrvatski školski muzej, 2004. 140 str. : ilustr. u bojama ; 30 cm. (Katalozi izložaba Hrvatskoga školskog muzeja)
ISBN 953-98478-7-7

BYERS, Fred R.

Rukovanje i zaštita CD-a i DVD-a : vodič za upravljanje diskovima / Fred R. Byers ; [uredila i prevela Ivana Prgin]. Zagreb : Scan, 2004. 40 str. : ilustr. ; 30 cm
ISBN 953-99859-0-0

GRADSKA knjižnica Slavonski Brod / [glavni urednik Nebojša Lakić]. Slavonski Brod : Gradska knjižnica, 2004. 46 str. : ilustr. u bojama ; 30 cm
ISBN 953-99887-0-5

PRIRUČNIK za UNIMARC : format za pregledne zapise / [s engleskog prevela Slobodanka Radović ; hrvatske primjere odabrali i izradili Zoran Ivanović ... et al.]. 1. hrvatsko izd. (prema 2. prerađenom i proširenom izd. izvornika). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. 248 str. ; 24 cm. (Povremena izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva, ISSN 1334-7667 ; Novi niz, knj. 9)
ISBN 953-6001-22-5

SAVJETOVANJE za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (1 ; 2003 ; Split)

Hrvatske narodne knjižnice u svjetlu IFLA-inih smjernica : zbornik radova / Prvo savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, Split, 2.-3. lipnja 2003. ; [urednice Tihana Pavičić, Jadranka Slobodanac]. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2004. 159 str. ; 24 cm
ISBN 953-500-029-2

ŠTRBAC, Dušanka

Pravilnik za predmetni katalog / Dušanka Štrbac, Mirjana Vujić. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2004. 170 str. ; 24 cm
ISBN 953-6499-20-7

UVJETI za funkcionalnost bibliografskih zapisa : završni izvještaj / IFLA-ina Studijska skupina za uvjete za funkcionalnost bibliografskih zapisa ; odobrio Stalni odbor IFLA-ine Sekcije za katalogizaciju ; [s engleskog prevela Tinka Katić ; hrvatske primjere odabrale i izradile Đurđica Brezak Lugarić ... et al.]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. 112 str. : ilustr. ; 24 cm
ISBN 953-6001-26-8

VJESNIK bibliotekara Hrvatske / [glavna i odgovorna urednica Tinka Katić]. God. 47, br. 3/4(2004). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.
ISSN 0507-1925

VODIČ kroz knjižnice Krapinsko-zagorske županije / [glavna i odgovorna urednica Ines Krušelj-Vidas]. Donja Stubica : Knjižničarsko društvo Županije krapinsko-zagorske, 2005. 107 str. : ilustr. u bojama ; 22 cm
ISBN 953-99915-0-1

Okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama (2 ; 2002 ; Zagreb)

Slobodan pristup informacijama : 2. i 3. okrugli stol : zbornik radova / uredile Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat ; [prijevod sažetaka i predgovora na engleski jezik Irena Kranjec]. – Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. – (Izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva ; knj. 35)

Ideja o organiziranju Okruglog stola o slobodnom pristupu informacijama jedna je od nekoliko inicijativa koje je potaknula Komisija za slobodu izražavanja i slobodan pristup informacijama Hrvatskoga knjižničarskoga društva u razdoblju od svoga osnutka 1998. godine. Dosad su održana tri okrugla stola, uvijek 10. prosinca, na Međunarodni dan ljudskih prava, posvećena jednom određenom aspektu intelektualne slobode.

Tako ovaj zbornik u svojem prvom dijelu okuplja 11 referata 2. okruglog stola održanog 2002. godine nastojeći sa svih strana osvijetliti slobodan pristup službenim informacijama. Prvi članak definira službene informacije i uz njih vezane pojmove te općenito opisuje prepreke i mogućnosti pristupa (Ž. Baršić-Schneider). Daljnji radovi sadrže rezultate različitih istraživanja analizirajući i opisujući pristup službenim informacijama u tijelima državne vlasti (B. Peradenić-Kotur), u depozitarnim knjižnicama (I. Pilaš), u narodnim knjižnicama u Hrvatskoj (B. Badurina, A. Horvat, T. Nebesny) i posebno na mrežnim stranicama narodnih knjižnica (A. Belan-Simić, Z. Sviben). Govore i o povećavanju dostupnosti informacijama primjenom suvremene informacijsko-komunikacijske tehnologije putem internet-kioska i europolica (E. Bačić, G. Miolin). Zbornik dovodi službene informacije i u širi kontekst u članku Smjernice za uspostavu informacijskog društva u Republici Hrvatskoj u prihvaćenoj strategiji razvitka za područje informacijske i komunikacijske tehnologije (L. Budin). Pristup službenim informacijama Europske unije koja proizvodi obilje službenih publikacija te ih raspačava na različite načine izložio je predstavnik Europske unije (A. Paton). Od vitalne važnosti za pristup službenim informacijama je i Zakon o dostupnosti informacijama koji je 2003. bio u pripremi (J. Kregar). Usporedbe radi, zanimljiv je prikaz dostupnosti službenim publikacijama i informacijama u Sloveniji (N. Glavnik, S. Novljan).

Drugi dio zbornika sadrži 10 referata 3. okruglog stola održanog 2003. posvećenog uključenosti u društvo. Uvodno izlaganje *Uključivanje u društvo: što može učiniti knjižnica?* jasno osvjetljava temu cijelog skupa (A. Horvat). Važno je znati kako su knjižnice vezane uz društvenu isključenost i mogu li one pridonijeti njezinu smanjivanju. Slobodan pristup informacijama za sve građane s osvrtom na posebne potrebe slijepih prikazan je u Hrvatskoj (S. Frajtag) i SAD-u (Frank K. Cylke). Po prvi je put istraženo, prikazano i analizirano stanje u zatvorskim knjižnicama u Hrvatskoj (A. Horvat, T.

Nebesny). Iznesena su i bogata iskustva Nizozemske u poslovanju zatvorskih knjižnica (E. Zmijewska). Opisan je i model knjižničnih usluga za pripadnike romske zajednice u Sloveniji (A. Pleničar). Pažnja je posvećena i fizičkom pristupu invalidnih osoba knjižnicama na primjeru zagrebačkih knjižnica (A. Belan-Simić, Z. Sviben) te suradnji Knjižnica grada Zagreba s knjižnicama umirovljeničkih domova (S. Bunić). Opisana su i iskustva slijepih i slabovidnih u novootvorenoj Knjižnici i čitaonici za mlade u Karlovcu (K. Čunović) te je prikazan projekt Digitalna zbirka za studente s posebnim potrebama Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta (J. Lasić-Lazić, K. Golub).

Zaključno se može reći da ovaj zbornik kroz 21 članak pruža uvid u djelatnost različitih ustanova kojima je dužnost omogućiti pristup informacijama dajući ponajprije prikaz stanja u Hrvatskoj. No, osim priznatih domaćih stručnjaka, trećina autora su ipak ugledni inozemni stručnjaci koji iznose raznovrsna iskustva svojih zemalja (Nizozemska, SAD, Slovenija i Europska unija). O većini ovdje spomenutih tema po prvi se put govori u hrvatskoj literaturi u posljednjih dvadesetak godina, a o nekima i po prvi put u kontekstu knjižničarstva uopće. Teme su aktualne i odraz društvenog, političkog i kulturnog trenutka, a zaključci se temelje na međunarodnim dokumentima (IFLA, UN, Unesco, Vijeće Europe).

Ulomak iz recenzije D. Živković

7. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji [Poreč, 26.-28. studenoga 2003.] : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture : zbornik radova / uredila Tinka Katić ; [prijevod na engleski jezik Iva Šrot]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. - (Izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva ; knj. 34)

U zborniku radova *7. seminara Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture* zastupljeno je mnogo različitih tema koje su vezane uz očuvanje kulturne baštine. Sustavan i cjelovit pristup kulturnoj baštini u globalnom informacijskom okruženju naglašava potrebu informacijskog objedinjavanja arhiva, knjižnica i muzeja u cilju široke dostupnosti pohranjenih informacija te razmjenu informacija od lokalnih do međunarodnih razmjera.

Zbornik sadrži dvije cjeline: *Izlaganja* i *Radionice*. Dvojezičnost (hrvatski i engleski) u predgovoru, naslovima i sažecima izlaganja, izvještajima s radionica te aktivno učešće stranih sudionika u izlaganjima i u radu radionica daju mu međunarodna obilježja.

Izlaganja su podijeljena u nekoliko tematskih skupina.

Prva skupina radova govori o općenitim problemima zajedničkog pristupa arhivima, knjižnicama i muzejima, primjerice o inicijativama u informacijskom objedinjavanju zbirki, o problemima očuvanja elektroničke građe, o

potrebi izgradnje arhiva elektroničkih zapisa kao univerzalnog modela.

Tema druge skupine radova su suvremene korisničke potrebe u globalnom informacijskom društvu koje zahtijevaju univerzalnu dostupnost informacija. Iskustva Hrvatskoga državnog arhiva te analize korisničkih zahtjeva provedene u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici ukazuju na potrebu za stalnom edukacijom knjižničara i korisnika.

Opis na razini zbirke vidljiv je na modelu razvoja sheme i strukture Škotske mreže zbirki – SCONE, koja omogućuje mrežno pronalaženje informacija o smještaju, sadržaju i dostupnosti tiskanih i digitalnih zbirki u škotskim knjižnicama, a zasnovana je na RSLP shemi. Ista je shema primijenjena pri opisu zbirki doniranih Strossmayerovoj galeriji u Zagrebu.

U izlaganjima o digitalizaciji i stvaranju digitalnih zbirki naglasak je na izboru kriterija za digitalizaciju građe, svojstvima i vrstama digitalnih reprodukcija i problemima pri izradi njihova kataložnog opisa. Prikazani projekti izgradnje digitalnih zbirki iskazuju demokratizaciju pristupa rijetkim i jedinstvenim zbirkama i otvoreni pristup bez granica.

U okviru normizacije i primjena normi, M. Willer, članica IFLA-ine Radne grupe za Uvjete za funkcionalnost i obrojčavanje preglednih zapisa (IFLA UBCIM Working Group on Functional Requirements and Numbering of Authority Records – FRANAR), je prikazala radni nacrt konceptualnog modela. Koncept međunarodnog korištenja autoriziranih podataka usmjeren je na knjižničnu zajednicu, a njegovo preoblikovanje u apstraktan model otvara nove mogućnosti istraživanja i suradnje triju zajednica – arhiva, knjižnica i muzeja.

Iskazana je potreba za izradom normativne datoteke naziva hrvatskih nakladnika te prikazana izgradnja baze preglednih zapisa predmetnih odrednica i kontroliranog rječnika naziva temeljeni na UDK-oznakama u knjižnici HAZU-a.

Suvremena znanstvena komunikacija je tema koja donosi nove pristupe znanstvenim informacijama. Stoga su razmatrana autorskoppravna pitanja vezana uz samoarhiviranja, novi proces u elektroničkoj komunikaciji, te pitanja interoperabilnosti digitalnih zbirki nastalih u arhivima, knjižnicama i muzejima unutar kojih će se rješavati i pitanja vlasništva i autorskih prava nad metapodacima.

Drugi dio zbornika čine izvještaji i zaključci, te prilozi sudionika radionica koji tematski nadopunjuju izlaganja. Održano je šest radionica: *Opis zbirki; Određivanje i izbor kriterija pri digitalizaciji građe: problemi i mogućnosti; Katalogizacija digitalizirane građe; Računalna inventarizacija i katalogiziranje u muzejima; Konzervatorska i restauratorska dokumentacija; Promicanje kulturnog turizma.*

Zbornik sadrži nove informacije i iskustva, te donosi smjernice i inicijative za pokretanje zajedničkih projekata.

Z. Penava

Priručnik za UNIMARC : format za pregledne zapise / [s engleskog prevela Slobodanka Radović ; hrvatske primjere odabrali i izradili Zoran Ivanović...et al.]. – 1. hrvatsko izd. (prema 2. prerađenom i proširenom izd. izvornika). – Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. – (Povremena izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva. Novi niz ; knj. 9)

Pitanje izrade preglednih zapisa ili u duhu nekadašnje terminologije preglednih kataložnih jedinica ili listića (kojoj možemo "zahvaliti" danas preuzeti izraz "pregledni", iako se u svakodnevnoj praksi češće rabe izrazi "normativni", "autorizirani") ima dugu povijest. U posljednjem, 253. članku čuvene "plave Verone" iz 1983. autorica navodi tek nekoliko propisa o izradi preglednih jedinica, uz jasnu naznaku da oni imaju privremen karakter do donošenja međunarodnog dogovora. Na njemu se radilo odmah po ustanovljavanju UNIMARC bibliografskog formata 1977., jer se uvidjelo da se u srodnom formatu moraju izrađivati i zapisi autoriziranih oblika odrednica. Prvo je standardiziran sadržaj i prikaz autoriziranih podataka na kojem se radilo od 1979. do 1984. kad su objavljene *Smjernice za izradu preglednih kataložnih jedinica i uputnica*. Za predmetne su odrednice izrađene i 1993. objavljene posebne *Smjernice za izradu predmetnih preglednih kataložnih jedinica i uputnica*. Oba dokumenta objavljena su u prijevodu na hrvatski, prvi 1990., a drugi 1999. godine.

Standardizirani format za međunarodnu razmjenu preglednih zapisa, čije je prevedeno 2. izdanje izvornika iz 2001. upravo pred nama, i to u prijevodu i tehničkoj opremi zavidne kvalitete, usuglašen je s UNIMARC-om za bibliografske zapise, s netom navedenim smjernicama, kao i nekim drugim dokumentima. Od njegovog 1. izdanja 1991. godine zbile su se značajne promjene u tehnologiji prijenosa podataka, a pojavio se i internet, pa je objavljivanje prerađenog i proširenog izdanja koje podržava i izvore u mrežnom okruženju bilo neophodno.

Ovaj priručnik slijedi standardnu dispoziciju UNIMARC-ovih izdanja. Tako su u uvodnom dijelu opći sadržaji – o svrsi formata, definicijama, smjernicama za upotrebu itd. Naopsežnije je ono poglavlje u kojem se detaljno prikazuje sam format artikuliran u 10 blokova podataka. Bitne promjene u odnosu na prethodno izdanje čine 23 nova polja. Izdvajamo tri polja za nove odrednice: za zaštitni znak, za pristupnicu prema mjestu izdavanja, te za oblik, žanr ili materijalna obilježja. Svako od tih polja prate srodna polja koja sadrže opću uputnicu, unakrsnu uputnicu te odrednicu za povezivanje, a u funkciji su iskazivanja srodnosti odnosno veza drugih, neusvojenih oblika odrednica prema onom usvojenom. Dodana su i nova polja kodiranih podataka te druga polja, koja potvrđuju razvojnu putanju formata prema potpunijem i suvremenijem izdanju.

Na kraju priručnika tri su dodatka: *Potpuni primjeri*, *Hrvatski primjeri* te *Promjene formata*. U dodacima s primjerima razvidna je namjera da se obrade različite vrste entiteta (osobno ime; naziv korporativnog tijela; zaštitni

znak; oblik, žanr ili materijalna obilježja; jedinstveni stvarni naslov; opći pojam; pristupnica prema mjestu izdavanja; naziv političko-teritorijalne jedinice ili zemljopisni naziv; obiteljsko ime), što će korisnicima olakšati primjenu ovog UNIMARC-ovog formata. Posljednji dodatak Promjene formata donosi sažet pregled svih promjena koje sadrži ovo izdanje, a odnose se na izbrisane i nove odlomke u priručniku, popis svih novih polja i potpolja, promjene u njihovu nazivu itd. S obzirom da se u uvjetima nestabilnosti okruženja u kojem se format koristi i shodno novim zahtjevima korisnika i nadalje očekuje trajno osuvremenjivanje izdanja formata, ovaj će dodatak znatno olakšati praćenje promjena formata i njegovo korištenje.

V. Juričić

100 godina Sveučilišne knjižnice u Splitu / <glavni urednik Petar Krolo ; fotografije Branko Ostojić>. – Split : Sveučilišna knjižnica, 2004. – 152 str. : ilustr. (pretežno u bojama) ; 26 cm.

Sveučilišna knjižnica u Splitu je prigodom obilježavanja stote obljetnice izdala prigodnu spomenicu. Knjižnica je osnovana davne 1903. godine kao prva javna knjižnica u Splitu pod nazivom *Gradska biblioteka*. Godine 1962. mijenja naziv u *Naučna biblioteka*, a od 1993. godine zakonskim promjenama postaje *Sveučilišna knjižnica u Splitu*.

Na 152 stranice ove spomenice uredništvo je uspjelo čitatelju na sažet, jezgrovit, ali nadasve osebujan i detaljan način prikazati djelovanje ove knjižnice, ljude, vrijeme i događaje u važnom stoljetnom razdoblju. Tako o prošlosti današnje zgrade Sveučilišne knjižnice i njezinu okolišu na Manušu piše arh. Slavko Muljačić; povijest knjižnice od osnutka do današnjih dana opisuje Anđelka Fadić-Bulatović; o javnoj djelatnosti knjižnice od osnutka do danas piše Dubravka Dujmović; Mihaela Kovačić nas uvodi u povijest i sadržaj Odjela specijalnih zbirki: od manuskripta do multimedije; Iva Kolak daje nam pregled književnih časopisa tiskanih u Dalmaciji u fondu Sveučilišne knjižnice u Splitu, a Anita Tičinović piše o zbirci dalmatinskih novina iz fonda knjižnice. O novoj zgradi Sveučilišne knjižnice - piše Davorka Pšenica. Na kraju knjige nalazimo popis dosadašnjih ravnatelja i vršitelja dužnosti ravnatelja knjižnice, potom popis djelatnika od 1903. do 2003. te popis publikacija u nakladi Sveučilišne knjižnice u Splitu.

Bibliografske bilješke uz većinu priloga daju nam dodatna objašnjenja o djelatnosti knjižnice i društvenim uvjetima i prilikama u kojima je djelovala, a fotografije Branka Ostojića i fotografije iz arhiva knjižnice slikom nam vraćaju uspomene i sjećanja na minula vremena.

Uz svesrdno zalaganje ravnatelja i glavnog urednika mr. Petra Krole, kao i uredništva, ova spomenica ostaje nama knjižničarima, široj stručnoj javnosti u Hrvatskoj i svim građanima Splita vrijedan dokument i povijesno svjedočanstvo o ovoj knjižnici, knjizi i knjižničarstvu u Splitu u razdoblju koje obuhvaća cijelo 20. stoljeće.

G. Miolin

Dodijeljene nagrade Zaklade Dr. Ljerka Markić-Čučuković

Zaklada Dr. Ljerka Markić-Čučuković, koja djeluje pri Katedri za bibliotekarstvo Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, nagradila je najbolje studente bibliotekarstva u akad. god. 2003./2004. Ove su to godine **Tatjana Bosilj** i **Lea Pulišelić**. Nagrade su im uručene 14. siječnja 2005. u Vijećnici Filozofskoga fakulteta, u kojoj su se, uz predstavnike Fakultetske uprave, nastavnike i članove obitelji Čučuković, okupili i mnogi istaknuti knjižničari. Čestitajući nagrađenima, prof. dr. sc. Miljenko Jurković, dekan Filozofskoga fakulteta, istaknuo je ulogu knjižničarske struke u suvremenim zbivanjima i vrijednost Zakladinih nagrada kao poticaja mladim ljudima koji tek ulaze u struku.

Kalendar održavanja skupova HKD-a

Hrvatsko knjižničarsko društvo u 2005. godini organizator je ili suorganizator sljedećih skupova:

- 3. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj *Sustav narodnih knjižnica – bitna sastavnica informacijske infrastrukture Hrvatske u 21. stoljeću* (Topusko, 13.-16. travnja 2005.)
- 7. dani specijalnog knjižničarstva *Partnerstva u specijalnim i visokoškolskim knjižnicama* (Opatija, 21.-22. travnja 2005.)
- 2. okrugli stol za osobe s posebnim potrebama *Pismenost i čitanje u javnim knjižnicama: osvrt na građu laganu za čitanje* (Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 16. svibnja 2005.)

Ove je godine Zaklada prvi put dodijelila i godišnju nagradu za poseban doprinos knjižničarskoj struci. Nagrađena je Knjižnica “Petar Preradović” iz Bjelovara za rad *Preradović na internetu* autorica **Zorke Renić** i **Tatjane Cifrak Kostelac**. Predajući nagrade, predsjednica Zakladnog odbora, prof. dr. sc. Aleksandra Horvat, rekla je da je ponosna na svoje sadašnje studentice, ali i na svoje nagrađene kolegice, nekadašnje studentice zagrebačkog studija bibliotekarstva.

Od 1998., kad je nagrada dodijeljena prvi put, nagrađeno je sedamnaest studenata. Iako je od tog vremena broj svih zaklada u Hrvatskoj udvostručen, Zaklada Dr. Ljerka Markić-Čučuković (<http://www.ffzg.hr/infoz/zaklada/>) još je uvijek jedina zaklada vezana uz Filozofski fakultet i jedina u području bibliotekarstva.

A. Horvat

Magisterij znanosti

Na Odsjeku za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu **Sonja Špiranec** obranila je 11. veljače 2005. magisterij znanosti iz znanstvenog polja informacijske znanosti, grana bibliotekarstvo, naslova *Obrazovanje korisnika u visokoškolskim knjižnicama: novi pristupi u mrežnom okruženju* pod mentorstvom prof. dr. sc. Jadranke Lasić-Lazić.

A. Barbarić

Kalendar skupova

- 7. okrugli stol o pokretnim knjižnicama i “festival” bibliobusa (Rijeka, 3.-4. lipnja 2005.)
- Međunarodni znanstveni skup povodom 100-te obljetnice rođenja dr. Eve Verone (Zagreb, 17.-18. listopada 2005.)
- 9. seminar *Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnost suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture* (Poreč, studeni 2005.)
- 5. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama *Slobodan pristup informacijama i doživotno učenje* (Zagreb, 10. prosinca 2005.)

Detaljnije obavijesti o skupovima, kao i njihovi programi bit će objavljeni na mrežnim stranicama Društva (<http://www.hkdrustvo.hr>).

HRVATSKO KNJIŽNIČARSKO DRUŠTVO
c/o Nacionalna i sveučilišna knjižnica
Hrvatske bratske zajednice 4, 10 000 Zagreb

MB 3236706, Žiro račun: 2360000-1101451830
Tel/Fax: 01/6159-320
E-mail: hkd@nsk.hr, URL <http://www.hkdrustvo.hr>

NARUDŽBENICA

Naručujemo za knjižnicu (ustanovu) ili osobne potrebe knjige prema sljedećem popisu. Plaćanje virmanom u zakonskom roku.

Ustanova: _____ Adresa: _____
Telefon: _____ Matični broj: _____
Datum: _____ Pečat i potpis: _____

<i>Naslov publikacije:</i>	<i>Cijena:</i>	<i>Komada:</i>
Arhivi, knjižnice, muzeji 1 : zbornik radova (1998)	60,00 kn	_____
Arhivi, knjižnice, muzeji 4 : zbornik radova (2001)	60,00 kn	_____
Arhivi, knjižnice, muzeji 5 : zbornik radova (2002)	70,00 kn	_____
Arhivi, knjižnice, muzeji 6 : zbornik radova (2003)	100,00 kn	_____
Arhivi, knjižnice, muzeji 7 : zbornik radova (2004)	120,00 kn	_____
Dani specijalnog knjižničarstva Hrvatske 1 i 2 : zbornik radova i priloga (2001)	100,00 kn	_____
Dani specijalnog knjižničarstva Hrvatske 3 : zbornik radova i priloga (2002)	50,00 kn	_____
Dani specijalnog knjižničarstva Hrvatske 4 : zbornik radova i priloga (2003)	60,00 kn	_____
Dani specijalnog knjižničarstva Hrvatske 5 : zbornik radova i priloga (2004)	80,00 kn	_____
Diringer, D. Povijest pisma (1991)	50,00 kn	_____
Galić, P. Povijest zadarskih tiskara (1979)	50,00 kn	_____
Hrvatsko knjižničarsko društvo : 1940.-2000. : spomenica (2000)	60,00 kn	_____
IFLA-ina načela za skrb i rukovanje knjižničnom građom (2003)	80,00 kn	_____
IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za školske knjižnice (2004)	50,00 kn	_____
ISBD(A) : međunar. standardni bib. opis starih omeđenih publikacija (antikvarnih) (1995)	80,00 kn	_____
ISBD(ER) : međunar. standardni bib. opis elektroničke građe (2002)	90,00 kn	_____
ISBD(NBM) : međunar. standardni bib. opis neknjižne građe. Prerađeno izd. (1993)	50,00 kn	_____
Line, M.; Wickers, S. Univerzalna dostupnost publikacija : (UAP) (1989)	50,00 kn	_____
Malbaša, M. Povijest tiskarstva u Slavoniji (1978)	50,00 kn	_____
Mikačić, M. Teorijske osnove sustava za predmetno označivanje (1996)	100,00 kn	_____
Narodna knjižnica : IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga (2002)	80,00 kn	_____
Priručnik za UNIMARC : format za pregledne zapise (2004)	120,00 kn	_____
Rowley, J. E. Elektroničko računalo u biblioteci (1984)	50,00 kn	_____
Slobodan pristup informacijama u službi kulturnog razvitka : zbornik radova (2002)	60,00 kn	_____
Slobodan pristup informacijama 2. i 3. : zbornik radova (2004)	120,00 kn	_____
Smjernice za knjižnične službe i usluge za gluhe (2004)	cijena poštarine	_____
Smjernice za knjižnične službe i usluge za osobe s disleksijom (2004)	cijena poštarine	_____
Smjernice za knjižnične usluge za djecu (2004)	cijena poštarine	_____
UNIMARC : format za univerzalno strojno čitljivo katalogiziranje (1986)	50,00 kn	_____
Uvjeti za funkcionalnost bibliografskih zapisa : završni izvještaj (2004)	60,00 kn	_____
Verona, E. Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga Dio 1: Odrednice i redalice. 2. izmijenjeno izd. (1986)	150,00 kn	_____
Verona, E. Prinosi povijesti Akademijine knjižnice (sadašnje NSB) u Zagrebu : 1814-1874 (1989)	50,00 kn	_____
Vodič kroz glazbene knjižnice i zbirke grada Zagreba (1997)	60,00 kn	_____
Znanstveni skup Normizacija osobnih imena u knjižničarstvu i leksikografiji : zbornik radova (1997)	80,00 kn	_____

Metel^{ina}

PROGRAMSKI PROIZVOD ZA KNJIŽNICARSTVO

SVEOBUHVAĆA PODRŠKA ZA SVE TIPOVE KNJIŽNICA

- KATALOGIZACIJA
- INVENTARIZACIJA
- REVIZIJA
- STATISTIKE
- PODRŠKA ZA BIBLIOTUS
- BESPLATNO POVEZIVANJE PUTEM INTERNETA
- REZERVACIJE I PRODUŽIVANJE PUTEM INTERNETA
- BESPLATNO PREUZIMANJE PODATAKA S INTERNETA
- PRILAGODBENO FAKULTETSKIM I SPECIJALNIM KNJIŽNICAMA
- PRILAGODBENO ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA
- POSEBNE POGODNOSTI I POPUSTI ZA NARODNE KNJIŽNICE
- POSUDBA
- PRETRAŽIVANJE
- ČLANCI
- KNJIGE INVENTARA
- SERIJSKE PUBLIKACIJE

Referentna lista na <http://library.foi.hr/metel>

Korisnička podrška na <http://www.point-vz.hr>

INFORMACIJE: POINT d.o.o. VARAŽDIN

Vidovečka 56b,
42000 Varaždin

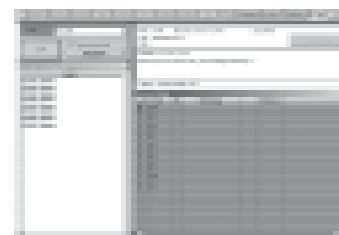
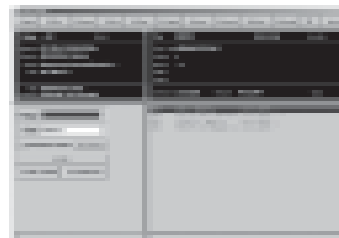
tel: 042 295-385 fax: 295-388

mob: 098 284-358, 098 749-068

kontakt: Đanko Tkalec, dipl.pec

e-mail: point@vz.t-com.hr

web: <http://www.point-vz.hr>

NESCHEN

LDC

Nije novost da su "NESCHEN" reparativne
i zaštitne folije najbolje sredstvo u Vašem radu.

Novost je da ih sada možete nabaviti po najpovoljnijim
cijenama u Hrvatskoj uz najkraće robove isporuke.

Obavite nam to s punim povjerenjem, jer na jednom mjestu

možete nabaviti i sav zaštitni programski materijal

kao što su sredstva za ručnu i strojnu laminoaciju.

Imate stalni zaštitni CD-e, razni reklamni materijali za ploče i sl.

Ali ne uz to morate potrošiti na stvarne nakladne digitalno

intenzivni paketa za razna događanja, obično nam se s povjerenjem

LDC

LDC, VILHETSKA 17, 10000 Zagreb, tel./fax: 01/2924 593

Glavna urednica:
Irena Kranjec

Uredništvo:
Alemka Belan-Simić
Ana-Marija Dodigović
Vedrana Juričić
Mihaela Kovačić
Zdenka Sviben

Adresa uredništva i adresa za narudžbu:
Hrvatsko knjižničarsko društvo
c/o Nacionalna i sveučilišna knjižnica
Hrvatske bratske zajednice 4
10000 Zagreb
tel./fax.: 01 6159 320
e-mail: novosti@hkdrustvo.hr
http://www.hkdrustvo.hr

Lektura: Jasmina Sočo
Oblikovanje sloga: Amelija Tupek
Tisak: GIPA, Zagreb
Naklada: 1400

Zagreb, HRVATSKA
odnosno: 01
tel.: 01 6159 320
fax: 01 6159 320

Zajednički do informacijskog sustava knjižnica

U suradnji sa svojim partnerima (gornji dio) sustav za informacije knjižnica razvijamo zajednički.

Informacijski sustav Knjižnica grada Zagreba

■ **ZARI** - Projektirano posebno za velike knjižnice i knjižnice s više jedinica koje omogućuje raditi sa više grana. Radni procesi za pristup informacijama, informacije o knjigama i informacije o korisnicima.

U suradnji sa svojim partnerima (gornji dio) razvijamo zajednički sustav za informacije knjižnica.

■ **ZAKINELI** - Jedan od najbržih i najsigurnijih sustava za informacije knjižnica koji omogućuje raditi sa više grana. Radni procesi za pristup informacijama, informacije o knjigama i informacije o korisnicima.

■ **WELPAC** - Jedan od najbržih i najsigurnijih sustava za informacije knjižnica koji omogućuje raditi sa više grana. Radni procesi za pristup informacijama, informacije o knjigama i informacije o korisnicima.

■ **DELTA** - Jedan od najbržih i najsigurnijih sustava za informacije knjižnica koji omogućuje raditi sa više grana. Radni procesi za pristup informacijama, informacije o knjigama i informacije o korisnicima.

Procesni dio sustava WELPAC se razvijao kao zajednički projekt knjižnica grada Zagreba i Nacionalne i sveučilišne knjižnice Hrvatske bratske zajednice. Uspješnost ovog zajedničkog projekta potkrijebljena je brojnim pozitivnim iskustvima.

■ **Standardi** - radi pristupiti i omogućiti pristupiti informacijama.

■ **Normiranost** - radi pristupiti i omogućiti pristupiti informacijama.

■ **Upravljanje sustavom** - omogućuje pristupiti informacijama.

Pristupite se sustavu

3M Sustavi za automatsko knjižničarsko grafič

3M sustavi za automatsko knjižničarsko grafič omogućuju brzo i precizno stvaranje grafičkih prikaza iz baza podataka. Sustavi su dostupni u različitim konfiguracijama i mogu biti integrirani s postojećim sustavima.

3M Sustav samoposlužbe knjižnice

3M Sustavi za praćenje, kontrolu i reviziju knjižničarske grafič

3M sustavi za praćenje, kontrolu i reviziju knjižničarske grafič omogućuju brzo i precizno stvaranje grafičkih prikaza iz baza podataka. Sustavi su dostupni u različitim konfiguracijama i mogu biti integrirani s postojećim sustavima.

3M
WWW.
3M

3M sustavi za praćenje, kontrolu i reviziju knjižničarske grafič omogućuju brzo i precizno stvaranje grafičkih prikaza iz baza podataka. Sustavi su dostupni u različitim konfiguracijama i mogu biti integrirani s postojećim sustavima.

